ОБЩИНСКИ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ГЛАВИНИЦА 2014-2020 Г.

2013 ГОДИНА

СЪДЪРЖАНИЕ

СЪКРАЩЕНИЯ 1

ТАБЛИЦИ 2

ФИГУРИ 3

I. Въведение 4

II. Анализ на икономическото и социално развитие на община Главиница 6

1. Обща характеристика на община Главиница 6

1.1. Местоположение и селищна структура 6

1.2. Релеф 7

1.3. Климат 7

1.4. Почви и полезни изкопаеми 8

1.5. Води 9

1.5.1. Повърхностни води 9

1.5.2. Подземни води 9

2. Състояние на местната икономика 10

2.1. Обща характеристика 10

2.2. Брой и структура на предприятията 11

2.3. Структура на предприятията по икономически дейности 12

2.4. Приходи и разходи на предприятията 14

2.5. Произведена продукция и дълготрайни материални активи 15

2.6. Структуроопределящи икономически дейности 15

2.6.1. Сектор „Селско, горско и рибно стопанство“ 15

2.6.2. Сектор „Индустрия“ 19

2.6.3. Сектор „Услуги“ 20

3. Развитие на социалната сфера и човешките ресурси 21

3.1. Демографско развитие 21

3.1.1. Естествен прираст 22

СЪДЪРЖАНИЕ

3.1.2. Миграционен прираст 24

3.1.3. Структурни характеристики на населението в община Главиница 25

3.1.4. Прогноза за развитие на населението на общината до 2021 г. 31

3.2. Заетост и безработица 33

3.3. Образователна инфраструктура 38

3.3.1. Предучилищно обучение 39

3.3.2. Общо образование 40

3.4. Социални услуги и защита 42

3.4.1. Лица с увреждания 42

3.4.2. Социални услуги в общността 43

3.5. Здравеопазване 45

3.5.1. Първичната медицинска помощ 45

3.5.2. Специализирана извънболнична и болнична медицинска помощ 46

3.5.3. Спешна медицинска помощ 46

3.7. Култура и културно – историческо наследство 47

3.8. Спорт 48

4. Инфраструктурно развитие, свързаност и достъпност на територията 48

4.1. Транспортна инфраструктура и достъпност 48

4.2. Водоснабдяване и канализация 50

4.2.1. Водоснабдяване 50

4.2.2. Канализационна инфраструктура 53

4.3. Електроенергийна инфраструктура 53

4.4. Комуникационна инфраструктура 53

5. Екологично състояние и рискове 53

5.1. Анализ на компонентите на околната среда 54

5.1.1. Атмосферен въздух 54

5.1.2. Почви и поземлен ресурс 54

СЪДЪРЖАНИЕ

5.1.3. Води 54

5.1.4. Шумово замърсяване 54

5.1.5. Управление на отпадъците 55

5.2. Биоразнообразие; Защитени територии, обекти и зони 55

5.3. Екологични рискове 56

5.3.1. Ерозия – ветрова и водоплощна ерозия 56

5.3.2. Земетресения 57

5.3.3. Замърсяване на водите 58

5.3.4. Наводнения 58

6. Административен капацитет 58

6.1.1. Институционален капацитет 58

6.1.2. Финансов капацитет 59

7. SWOT - анализ 62

III. Цели и приоритети за развитие на община Главиница за периода 2014 – 2020 г. 64

1. Визия на община главиница 66

2. Обща и стратегически цели за развитие на община Главиница 67

3. Приоритети за развитие на община Главиниция 69

IV. Индикативна финансова таблица 76

V. Индикатори за наблюдение и оценка на общинския план за развитие 81

VI. Действия по наблюдение, оценка и актуализация на плана 85

VII. Действия по прилагане на принципа на партньорство и осигуряване на информация и публичност 88

VIII. Програма за реализация на общинския план за развитие на община Главиница 2014 – 2020 г. 91

IX. ПРИЛОЖЕНИЕ 101

СЪКРАЩЕНИЯ

БВП	БРУТЕН ВЪТРЕШЕН ПРОДУКТ
ВиК	Водоснабдяване и канализация
ВС	Водоснабдителна система
ГКПП	Гранично – контролно пропускателен пункт
ДВ	Държавен вестник
ДДЛРГ	Дом за деца лишени от родителска грижа
ДСП	Домашен социален патронаж
ДЦВХУ	Дневен център за възрастни хора с увреждане
ЕС	Европейски съюз
ЕСФ	Европейски социален фонд
ЗЗ	Защитена зона
ЗК	Земеделска кооперация
ЗСП	Закон за социалното подпомагане
ИАРА	Изпълнителна агенция по рибарство и аквакултури
МИРГ	Местна инициативна рибарска група
МРРБ	Министерство на регионалното развитие и благоустройство
МТСП	Министерство на труда и социалната политика
НСИ	Национален статистически институт
ОПРР	Оперативна програма „Регионално развитие“
ОПРЧР	Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“
ОУ	Основно училище
ПДК	Пределно допустими концентрации
ППЗСП	Правилник за прилагане на закона за социално подпомагане
ПС	Помпена станция
ПСОВ	Пречиствателна станция за отпадни води
РЗИ	Регионална здравна инспекция
СОЗ	Санитарно-охранителна зона
СОП	Специални образователни потребности
СОУ	Средно общообразователно училище
ТК	Тръбни кладенци
ЦВН	Център за временно настаняване
ЦНСТ	Център за настаняване от семеен тип
ЦДГ	Целодневна детска градина
ЦСМП	Център за спешна медицинска помощ
ФПЧ	Финни прахови частици

ТАБЛИЦИ

Таблица 1 – Категоризация на населените места в община Главиница 6
Таблица 2 – Относителен дял на земеделските земи в община Главиница, дка 8
Таблица 3 - Структура и динамка на предприятията по размер, община Главиница, 2008-2010 г. 11
Таблица 4 - Брой предприятия, заети лица и брой заети лица в едно предприятие, община Главиница, 2008 - 2010 г. 11
Таблица 5 - Брой и динамика на предприятията по икономическите дейности в община Главиница, 2008-2010 г. 12
Таблица 6 - Динамика на заетостта и средния брой заети по икономически дейности в община Главиница, 2008-2010 г. 13
Таблица 7 - Приходи и разходи за предприятията от община Главиница, 2008-2010 г., в хил. лв. 14
Таблица 8 – Подземлен фонд по форма на собственост в община Главиница, към 2010 г. в дка . 16
Таблица 9- Тенденции в развитието на предучилищното образование в община Главиница 39
Таблица 10 – Промяна на броя ученици в различни етапи на образователния процес в община Главиница през последните три учебни години 41
Таблица 11 – Дял на маломерните паралелки през последните 3 години в училищата на територията на община Главиница, в % 41
Таблица 12 – Институции предоставящи социални услуги в община Главиница до 2013 г. 43
Таблица 13 - Индикатори за здравеопазването в община Главиница, 2007-2012 г. 45
Таблица 14 - Характеристика на домакинствата, Преброяване от 2011 г. 46
Таблица 15 – Риск от ветрова ерозия в община Главиница 56
Таблица 16 – Индикатори за въздействие на общинския план за развитие 82

ФИГУРИ

Фигура 1 – Принос на предприятията от община Главиница в икономиката на област Силистра по основни икономически индикатори, 2010 г. (%) 10
Фигура 2 – Произведена продукция и ДМА на нефинансовите предприятия в община Главиница, 2008-2010 г., в хил. лв. 15
Фигура 3 – Основни икономически показатели на предприятията в сектор „Селско, горско и рибно стопанство“ в община Главиница, 2008-2010 г., в хил. лв. 16
Фигура 4 – Основни икономически показатели на предприятията в икономическа дейност „Търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети в община Главиница, 2008-2010 г., в хил. лв. 20
Фигура 5 - Основни финансови показатели по икономическа дейност "Хотелиерство и ресторантьорство", 2008-2010 г. в хил. лв. 20
Фигура 6 – Динамика на населението в община Главиница към 31.12 на съответната година, 2005-2012 г. 21
Фигура 7 – Динамика на показателите за естествено възпроизводство на населението, община Главиница, 2005 - 2012, в ‰ 22
Фигура 8 - Повъзрастов коефициент на фертилност, община Главиница 23
Фигура 9 – Динамика на общата и детска смъртност в община Главиница, 2005-2012 в ‰ 24
Фигура 10 – Динамика на миграционните потоци на населението на община Главиница, 2005 – 2012 г. 25
Фигура 11 – Възрастова пирамида на население в община Главиница, 2011 г. 25
Фигура 12 – Структура на населението в под, във и над трудоспособна възраст, 2011 г. 27
Фигура 13 – Промени в етническа структура на населението в община Главиниа, период 2001-2011 г., в % 29
Фигура 14 – Промени в образователната структура на населението в община Главиница в периода 2001-2011 г., в брой 31
Фигура 15- Прогноза за динамиката на населението в община Главиница, 2011-2021 г. 32
Фигура 16 – Структура на икономически активните и неактивни лица на възраст 15 и повече навършени години в община Главиница, 2011 г., в % 33
Фигура 17 - Принос в заетостта в община Главиница по икономически дейности, 2010 г. (%) 34
Фигура 18 – Коефициент на безработица в община Главиница, 2009 – 2013 г. 36
Фигура 19 Динамика на броя деца и ученици посещаващи учебни заведения на територията на община Главиница, 2006/2007 – 2013/2014 г., брой 38
Фигура 20 - Отпаднали или застрашени от отпадане ученици 42
Фигура 21 – Дължина на пътната мрежа в община Главиница, в км. 49
Фигура 22 - Растеж на собствените приходи в периода 2007-2012 г., община Главиница 60
Фигура 23 – Разходи по икономически елементи, община Главиница 2007-2012 г., в % 61

I. Въведение

Общинският план за развитие разглежда въпроси в различни мащаби, осигурявайки интегрирана посока на развитие на територията и различните местни общности на територията на община Главиница. Като стратегически документ обвързва сравнителните предимства и потенциал за развитие на местно ниво с ясно дефинирана визия, цели и приоритети за постигане на стратегически цели, свързани общо от стремежа към по-висок жизнен стандарт на хората в общината и устойчивото развитие.

Съгласно определението в действащото законодателство за регионалното развитие Общинския план за развитие на община Главиница е документ за стратегическо планиране на устойчиво интегрирано развитие на местно ниво, който се разработи в съответствие с предвижданията на областната стратегия за развитие на област Силистра. Общинският план за развитие определя средносрочните цели и приоритети за развитие, като се отчетоха специфичните характеристики и потенциалът на общината, от една страна, и стратегическите насоки за разработване на целите и приоритетите на общинските планове за развитие, съдържащи се в съответната областна стратегия за развитие за периода до 2020 г., от друга страна. Документът е оперативен и отразява предвижданията, залегнали в устройствените планове в средносрочен и дългосрочен аспект. Той не е свързан с пряко идентифициране на капиталови проекти или разходи за инфраструктура. Вместо това, той ще се използва за употреба както в краткосрочен и средносрочен план за вземане на решения в община Главиница.

Законодателната рамка въвежда задължително изискване за съгласуваност на ОПР с основните стратегически документи на европейско, национално и областно ниво. Общинският план за развитие общината е един от базисните документи за стратегическо планиране и програмиране на регионалното развитие в България, регламентирани със Закона за регионалното развитие (ЗРР) и Правилника за неговото прилагане (ППЗРР). Съгласно Чл. 13. (1) от ЗРР, Общинският план за развитие определя средносрочните цели и приоритети за развитието на общината в съответствие с Областната стратегия за развитие. Съдържанието на плана е съобразено с изискванията на Чл. 13. (2) на ЗРР и тези на Методическите указания на МРРБ за разработване на Национална стратегия за регионално развитие на Република България (2012-2022), Регионални планове за развитие на районите от ниво 2 (2014-2020), Областни стратегии за развитие (2014-2020) и Общински планове за развитие (2014-2020). Настоящият документ съответства със стратегическите цели на ЕС в областта на регионалната политика, насочени към намаляване на икономическите, социалните и териториалните неравновесия и подобряване на жизнения стандарт и методите за управление, наблюдение и оценка в процеса на разработване и изпълнение на общинския план за развитие. Времевият хоризонт на плана е 7 години, до 2020 година

Общинският план за развитие на община Главиница е съобразено със следните насоки и изисквания:

- Съответствие на плана с принципите и правилата за прилагане на структурните инструменти в областта на регионалната политика на ЕС;
- Координация и съгласуваност с европейските, националните и местните политики за конкуренция, опазване и подобряване на околната среда и равните възможности;
- Осигуряване на информация и публичност на процесите на планиране и програмиране, финансиране, изпълнение, наблюдение и оценка в областта на интегрираното регионално и местно развитие;
- Методологическите работни документи на ЕК за използване на индикатори и извършване на оценки;
- Спазването на принципа на съфинансиране и допълняемост на местните собствени финансови ресурси за развитие със средства от държавния бюджет, фондовете на ЕС и други публични и частни източници.

Основните методи, използвани при разработването на Общинския план на развитие на община Главиница са:

- балансирано и поетапно планиране на ресурсите на базата на анализ на ситуацията и постигнатите резултати през програмния период 2007-2013 г.;
- интегрирано развитие на дейностите в съответствие с ресурсите, традициите, националната и регионална рамка за развитие;
- идентифициране на спецификата на общината и ориентиране на ресурсите и дейностите в посока нейното развитие.

Принципите, на които се базира Планът на развитие са изцяло подчинени на принципите на балансираното развитие на политиката на Европейския съюз за регионално развитие - единен подход; концентрация на ресурсите; партньорство, публичност и прозрачност, допълняемост на финансирането, координация на дейностите, съгласуваност на политиките, инструментите и дейностите, спазване на законовата и под-законова нормативна уредба на страната и регулациите на Европейския съюз и местни стратегии и планове от гледна точка на приемствеността им от друга.

Основен фактор при разработването на Плана е и управленския екип на Общинската администрация, който активно и ефективно участва на всички нива на подготовка на документа – от събирането на необходимата информация, през дискусиите за определяне на конкретни мерки, до дефинирането на релевантни на ресурсите и специфични за общината цели.

II. Анализ на икономическото и социално развитие на община Главиница

1. ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ОБЩИНА ГЛАВИНИЦА

1.1. Местоположение и селищна структура

Община Главиница е разположена в североизточната част на Р. България и влиза в състава на област Силистра. Територията на общината е 481 км^2, като обхваща 23 населени места, от които 1 град (Главиница) и 22 села. Според Националната концепция за пространствено развитие за периода 2013-2025 г., гр. Главиница е 5 –то ниво град (много малки градове и села, центрове с общинско значение за територията на съответните общини).

Общината граничи с общините – Тутракан и Кубрат (на запад), община Ситово на изток, с община Дулово на югоизток и с общините Исперих и Завет на юг. Община Главиница е с периферно, гранично положение и с потенциал за осъществяване на трансгранично сътрудничество с общини от Р. Румъния.

Броя на населението на община Главиница към 31.12.2012 г. възлиза на 10 641 души, при средна гъстота от 22 души на км^2. Градското население възлиза на 14,4% от населението на общината, което е значително като под средните стойности за страната (70%). Относителният дял на градско население през последните 7 години е сравнително постоянен, като вероятността за някакви значими промени в бъдеще е малка.

Съгласно Закона за административно-териториалното устройство на Република България са определени 4 критерия за функционално категоризиране на населените места в Р. България. Критериите включват показатели свързани с демографското развитие, урбанизационните процеси, инфраструктура, селищно административни и културни функции. В съответствие с изброените критерии разпределението на населените места в общината е показано в следващата таблица.

Таблица 1 – Категоризация на населените места в община Главиница

Категория	Брой населени места	Наименование на населените места
4	1	гр. Главиница
5	2	селата Зафирово и Стефан Караджа
6	13	селата Богданци, Вълкан, Дичево, Зарица, Звенимир, Зебил, Калугерене, Коларово, Листец, Ножарево, Сокол, Суходол, Черногор
7	7	селата Бащино, Долно Ряхово, Косара, Малък Преславец, Осен, Падина, Подлес

Източник: Заповед № РД-02-14-2021 от 14 август 2012 г., обн. ДВ, бр. 66, 28.08.2012 г., неофициален раздел, МРРБ

Достъпността на общината се осигурява чрез републикански път II-21 Русе- Тутракан- Силистра и III- 235 Малък Преславец – Зафирово – Главиница – Окорш и общинска пътна мрежа. Разстоянието до по-големите градски центрове спрямо общинския център гр. Главиница, са показани в следващата таблица:

До	Разстояние в км.
гр. Силистра (област Силистра, областен център)	46
гр. Тутракан (област Силистра, общински център)	26
гр. Русе (област Русе, областен център)	110
гр. Добрич (област Добрич, областен център)	160
гр. Варна (област Варна, областен център)	110
гр. София (Столична област, столица на Р. България)	415

От гледна точка на възможностите за развитие, географското разположение на общината предоставя потенциално / условно предимство (кръстопът на воден коридор 7 - р. Дунав). Възможностите за развитие на общината в голяма степен зависят от интегрирането й със съседните общини, както и от развитието на трансгранично сътрудничество.

1.2. Релеф

Теренът на общината е хълмовидно – равнинен, като преобладаващата надморска височина се движи от 200 до 300 метра. Равнинният релеф и откритостта му във всички посоки (без юг) способства за добра проветряемост, но същевременно създава условия за ветрова ерозия. Характерът на релефа е благоприятен за развитието на механизирано земеделие. Хълмистите части с наклонени терени и високите части на Дунавския бряг са подходящи за овощни насаждения.

1.3. Климат

В климатично отношение, територията на община Главиница попада в крайдунавската подобласт на умереноконтиненталната климатична област характеризираща се със студена зима и сухо, топло лято. Крайдунавската тераса е открита за североизточните ветрове. Това е причина за горещите лета и студените зими. Есента и пролетта са краткотрайни. Въпреки студената зима пролетта настъпва рано поради малката надморска височина, но е по-студена от есента.

Територията на общината се характеризира със значителна турбуленция на въздушните маси. В северната част на областта преобладават западните и североизточните ветрове За южната част са характерни много силните северозападни ветрове през преходните сезони. Равнинният релеф и откритостта му във всички посоки (без юг) способства за добра проветряемост, но същевременно създава условия за ветрова ерозия.

Валежите, са под средногодишните суми (650 мм.) за страната, около 450 мм в крайбрежната ивица и над 550 мм в останалата част, с максимални валежи през есента. Ранните есенни и късните пролетни мразове не позволяват развитието на ранно и късно зеленчукопроизводство. Засушаванията са предимно през септември – октомври, със средна продължителност 50-55 дни.

Относителната влажност на въздуха съответства на тази в умерените географски ширини от 66% през август до 85% през декември. Средната относителна влажност по крайбрежието е 75-80%, а за останалата територия на областта – 71-73%.

1.4. Почви и полезни изкопаеми

Характерно за цялата територия на общината е преобладаващият дял на черноземни почви и техни разновидности - чернозем, излужен чернозем, оподзолен чернозем. Азоналните почви са характерни основно по крайбрежието на р. Дунав. Антропогенни почви са образувани основно в резултат на изменения във връзка със селскостопанското използване (обработка на земята, торене, напояване и др.) и изменения под влияние на съвременната селищна среда във връзка с бита на населението.

Характеристиката на релефа и почвените ресурси предразполага развитие на селското стопанство и респективно на преработвателната промишленост свързана със земеделската продукция. Относителният дял на земеделска земя в община Главиница е близо 66%, което е значително над средното за страната от 58,7%.

Таблица 2 – Относителен дял на земеделските земи в община Главиница, дка

ОБЩО		ЗЕМЕДЕЛСКА ЗЕМЯ		
		Обработваема земя (общо)	В т.ч поливни площи	Общо земеделска земя
	1	2	3	4
Размер на територията, дка	481 230	273 965	4 298	316 708
Дял от общата територия, %	100 %	56,93%	0,89%	65,81%

Източник: НСИ

По данни от досегашните проучвания в района няма находища и не съществуват перспективи за откриване на рудни полезни изкопаеми. От нерудните полезни изкопаеми интерес като строителен материал представляват варовиците.

1.5. Води

1.5.1. Повърхностни води

Територията на община е бедна на повърхностни водни ресурси. Речната мрежа се състои от р. Дунав и р. Малък Преславец.

- Река Дунав е втората по големина река в Европа. Дунавски хидрографски район е с площ F= 49 630 км^2 или 42,3% от територията на България. Реката е северна граница на страната и респективно на община Главиница;
- Река Малък Преславец - Извира в землището на с. Сокол. Влива се в блатото Малък Преславец.

Количеството и качеството на повърхностните води в община, ги прави неподходящи за използването им за питейно-битово водоснабдяване, поради което в община Главиница няма изградени повърхностни водохващания за питейно-битово водоснабдяване. За територията на община Главиница подхранването на водните течения от подземни води играе второстепенно значение за техния воден баланс.

1.5.2. Подземни води

Водните ресурси в територията на община Главиница се формират от подземни и повърхностни водоизточници – 2 карстови и 1 порови подземни води. Подхранването на карстовите води е от инфилтрация на валежни води директно от повърхността. или от вода от реките. Подхранването на поровите води е от валежи, от реките при високи водни нива и от пукнатини и карстови води.

Карстовите води формират подземни водни тела „**Карстови води в Малм-Валанжския басейн"**[1] и „**Карстови води в Русенската формация"**[2]. Подхранването на карстовите води се осъществява чрез инфилтрация на валежни води в обсега на повърхностните разкрития на карбонатните седименти. Съществено значение има и инфилтрацията на води от реките, които навлизайки в зоната на окарстяване на седиментите губят цялото си водно количество (реките Суха, Хърсовска, Канагюл, Крапинец, Ясенковец, Текето, Война, Чайрлък, Сазлъка и др.).

Поровите води формират подземни водни тела „**Порови води в Неогена – район Русе-Силистра"**[3]. Подземните води се подхранват от валежи, които се инфилтрират директно в песъчливо-чакълестите колектори или преминават през еолично покритие. Дренирането се осъществява от извори, разположени в основата на склоновете на речно-овражната мрежа, в това число и на р. Дунав. В хидрохимично отношение водите са хидрокарбонатно - магнезиево - калциеви и хидрокарбонатно-калциево-магнезиеви, с минерализация 650÷800 mg/l.

[1] код BG1G0000J3K051
[2] код BG1G000K1hb041
[3] код BG1G00000N1035

2. СЪСТОЯНИЕ НА МЕСТНАТА ИКОНОМИКА

2.1. Обща характеристика

Община Главиница попада в границите на Силистренска административна област и Северен централен регион, като последният произвежда приблизително 8% от националния БВП и има по-нисък икономически потенциал сравнено с тенденциите за страната. БВП на глава от населението в област Силистра е най-ниският за страната и е едва 50% от средния за страната и 75% от БВП на глава от населението на Северен централен регион. Тези тенденции са относително постоянни през последните 10 години и може да се допусне, че регионалния БВП ще остане по-нисък от националните и регионалните средни стойности, а в същото време икономиката ще се развива по подобен начин.

Приносът на община Главиница в развитието на областната икономика през 2010 г. е показан на фиг. 1. Данните показват, че през последните три години няма съществени промени по отношение на приноса на общинската икономика към областната. По основните икономическите показатели той е средно между 2,8-4,5%. Единствено по отношение на печалбата се отчита среден принос от над 6,5%, като това говори за по – висока ефективност на местните предприятия.

Фигура 1 – Принос на предприятията от община Главиница в икономиката на област Силистра по основни икономически индикатори, 2010 г. (%)

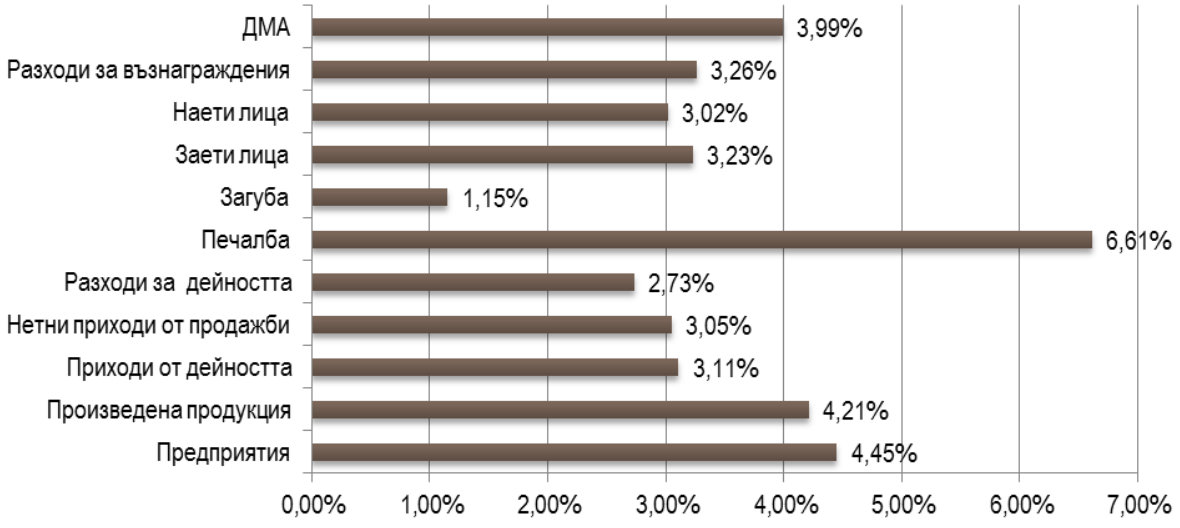

Източник: НСИ, собствени изчисления

Основните производствени мощности са разположени в 16 населени места. Икономическият потенциал - производствени складове, транспортни и други структури са разположени главно в

гр. Главиница. Промените през последните 20 г. и загубата на традиционни пазари доведоха до закриване на различни цехове, а сградният фонд и оборудването на някои от тях са вече продадени.

2.2. Брой и структура на предприятията

През 2010 г. в община Главиница са регистрирани активни 167 предприятия, като слабо се понижава техния брой. Те отбелязват спад от 0,6%, спрямо предходната година. Динамиката на показателя през разглеждания период е отражение на икономическото развитие както на региона, така и на страната, характеризиращо се със значително забавяне на търсенето, което оказва негативен ефект върху създаването на нови и оцеляването на вече съществуващи предприятия в икономическите дейности „Търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети“ и „Преработваща промишленост“.

В структурно отношение предприятията в местната икономика са микро и малки предприятия. В периода 2008-2010 г. делът на микропредприятията се повишава слабо с 1,02% и в края на 2010 г. техният относителен дял възлиза на малко над 91% от общата структура в община Главиница – таблица 3.

Таблица 3 - Структура и динамка на предприятията по размер, община Главиница, 2008-2010 г.

Предприятия	Микро	Малки
Относителен дял	91,02%	8,98%
Растеж	-0,65%	-11,76%

Източник: НСИ

Средният брой на заетите лица в едно предприятие следва низходяща тенденция на развитие. През 2010 г. той възлиза на 3,4 лица общо за местната икономика – 1,95 лица в микропредприятията и 18,13 лица в малките предприятия. Намалението на средния брой заети лица свидетелства за протичащ процес на оптимизиране на дейността. В малките и микропредприятията, той се осъществява чрез освобождаване на заетите лица – таблица 4.

Таблица 4 - Брой предприятия, заети лица и брой заети лица в едно предприятие, община Главиница, 2008 - 2010 г.

Година	Микро		Малки		ОБЩО
	брой	относителен дял	брой	относителен дял	
Брой регистрираните предприятия на територията на община Главиница					
2008 г.	153	90,00%	17	10,00%	170
2009 г.	152	90,48%	16	9,52%	168
2010 г.	152	91,02%	15	8,98%	167
Темп на растеж (2008 - 2010 г.), в %	-0,65%		-11,76%		-1,76%
Заети лица в предприятията на община Главиница					
2008 г.	343	47,38%	381	52,62%	724

2009 г.	297	50,86%	287	49,14%	584
2010 г.	296	52,11%	272	47,89%	568
Темп на растеж (2008 - 2010 г.), в %	-13,70%		-28,61%		-21,55%
Среден брой заети в предприятията от община Главиница					
2008 г.	2,24		22,41		4,26
2009 г.	1,95		17,94		3,48
2010 г.	1,95		18,13		3,40
Темп на растеж (2008 - 2010 г.), в %	-13,13%		-19,09%		-20,14%

Източник: НСИ, Собствени изчисления

2.3. Структура на предприятията по икономически дейности

Динамиката на предприятията по икономически дейности свидетелства, че най-засегнати от през периода 2008-2010 г. е секторът услуга. В индустрията през 2010 г. без изменение се запазва установената динамика през предходната година. Единствено в сектор селско, горско и рибно стопанство се наблюдава растеж и през трите години.

Таблица 5 - Брой и динамика на предприятията по икономическите дейности в община Главиница, 2008-2010 г.

Икономически дейности по (НКИД 2008 г.)	2008 г.	2009 г.	2010 г.	Растеж 2009 г.	Растеж 2010 г.
Общ брой на регистрираните предприятия в община Главиница	**170**	**168**	**167**	**-1,18%**	**-0,60%**
Селско, горско и рибно стопанство	***37***	***38***	***41***	***2,70%***	***7,89%***
ОБЩО предприятия без селско, горско и рибно стопанство	**133**	**130**	**126**	**-2,26%**	**-3,08%**
Индустрия					
Преработваща промишленост	13	12	12	-7,69%	0,00%
Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива	..	..	..	..	..
Строителство	..	5	5	..	0,00%
Услуги					
Търговия; Ремонт на автомобили и мотоциклети	83	84	77	1,20%	-8,33%
Транспорт, складиране и пощи	7	5	..	-28,57%	..
Хотелиерство и ресторантьорство	14	11	14	-21,43%	27,27%
Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; Далекосъобщения	..	..	..	..	..
Операции с недвижими имоти		..	..	..	..
Професионални дейности и научни изследвания	6	4	4	-33,33%	0,00%
Административни и спомагателни дейности		..	..	..	..
Образование		..	..	..	..
Хуманно здравеопазване и социална работа	5	..	4	..	..

Други дейности	..		..	..	..

Източник: НСИ, собствени изчисления
Забележка: „..“ – конфендициални данни

Данните показват, че влиянието на икономическата криза е най-силно през 2009 г., когато в повечето от икономическите дейности в секторите „Индустрия“ и „Услуги“ се наблюдава намаляване на броя на предприятия. През 2010 г. се забелязва тенденция на стабилизиране на броя на предприятията в двата сектора, като единствено по дейността „Търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети“ се отчита намаление с близо 8,3%.

В същото време, процесите на оптимизиране на заетостта в основни икономически дейности продължава. Единствено в сектор „Услуги“ се отчита по-значимо повишение на средния брой заети в едно предприятия в дейностите свързани с „Хотелиерство и ресторантьорство“ и „Хуманно здравеопазване и социална работа“. Най-сериозен е спадът в преработващата промишленост, като средния брой заети в едно предприятие е намалял с 38,9% за периода 2008-2009 г. Данните за динамиката на заетостта по икономически сектори е дадено в следващата таблица.

Таблица 6 - Динамика на заетостта и средния брой заети по икономически дейности в община Главиница, 2008-2010 г.

Икономически дейности по (НКИД 2008 г.)	Брой заети по икономически сектори			Среден брой заети по икономически сектори		
	2008 г.	2009 г.	2010 г.	2008 г.	2009 г.	2010 г.
Селско, горско и рибно стопанство	282	264	281	7,62	6,95	6,85
Преработваща промишленост	110	62	..	8,46	5,17	..
Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива	..	..	..	..	..	..
Строителство	..	12	12		2,40	2,40
Търговия; Ремонт на автомобили и мотоциклети	214	202	183	2,58	2,40	2,38
Транспорт, складиране и пощи	22	14	..	3,14	2,80	
Хотелиерство и ресторантьорство	18	13	22	1,29	1,18	1,57
Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; Далекосъобщения	..	..	..	..	..	..
Операции с недвижими имоти	..	..	..	..	..	..
Професионални дейности и научни изследвания	12	5	7	2,00	1,25	1,75
Административни и спомагателни дейности	..	..	..	..	..	..
Образование	..	..	..	..	..	..
Хуманно здравеопазване и социална работа	12		12	2,40		3,00
Други дейности	..	..	..	..	..	..

Източник: НСИ, собствени изчисления
Забележка: „..“ – конфендициални данни

Низходящото развитие на предприятията и заетите в тях лица през 2010 г., показва, че намалената икономическа активност оказва негативен ефект върху създаването на нови и оцеляването на вече съществуващи предприятия в секторите „Индустрия“ и частично в сектор „Услуги“. В периода 2008-2010 г., броят на микро се изменя незначително, докато при малките предприятия намалението е с 11,8%. Независимо от отчетеното нарастване на печалбата през 2010 г. с 2,32% спрямо 2009 г., тя остава с 6,41% под нивата от предкризисната 2008 г. В подобна посока е и развитието на пазара на труда, което свидетелства за продължаване на тенденцията на намаляване на заетите в икономиката лица и нарастване на безработицата.

2.4. Приходи и разходи на предприятията

През 2010 г. реализираните приходи от дейност в предприятията в община Главиница реализират растеж от 5,61% спрямо предходната година и възлизат на над 40,1 млн. лева (приблизително по 70,78 хил. лв. на един зает), но равнището остава с около 7% под постигнатите стойности през 2008 г. В рамките на микро и малките предприятия действащи на територията на община Главиница се отчитат цялостен спад на приходите от дейност, макар и с различен интензитет. При микропредприятията тенденцията през анализираните три години е свързана с устойчиво намаление на приходите. При малките предприятия, след намаление от 12,8% през 2009 г. спрямо предходната, отчитаме връщане на нивата на приходите отпред кризисната 2008 г.

Разходите за дейността на предприятията се понижават с по-бавен темп (3,02%) от този на приходите в периода 2008-2010 г. Това е свидетелство за известно изоставане в приспособяването към намалената икономическа активност, като това е по – характерно за микропредприятията. През 2010 г. разходите от дейност възлизат на малко над 33 млн. лв. или увеличение с близо 1,737 млн. лв. спрямо кризисната 2009 г.

Таблица 7 - Приходи и разходи за предприятията от община Главиница, 2008-2010 г., в хил. лв.

Микро предприятия	2008 г.	2009 г.	2010 г.	Малки предприятия	2008 г.	2009 г.	2010 г.
Приходи от дейност	17043	15263	14362	**Приходи от дейност**	26149	22799	25834
Разходи от дейност	15814	12829	12149	**Разходи от дейност**	20878	18474	20891
Брутна печалба	1229	2434	2213	**Брутна печалба**	5271	4325	4943
Разходи на 100 лева приходи	**92,79**	**84,05**	**84,59**	**Разходи на 100 лева приходи**	**79,84**	**81,03**	**80,87**

Източник: НСИ, собствени изчисления

Данните показват, че малките предприятия се характеризират с по-висока степен на адаптивност към промените в икономическата среда. Те успяват да оптимизират дейността си по начин, който им позволява в условията на намален брой предприятия и заетост да отчетат

растеж на приходите. Разходите през 2010 г. се повишават с 13,08% на годишна база, но с темп съпоставим и близък с този на приходите (13,31%).

Наблюдаваната устойчива тенденция на намаление на приходите от дейност при микропредприятията е съчетана с подобряване на тяхната икономическа ефективност с близо 10%, но остава под стойността на ефективност на малките предприятия.

2.5. Произведена продукция и дълготрайни материални активи

За финансовата 2010 г. произведената продукция в община Главиница възлиза на 27,907 млн. лв., което е ръст от 1/3 спрямо кризисната 2009 г., но все още местната икономика не може да достигне реализираните нива от 2008 г. Въпреки свиването на производството с 2,5% в последните кризисни години, по отношение на произведената продукция водещите три икономически сектора в общината са: Селското стопанство (89,18% от общото производство в общината през 2010 г.), Търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети (5,76% от общото производство) и Преработваща промишленост (1,54% от общата продукция).

Дълготрайните материални активи през 2010 г. са в размер на 22,735 млн лв. или с 15,22 % по-малко спрямо 2008 г. Наблюдаваното развитие се обуславя от значителния спад от 21,7% на ДМА в малките предприятия, главно поради намаляване на техния брой. В резултат, техният дял от направените инвестиции се понижава от 76,1% (2008 г.) до 70,2%, което съответства на 15,970 млн. лева.

Фигура 2 – Произведена продукция и ДМА на нефинансовите предприятия в община Главиница, 2008-2010 г., в хил. лв.

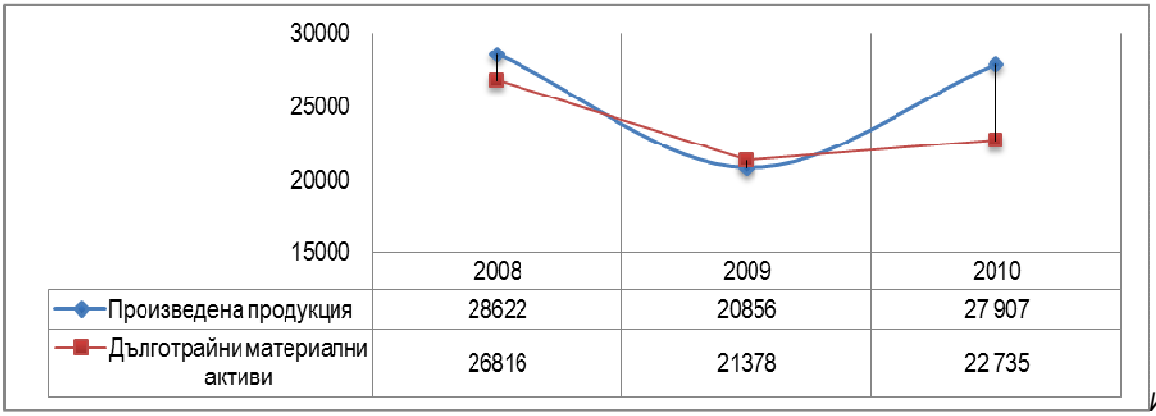

Източник: Национален статистически институт

2.6. Структуроопределящи икономически дейности

2.6.1. Сектор „Селско, горско и рибно стопанство“

В края на 2010 г., в сектор „Селско, горско и рибно стопанство“ има регистрирани 41 предприятия с общо 281 заети и 248 наети лица в тях. За три години, ръста в регистрираните

действащи предприятия е близо 11%, а произведената продукция е нараснала с близо 20% за периода 2008-2010 г. и достига до над 89 % от общо произведената продукция от предприятията в общината. След спада през 2009 г. на нетните приходи от продажба с 2,71%, през 2010 г. се наблюдава драстично нарастване с близо 41,7% на реализираните приходи. Основните икономически показатели за предприятията в този сектор са дадени в следващата фигура.

Фигура 3 – Основни икономически показатели на предприятията в сектор „Селско, горско и рибно стопанство“ в община Главиница, 2008-2010 г., в хил. лв.

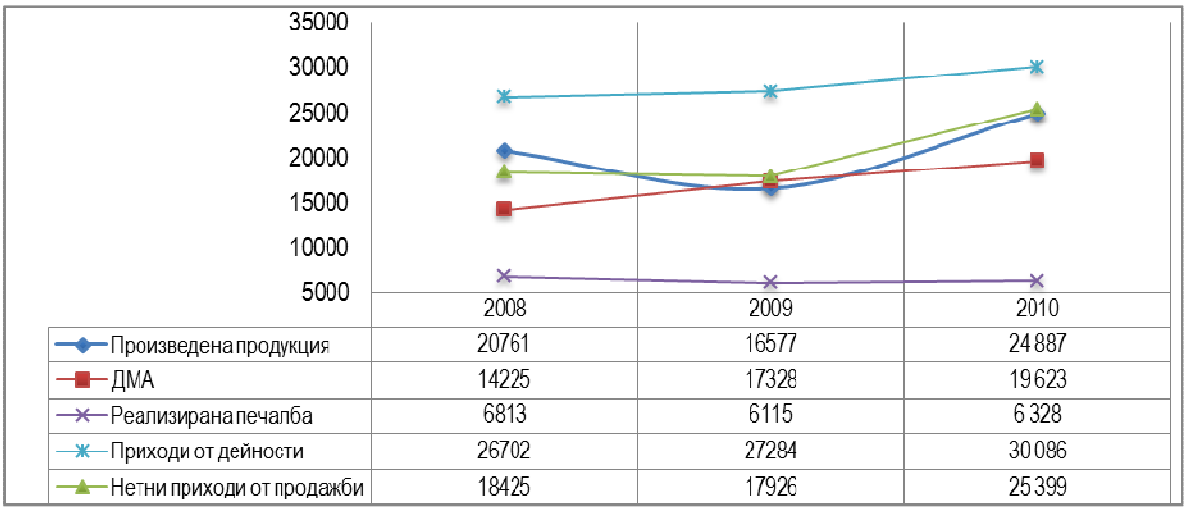

Източник: НСИ

Статистическите данни показват, че секторът е най-слабо засегнат от кризата, като след 2009 г. се наблюдава растеж на всички основни показатели.

Земеделие

Специфичните теренни и климатични условия в общината създават добра база за развитие на сектора. Над 50% от подземления фонд се пада на обработваемите земи (263 371 дка), от които едва 2 077 дка са необработваеми

Таблица 8 – Подземлен фонд по форма на собственост в община Главиница, към 2010 г. в дка

	Частна собственост	Общинска собственост	Държавна собственост
Ниви	201 859	2 483	23 662
Трайни насаждения	10 702	-	-
Мери и пасища	-	32 456	-
Гори	748	18 052	147 354

Основните земеделски култури, които се отглеждат са зърнено- житни (пшеница, царевица и др), маслодайни култури и тютюн.

Високият дял на обработваеми площи предразполага към развитие на интензивно земеделие. Най – много обработваема земя има в землищата на гр. Главиница, с. Зафирово, с. Малък Преславец, с. Сокол и с. Стефан Караджа, което предопределя съществуването на по-големи арендни стопанства в землищата на посочените селища. Сред най-големите земеделски кооперации са ЗК „Ген. Атила Зафиров" (около 17 хил. дка в землището на с. Зафирово), ЗК „Дунав - 93" (17 хил. дка в землището на с. Малък Преславец), ЗК „Земя" (около 12,5 хил. дка, с. Сокол), ЗК „Триумф" (12,5 хил. дка в землището на гр. Главиница) ЗК „Айват-93" (около 15 хил.дка) и др. През последните години земеделските кооперации постепенно обновяват селскостопанска техника и производствените си бази. Като цяло арендните стопанства са ориентирани предимно към зърнопроизводството, което е механизирано и не осигурява високи нива на заетост.

В близост до населените места липсват логистични бази и предприятия за преработка на селскостопанска продукция.

Животновъдство

През последните години започна отделянето на животните и изнасянето им в обособени стопански дворове извън населените места, което е съобразено с новите европейски стандарти. В Общината има изградени 4 броя мандри, като ежедневно се преработват 10 т. мляко. В отраслов аспект, говедовъдството, биволовъдството, овцевъдството и козевъдството се развиват главно за задоволяване на лични нужди. Отчита се намаление на броя отглеждан едър и дребен добитък, тенденция, която се наблюдава в цялата страна. Като причини могат да се изтъкнат ниските изкупни цени на месото и млякото и др.

Положителен растеж се отчита в развитието на пчеларството, като пчелните семейства са нараснали от 2 003 (2010 г.) до 6 002 през 2012 г.

Като цяло животновъдството запада, защото независимо от големите площи, те са заети с жито, царевица и слънчоглед, и тази суровинна база не може да се използва от животновъдите, тъй като са изместени при наемането на земята от едрите арендатори.

Горско стопанство

Горският фонд заема близо 166 154 дка или 34,53% от територията на общината. Над 88% от него е държавен. Общинският горски възлиза на 2263 ха. В долната таблицата е дадена информация за наличния общински горски фонд по землища.

Землище	Площ на ОГТ по	Землище	Площ на ОГТ по

	Землища /ха/		Землища /ха/
В района на ТП ДГС-Тутракан		**В Района на ТП ДЛС-Каракуз**	
с. Богданци	567,8	**гр. Главиница**	176,2
с. Дичево	20,5	**с. Бащино**	17,8
с. Долно Ряхово	15,2	**с. Зарица**	4,9
с. Зафирово	16,0	**с. Звенимир**	0,3
с. Коларово	208,2	**с. Листец**	73,7
с. Малък Преславец	619,1	**с. Осен**	76,7
с. Сокол	11,6	**с. Падина**	56,5
с. Суходол	25,0	**с. Подлес**	12,5
с. Черногор	313,9	**с. Стефан Караджа**	47,1
ОБЩО	**1797,3**	**ОБЩО**	**465,7**

Източник: Общинска администрация

Рибарство и аквакултури

Заедно с общините Тутракан и Сливо поле на територията на общината е създадена т.нар. Местна инициативна рибарска група (МИРГ) „Главиница – Тутракан – Сливо поле“[4]. Основните задачи на създадената група са свързани с подобряване на достъпа до пазари и създаване на добавена стойност в рибарския сектор, подобряване на средата на живот и повишаване на компетенциите, и запазване привлекателността на територията, и диверсифициране на традиционния поминък чрез насърчаване на алтернативни икономически дейности.

Река Дунав се явява северна граница на община Главиница. Речната ивица е 9 км., от километър 419 до речен километър 410. От км. 419 до км. 414 реката е тясна и по-дълбока. Тук е възможно да се ловят и есетрови видове риба. Участъкът е подходящ за риболовен туризъм. По данни на ИАРА на територията на общината има една лодкостоянка на км.417 край с. Долно Ряхово. Друго място, което се използва е в северния край на “Блато Малък Преславец“, до едноименното селище.

Лодкостоянките край с. Долно Ряхово и с. Малък Преславец като цяло не са добре оборудвани, като на много места представляват само обособеното място за съхранение на лодки, без абсолютно никакво оборудване за рибарските принадлежности, навес, вода, електричество, битово-санитарни условия, зони за отдих и др.

Понастоящем стопански и любителски риболов се извършва по цялото протежение на река Дунав. По тези места риболов не се извършва само през зимния период, по време на ледохода по Дунав и в забранените периоди (20 април – 15 юни), когато е размножителният период на

[4] Оперативна програма за развитие на сектор рибарство 2007-2013 г.

рибата. Стопанският улов се извършва с регистрирани рибарски лодки, които на територията на община Главиница са общо 38[5].

Стопански риболов може да се извършва само в р. Дунав, а любителски риболов и във вътрешните водоеми[6].

На територията на община Главиница, вътрешните водоеми са общо 19 броя, като към края на 2010 г., 2 от тях не са концесионирани или наети – край с. Черногор – местност "Около гората" – 24 дка и гр. Главиница – местност "Землище на гр. Главиница" – 13 дка.

За голяма част от концесионерите на язовири дейността, свързана с поддръжката на язовири за любителски риболов, е източник на основните им доходи. В тези водоеми живеят различни видове риба. Най-разпространени са шаранът, толстолобът и каразът.

Към момента липсват разработени и пуснати в експлоатация специализирани стопанства за интензивно производство на риба.

2.6.2. Сектор „Индустрия"

Индустрията беше един от най-силно засегнатия икономически сектор на национално ниво в резултата на настъпилата криза. Статистическите данни на местно ниво в голямата си част са конфендициални. Реализираната печалба в преработващата промишленост за три години е намаляла с близо 90% (от 105 хил. лв през 2008 г. до 11 хил. лв. през 2010 г.). В същото време, нетните приходите в рамките на периода 2008-2009 г. са намалели с над 45%, като тенденцията се запазва и през 2010 г.

За разлика от тенденциите на национално ниво, строителството бележи леко повишение след 2008 г. в броя фирми и заетите, но относителният им дял в общата структура е незначителен. Основната причина е в растежа на жилищното строителство, стимулирано от финансовите средства в резултата на наблюдаваната трудова миграция на местното население.

[5] Източник: Изпълнителна агенция за рибарство и аквакултури (ИАРА)

[6] Съгласно Закона за рибарство и аквакултури

2.6.3. Сектор „Услуги“

В сектор „Услуги“ водещи икономически дейности са търговията, хотелиерството и ресторантьорството. Търговията е втората по значимост икономическа дейност на територията на общината след селското стопанство по отношение на основните финансови показатели. В същото време дейността е водеща по отношение на регистрираните предприятия с относителен дял между 48-50% от всички регистрирани фирми.

Фигура 4 – Основни икономически показатели на предприятията в икономическа дейност „Търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети в община Главиница. 2008-2010 г.. в хил. лв.

Дейността на предприятията е повлияна от икономическата и финансова криза, като особено силно е проявлението през 2009 г. – фигура 5. До голяма степен това се дължи на по-ниските покупателни способности на местното население, което рефлектира върху приходите на предприятията и възможността им за реализация на инвестиции в дълготрайни активи.

Хотелиерството и ресторантьорството е пряко свързано с развитието на туризма. Според официалната статистика, на територията на общината няма регистрирани средства за подслон и места за настаняване, няма и регистрирани туристически посещения Дейностите са свързани изцяло в направлението ресторантьорство, който се характеризира с високи нива на еластичност по отношение на доходите на населението. Независимо от отчетеното подобрение на финансовите показатели през 2010 г., значителна част от тях остават под нивата от 2008 г. Възможностите за развитие на сектора са сравнително ограничени както поради териториалното

Фигура 5 - Основни финансови показатели по икономическа дейност "Хотелиерство и ресторантьорство", 2008-2010 г. в хил. лв.

разположение на община, така също и поради липса на достатъчно развити обекти, които да са притегателен център за туристическо посещение.

3. РАЗВИТИЕ НА СОЦИАЛНАТА СФЕРА И ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ

3.1. Демографско развитие

През 2012 г. брой на населението на община Главиница възлиза на 10 641 души[7]. Отчетеното намаление е 19,98% за периода 2005-2012 г. или средногодишно намаление от 2,85%. За сравнение, за същия период средногодишното намаление на населението в област Силистра е 1,8%, а за страната е 0,81%. Динамиката в развитието на населението в община Главиница е показано на следващата фигура.

Фигура 6 – Динамика на населението в община Главиница към 31.12 на съответната година, 2005-2012 г.

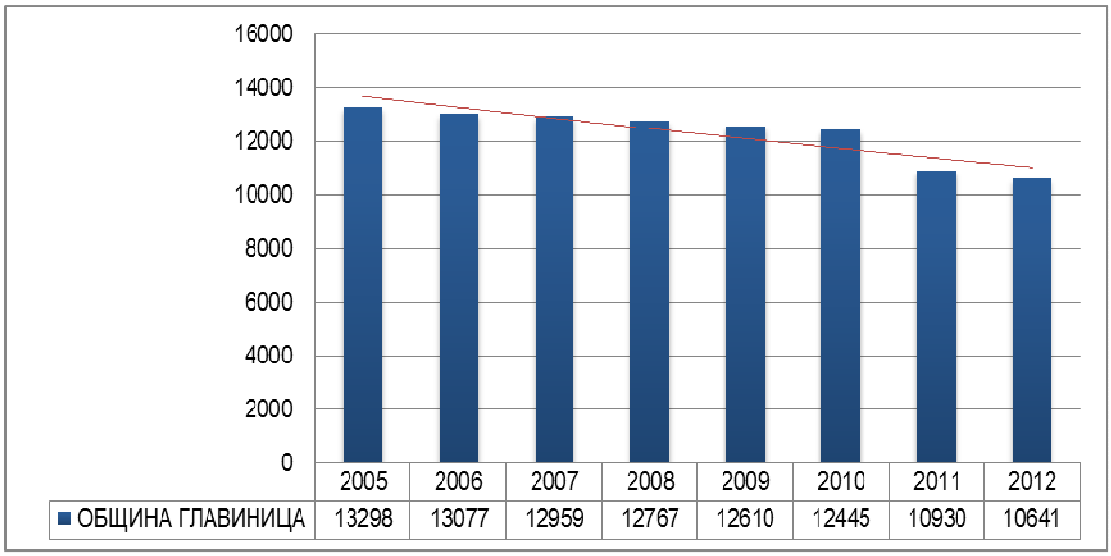

Източник: НСИ, http://www.nsi.bg/otrasal.php?otr=19, http://censusresults.nsi.bg/Census и http://www.nsi.bg/nrnm

Тенденциите в общината следват националните и областните, но се характеризират с по-силно проявление. Освен отрицателния миграционен прираст, по-високият темп на намаление се дължи основно на негативния естествен прираст на населението, който през 2012 г. достига исторически максимум от -10,4‰, в сравнение с – 5,5‰ за страната и -8,1‰ за област Силистра.

В териториален аспект, данните показват, че населението на гр. Главиница е намаляло с 474 души за период от 7 г. или с 3,37% на годишна база. В селата, намалението е 2,76% на година. Тези характеристики са противоположни на националните и определят характерна динамика в

[7] Източник: Национален статистически институт

урбанизационните процеси в общината. Относителният дял на градско население в края на 2012 г. възлиза 14,4%.

Данните от последното преброяване на населението показват, че на всеки 98 мъже се падат 100 жени, което се дължи на по - високата средна продължителност на живот на жените и по - високите нива на повъзрастовата смъртност в средните и високи възрасти при мъжете.

Гъстотата на населението в общината в края на 2012 г. е 22 души / км^2 (намаление с 6 души/км^2), което е значително под средните стойности за страната (66 души/км^2) и на област Силистра от 42 души/км^2).

3.1.1. Естествен прираст

Според статистическите данни през последните години се отчита негативна динамика на основните процеси свързани с възпроизводството на населението. Данните за естествения прираст в община Главиница са показаните във фигурата по-долу.

Фигура 7 – Динамика на показателите за естествено възпроизводство на населението, община Главиница, 2005 - 2012, в ‰

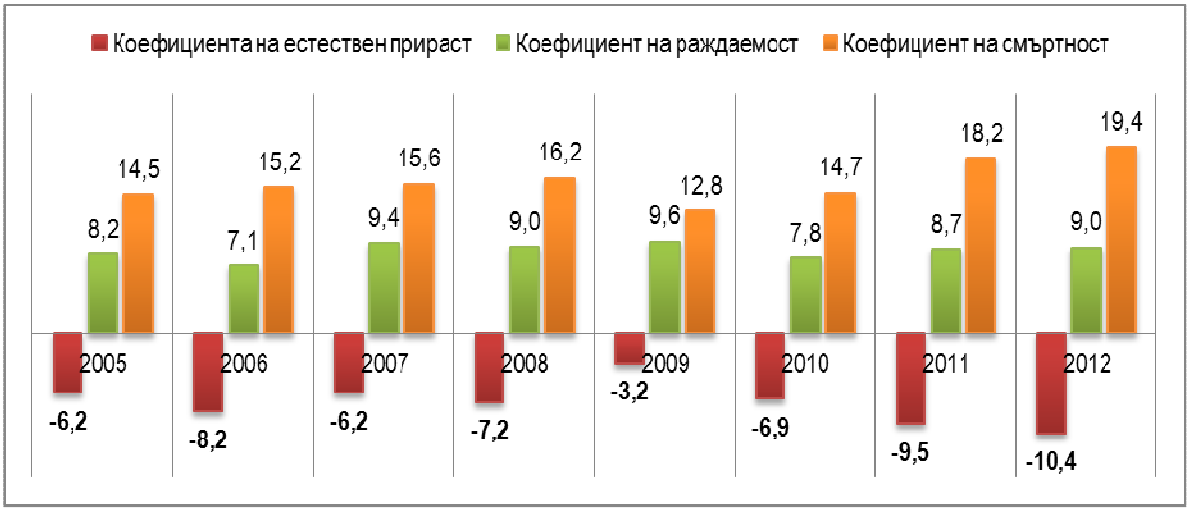

Източник: Национален статистически институт, http://www.nsi.bg/otrasal.php?otr=19

Като цяло динамиката на тенденцията в раждаемостта следва националната статистика. Наблюдаваме постепенно нарастване на живородените деца до 2009 г. достигайки 122 родени и спад през следващите години до 96 деца през 2012 г. В същото време данните за ражданията по пол показват сериозни колебания – в рамките на 132:100 момчета / момичета през 2008 г. до 68:100 момчета / момичета (2012 г.). Регистрираният спад след 2009 г. се дължи главно на променените социални - икономически условия и намаляване на родилния контингент.

В същото време се наблюдава негативна тенденция към нарастване на общата смъртност на населението, която достига до 19,4‰ през 2012 г., което е значително над средните стойности за страната и областта за същия период, съответно 15‰ и 16,8‰.

За периода 2005-2012 г. се наблюдава намаляване на раждаемостта с -12,73% съчетано с нарастване на смъртността с 7,77%. Тези две тенденции са в основата на формиралата се тенденция за намаляване на населението в общината с по-бързи темпове в сравнение с наблюдаваните в страната и в региона. Средно годишното намаление на населението в община Главиница в резултата на възпроизводствените процеси възлиза на -89 души с устойчива тенденция на нарастване след 2009 г.

Влияние върху динамиката на раждаемост оказва изменението родилния контингент. За период от 10 г. (2001-2011 г.), най-фертилната част от него (15 – 34 г.) е намаляла с 596 жени или 34,81%. В същото време, анализът на динамиката на повъзрастово разпределение на коефициентите на плодовитост, показва промените в структурата на раждания. Фигура 8 ясно илюстрира тенденцията за намаление на раждаемостта в младите възрастови групи до 24 г. В същото време през последните 3 г. се наблюдава изместване на ражданията към жените във възрастовата група от 35-39 г.

Фигура 8 - Повъзрастов коефициент на фертилност, община Главиница

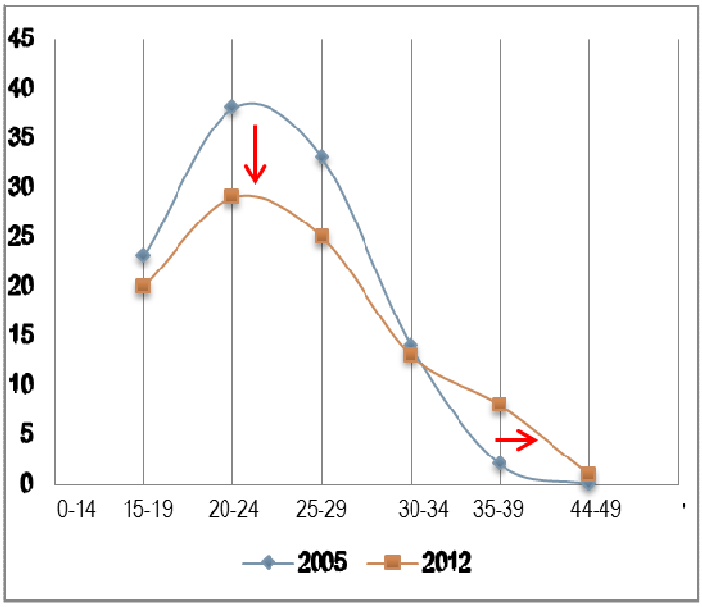

Негативният ефект от намаляване на броя на жените в родилна възраст ще се отрази и върху възпроизводството на населението през следващите 10 г. Свиването на контингента на бъдещите млади майки показва, че проблема ще бъде мултиплициран и означава по–ниска раждаемост през следващите години. Причините за това са както постепенната промяна във възрастовата структура на жените на възраст 15 – 49 г., така и намаляващия абсолютен размер и относителен дял на момичетата на възраст от 0-14 г., които ще участват в процеса на възпроизводство на населението през следващите години. През 2011 г., нетният (брутен) коефициент на плодовитост достигна 0,78 момичета / жена, което все още е под нормата на естественото възпроизводство на население.

Успоредно с намаляването на възпроизводствения потенциал на общината, се откроява и устойчива тенденция за нарастване на общата смъртност в общината. Броят на умрели лица

нараства от 193 души (2005 г.) до 208 души през 2012 г., което е нарастване със 7,77% за период от 7 години, което е свързано и с процеси на застаряване на населението в общината.

Фигура 9 – Динамика на общата и детска смъртност в община Главиница, 2005-2012 в ‰

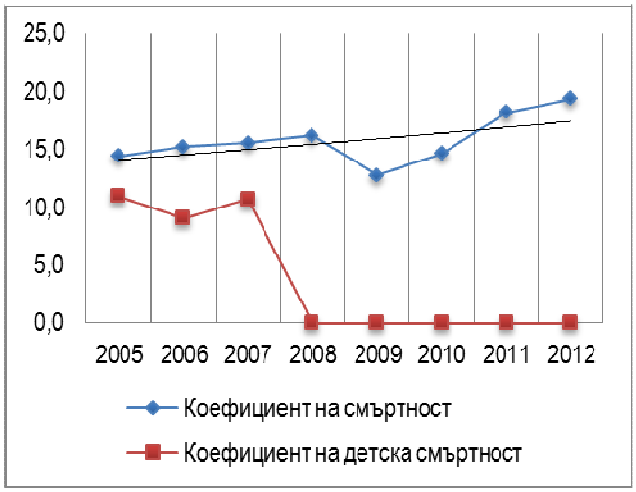

Динамиката в смъртността между двата пола се характеризира като цяло с по-високи нива на смъртност при мъжете, като най-драстична е разликата през 2010 г., когато близо 62% от всички умрели са от мъжки пол. През последната година съотношението между починали мъже и жени е 50%. Цялостната тенденция в този период е към намаляване на разликата в смъртността между двата пола.

Основните причини за смърт сред населението са болестите на органите на кръвообращението, новообразования и болестите на храносмилателната система.

Динамиката на детската смъртност се характеризира тенденция на намаление. През последните години няма регистрирали умрели деца на възраст под 1 година. Съпоставка между коефициента на обща смъртност и детска смъртност е даден на фигура 9.

3.1.2. Миграционен прираст

Нарастването на териториалната мобилност на работната сила се явява в интерес на лицата, които търсят платена и/ или по – добра заетост. Тя им позволява да намерят такава заетост, която ги задоволява и отговаря на техните икономически и социални потребности и интереси. През целия анализиран период (2005-2012 г.), община Главиница се характеризира с отрицателен миграционен поток – фигура 10.

Най-сериозен нетен миграционен поток извън общината се отчита през 2009 г. (-117 души). Основните фактори за засилване на миграционни движения в общината са в резултат на високата безработица, икономическата криза и ниските на доходи.

Възрастовата структура на емиграционните потоци съдейства за влошаване на структурата на населението от гледна точка на репродуктивно население и човешки ресурси, по-интензивно развитие на процесите на стареене на населението. Същевременно посочените миграционни процеси са интензивни и имат дългосрочни последици както за възпроизводството на населението, така и за пазарите на труда.

Фигура 10 – Динамика на миграционните потоци на населението на община Главиница, 2005 – 2012 г.

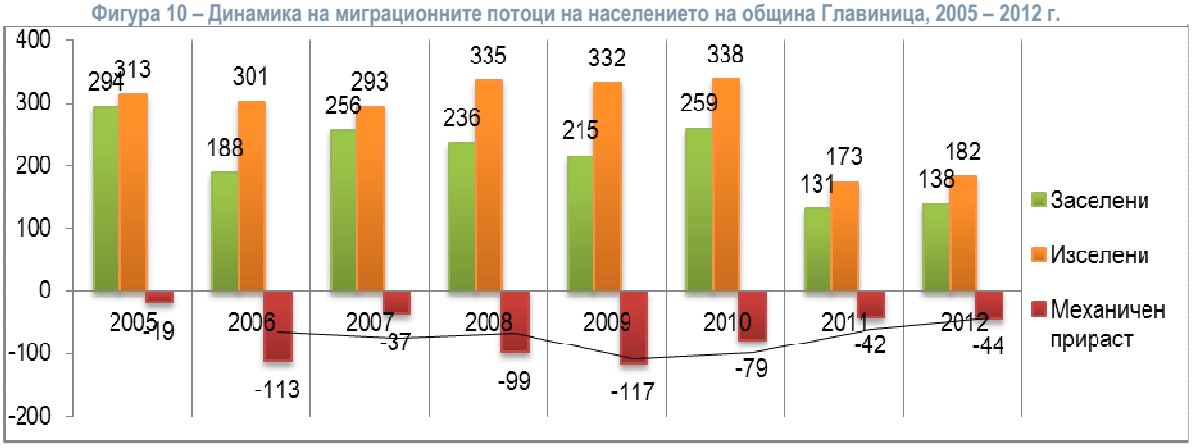

Източник: НСИ

През целия период тенденцията в общината е към преобладаване на жените в емиграционните потоци. Тази тенденция е особено отчетлива в периода 2006 - 20011 г. В голямата си част това са млади жени, във фертилна възраст, което се отразява върху намаляване на родилния контингент и възможностите за възпроизводство на населението чрез понижаване на равнището на потенциалната бъдеща раждаемост.

След приемането на България за член на ЕС досегашната миграция към държавите в Централна и Западна Европа се трансформира в трудова мобилност. В момента единствените позитивни последици от емиграцията се свързват с изпращаните от емигрантите парични потоци. Това се оказва един от най-значимите фактори за запазване или подобряване на икономическото състояние на част от домакинствата в общината.

3.1.3. Структурни характеристики на населението в община Главиница

Възрастова структура

Във възрастовата структура на общината промените се изразяват в намаляване на дела на лицата под 20 г. възраст и нарастването на дела на лицата над 60 г. възраст. Състоянието й е повлияно от промените в раждаемостта, смъртността, продължителността на живота, миграциите, политическите условия в страната, жизненият стандарт на населението и редица други фактори.

Фигура 11 – Възрастова пирамида на население в община Главиница, 2011 г.

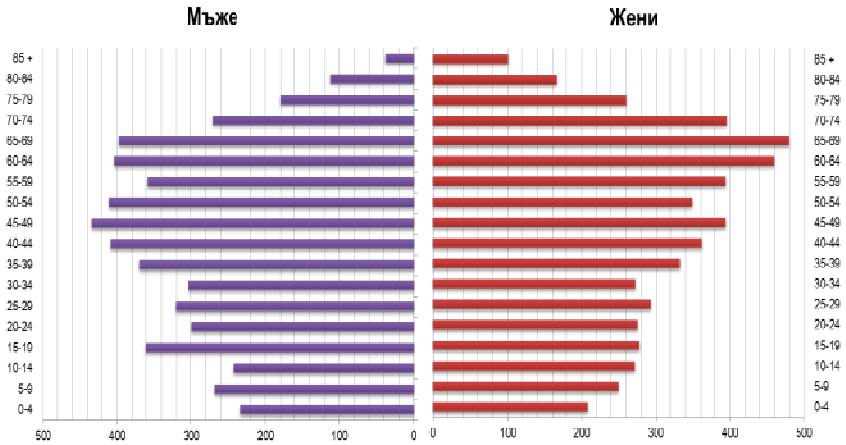

Анализът на възрастовата структура на населението има за задача да очертае

възпроизводствения и трудов потенциал на населението. Наблюдават се следните възрастови групи деца (0-14 г.), родители (15-49 г.) и прародители (над 50 г.), под трудоспособна възраст (до 15 г.), в трудоспособна възраст (15-65 г.) над трудоспособна възраст (над 65+).

Демографското развитие на община Главиница следва националната тенденция към застаряване на население. Основните фактори, които в бъдеще могат да окажат сериозно влияние и да засилят процесите са свързани с отчетеното намаляване на фертилния контингент в съчетание с нарастване на средната възраст на майката при раждане, повишаващата се средна продължителност на живот и отрицателни миграционни потоци Комбинацията от намалена раждаемост и увеличена смъртност през последните 20 г. създава демографски профил с нехарактерна пирамидална структура, при която най-многобройното население е това в трудоспособна възраст. В резултат на демографските процеси възпроизводствената основа на поколенческата пирамида в общината, макар и бавно се свива в основата (фиг. 11). Младото население в периода между двете преброявания 2001-2011 г. е намаляло с 903 души или с 38% за 10 г., в същото време население във възрастовата категория над 65+ г. е достигнало 21,9% (2395 души) от цялото население.

Делът на възрастните хора се очаква да продължи да нараства, като формата все повече се променя и изтънява в основата. При запазване на настоящата тенденция, след 35 - 40 г. възрастовата структура на населението постепенно ще придобие, принципно различаващ се от досегашния, профил на издължен комин – със сравнително тясна основа и голям брой възрастно население на върха. Това е демографска инерция, която в перспективата на период от 5 - 10 години трудно може да бъде съществено повлияна.

На практика настоящата възрастова структура е проявление на някои фактори излизащи извън хоризонта на настоящия анализ, но които следва да бъдат отчетени – емиграционни процеси, които обуславят ускоряването на процеса на остаряване и ниските нива на раждаемост в средата на 90-те г. в резултат на икономическата криза. В същото време, поради нарастване на общата смъртност и забавянето на растежа на средната продължителност на живота, скоростта на остаряване на населението все още не оказва сериозен натиск върху социално-икономическите системи в общината.

От икономическа гледна точка, моментния профил на възрастова структура, характеризираща се с натрупване на продуктивно население дава възможност за използване на т.нар. „демографски дивидент“, тъй като хората в трудоспособна възраст възлизат на малко над 58% от цялото на население на община Главиница. Разпределението на трите възрастови групи, които имат пряко отражение върху икономическата и социална сфера е показано на следващата фигура.

Фигура 12 – Структура на населението в под, във и над трудоспособна възраст, 2011 г.

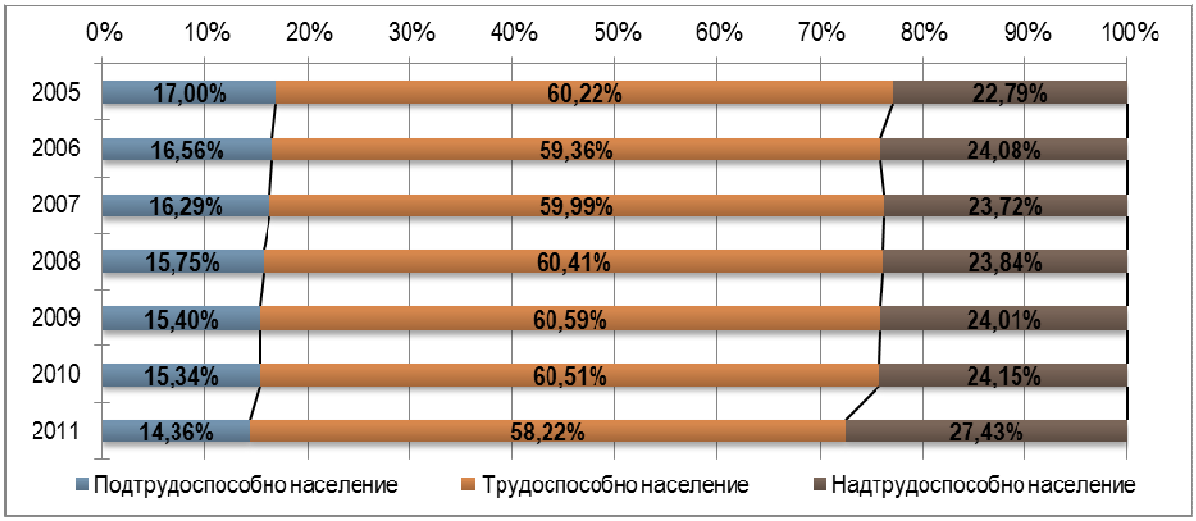

Източник: НСИ

Статистическите данни показват тенденция на намаление на населението в абсолютен размер във всички категории, но с различен интензитет. Населението в *подтрудоспособна възраст* се понижава с -30,8%, в *трудоспособна възраст* с -20,8%, докато населението в *надтрудоспособна възраст* с едва -1,4% за период от 6 години. Резултатите ясно показват промяната и относителните дялове и задълбочаването на процесите на остаряване на населението в общината. Сравнението с предходния период показва тенденция на намаление в подтрудоспособна и трудоспособна възраст, което се извърша за сметка на населението в надтрудоспособна възраст.

Възпроизводството на трудоспособно население се характеризира най-добре чрез *коефициента на демографско заместване*[8], който показва съотношението между броя на влизащите в трудоспособна възраст (15 - 19 г.) и броя на излизащите от трудоспособна възраст (60 - 64 г.). В общината, динамиката на коефициента на заместване е с изразена тенденция към намаляване на процеса на подмладяване и развитие на трудоспособното население, достигайки през 2011 г. 0,74. Това означава, че всеки 100 души излизащи от трудоспособна възраст се заместват от 74 млади хора, които навлизат в трудоспособна възраст. За сравнение средната стойност на коефициента в страната през 2011 г. е 0,70 и за област Силистра 0,66.

Тези данни характеризират бързия спад на подмладяване на трудоспособното население и косвено за бавното застаряване на възпроизводствените и трудови ресурси в общината.

[8] Демографско заместване - съотношението между броя на влизащите в трудоспособна възраст (15-19 г.) и броя на излизащите от трудоспособна възраст (60-64 г.).

В същото време, общият *коефициент на възрастова зависимост*[9] нараства от 49,4 % (2005 г.) до 55,1% през 2011 г. Това означава че на 100 лица във възрастовата група 15-64 г. се падат близо 55,1 лица под 15 г. и на 65 и повече години през 2011 г. Нарастването на общата зависимост има пряка връзка с коефициента на трудово натоварване на системата на хората в трудоспособна възраст спрямо намаляващите хора в подтрудоспособна възраст и същевременно спрямо нарастване на хора в надтрудоспособна пенсионна възраст.

В същото време зрелите поколения стават натоварени с двойно бреме, доколкото са принудени да се грижат за повече стари свои близки. В община Главиница, често различните поколения живеят съвместно и грижата за най-възрастната част от население се поема от техните деца. *Коефициентът „родители на издръжка*[10]" в общината се покачва до 0,17 през 2011 г., като това означава, че на всеки 100 души на възраст 50-64 г. има 17 души на възраст над 80 г. На практика хората на възраст над 80 години най-много се нуждаят от специализирани формални и неформални медицински грижи.

Допълнителен коефициент отразяващ брой стари хора на възраст от 60 до 75 години, които са на издръжка от своите живи потомци на възраст 40 - 44 години показва, че през 2011 г. всеки 100 души на възраст 40 - 44 г. се падат 312 души на възраст между 60 - 75 г. Натоварването на тази група на практика е двойно, тъй като техните деца все още не са завършили своето образование и също на тяхна издръжка.

Икономическите последици от тези тенденции са в няколко направления, като на местно ниво те най-силно се проявяват на пазара на труда.

- намалява количеството и качеството на труда;
- неблагоприятно е отражението и върху и неговата цена, а оттам – за конкурентоспособността, качеството и производителността на труда:
- понижаване на образователно равнище;
- професионални компетенции и адаптивност към промените за стабилността на осигурителната система.

Съществува реален риск при ускоряване на темпа на намаление на населението в трудоспособна възраст (най-вече поради увеличаване на миграционните потоци извън общината) да се достигне до недостиг на работна сила в определени сектори от местната икономика.

Етническа структура

Определянето на населението по етническа група се извършва на доброволен принцип и основните резултати са получени от официалните преброявания на населението от 2001 г. и 2011 г. По този начин се илюстрират настъпилите промени в етническата структура на

[9] Отношение между лицата от 0-14 г и на 65+ от една страна и населението от 15-64 г. от друга

[10] Родители на издръжка - отношението между населението над 80-годишните спрямо 50-64-годишните

територията на община Главиница. Данните за динамиката в промените на етническата структура е дадена в следващата фигура.

Фигура 13 – Промени в етническа структура на населението в община Главиниа, период 2001-2011 г., в %

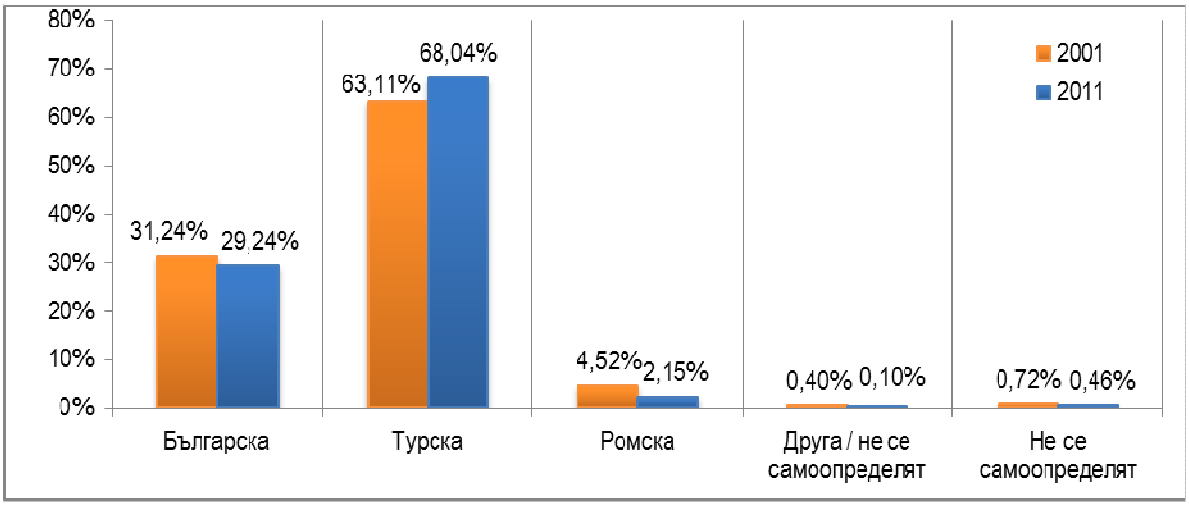

Източник: НСИ

На територията на община Главиница, първа по численост е *турската етническа група*. Към 2011 г., 6 701 лица са самоопределили като етнически турци. Относителният им дял е нараснал с близо 5% за периода между двете преброявания. В същото време като абсолютен брой, населението от турската етническа група е намаляло с близо 23,18% или 2 022 души. С най-висок дял, турската етническа група е във възрастовата група 10-19 г. близо 80% от населението в тази възраст е от турски произход. В същото време в средните и високи възрасти, повъзрастовата смъртност е по-висока от средната и постепенно относителният дял на тази етническа общност намалява като достига 60,6% във възрастовата група 60-69 г. и 46% в групата над 70 и повече години.

Българската етническа група е втората по големина на територията на община Главиница. В началото на 2011 г. обхваща 2 880 лица или 29,3% от лицата, декларирали етническото си самоопределяне. В сравнение с 2001 г., относителният дял е намалял с 33,3% или 1 438 души. При българската етническа общност се наблюдават противоположни тенденции – ниски нива на раждаемост и по-ниско равнище на смъртност. Данните показват, че населението от българската общност на възраст 0 - 9 г. е 14,5% от възрастовата група, и 53,2% при населението над 70 г.

Ромският етнос традиционно е третият по численост. Данните от последното преброяване показват, че има намаление на лицата самоопределили се като роми с 66,1% или с 413 души. При ромската общност населението от 0 - 9 г. съставлява близо 4,8% от населението в тази възрастова група. Същевременно, високите нива на смъртност и ниската средна

продължителност на живот определят и ниския брой на ромското население във високите възрастови категории над 60 г. – под 1% от населението в съответната възрастова група

Образователна структура

Образователната структура дава представа за завършената степен на образование от отделни групи от населението. Състоянието й има голямо значение за развитието на общината, тъй като от образователното ниво на хората до голяма степен зависи мобилността им на пазара на труда, гарантираща по-добро заплащане, поддържане на по-висок жизнен стандарт и качество на живота и не на последно място може да провокира потенциален инвестиционен интерес.

Образователният статус на населението е пряко отражение на възрастовия състав на населението и социално – икономическите условия както в общината, така също и в страната.

Данните за образователния статус показват, че през последните 10 г. образователната структура на населението в община Главиница на 7 и повече години се подобрява следвайки ясно изразената тенденция на увеличение на броя и дела на населението с висше и средно образование, при същевременно намаляване на броя на хората с основно и по-ниско образование. Следва да се отбележи, че промяната на абсолютния размер на лицата с висше и средно образование се извършва в условията на намаление на населението на общината.

Анализът показва, че лицата с висше образование са нараснали с 84,55% за период от 10 г. и възлизат на 3,94% от населението на общината през 2011 г., но все още изостава от средната стойност на завършилите висше образование в страната, които са близо 20% от населението. Успоредно с наблюдаваната тенденция за нарастване броя на населението с висше образование, се отчита и намаляване с 31,23% на лицата с полувисше образование.

Лицата, завършили средно образование представляват 26,57% от населението на общината. Независимо, че като абсолютен брой се отчита намаление с – 1,48% , техният дял в общата образователна структура на населението нараства с малко над 5% за период от 10 г.

Най-голямата част от населението на община Главиница е с основно образование, като техния дял се е повишил с 0,67% в общата образователната структура и достига до 37,68% през 2011 г.

Благоприятна е тенденцията за намаляване с близо 40% на лицата с начално образование отчетено между двете преброявания, като техния дял е 17,93% (2011 г.) спрямо 23,77% (2001 г.) в общата численост на населението.

Неблагоприятен елемент в профила на образователната структура на община Главиница е високият брой на лицата, които никога не са посещавали училище[11]. Данните показват, че това са 425 души, което представлява 4,13% от населението спрямо 1,2% на национално ниво. В основната си част това са лица на възраст над 70 г. близо 57,9% или 246 души. Особено внимание следва да се обърне и на факта, че над 13% от населението, което никога не е посещавало училище се пада на лицата във възрастовата група от 20 - 39 г. или това са 56 души, т.е те никога не са се включвали в образователната система и пред тяхното адекватно включване в икономическия живот в общината са налице редица рискове. Промяната в статуса на населението в община Главиница е дадено на следващата фигура.

Фигура 14 – Промени в образователната структура на населението в община Главиница в периода 2001-2011 г., в брой

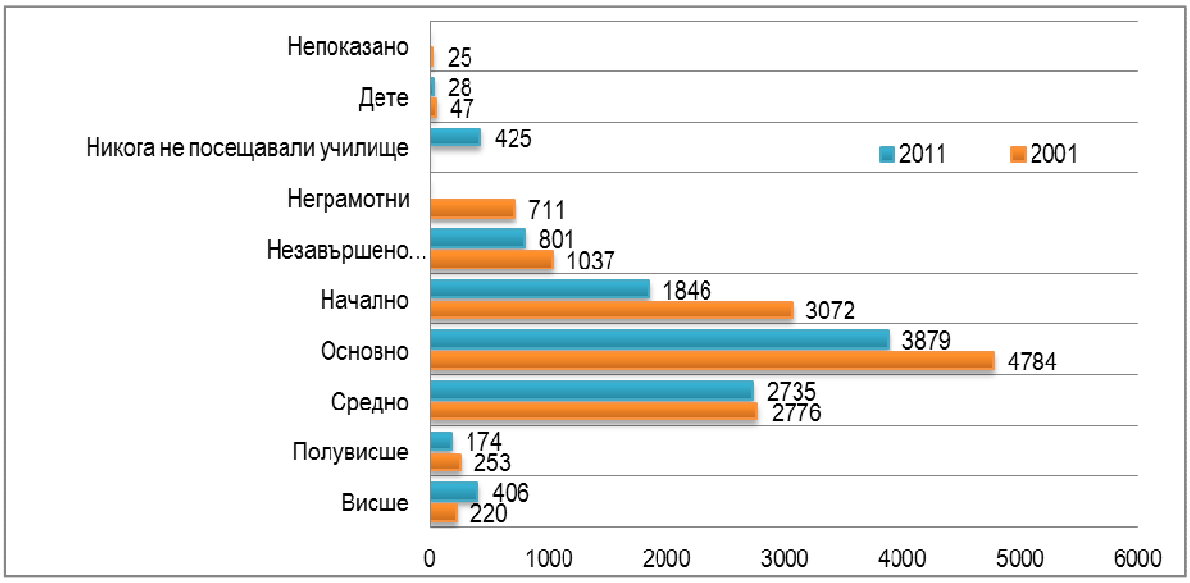

Източник: НСИ

Образователната система играе водеща роля за повишаването и подобряване на качествените характеристики на човешкия капитал. Образователното равнище на населението, както и възможностите за обучение и възпитание на децата, предоставяни от образователната система, оказват значимо въздействие и върху репродуктивното поведение.

Въпреки наблюдаваните тенденции за подобряване на общото образователно равнище на населението в общината, образователният статус е под-средните стойности за страната.

3.1.4. Прогноза за развитие на населението на общината до 2021 г.

Краткосрочната прогноза за развитие на населението в община Главиница е разработена в три варианта - реалистичен, оптимистичен и песимистичен. Всички сценарии използват стриктно официални данни от преброявания на населението (2001 г., 2011 г.). Не са правени корекции за

[11] При преброяването през 2011 г. за първи път се включва категорията „никога не посещавали училище“

възможни пропуски при преброяването, тъй като докладите на НСИ показват ниски нива на непреброено население.

Ключовите причини за възможното намаляване на населението при всички сценарии включват относително големият брой хора в групите на възрастните хора (над 65 г.), по-малката част от населението от женски пол, достигащо фертилна възраст през референтния период на генералния план, попадащо в тези прогнози и значителната миграция навън. Въпреки че се очаква повишаване на нивото на раждаемостта, то не би могло да балансира незабавно демографската криза и доведе до намаляване броя на раждания. И при трите разгледани варианта, очертаната тенденция за намаление на населението се запазва. Реалистичният вариант предвижда намаляване на броя на населението в общината с 1 898 души, което представлява годишен спад от 1,74%. Годишният спад при песимистичния вариант е 1,81% и 1,59% за оптимистичния вариант. И трите стойности са високи, но по-ниски в сравнение с историческото обезлюдяване с темп от 2,85% годишно за последните 10 г. В следващата фигура е показана динамиката в промяната на населението в община Главиница.

Фигура 15- Прогноза за динамиката на населението в община Главиница, 2011-2021 г.

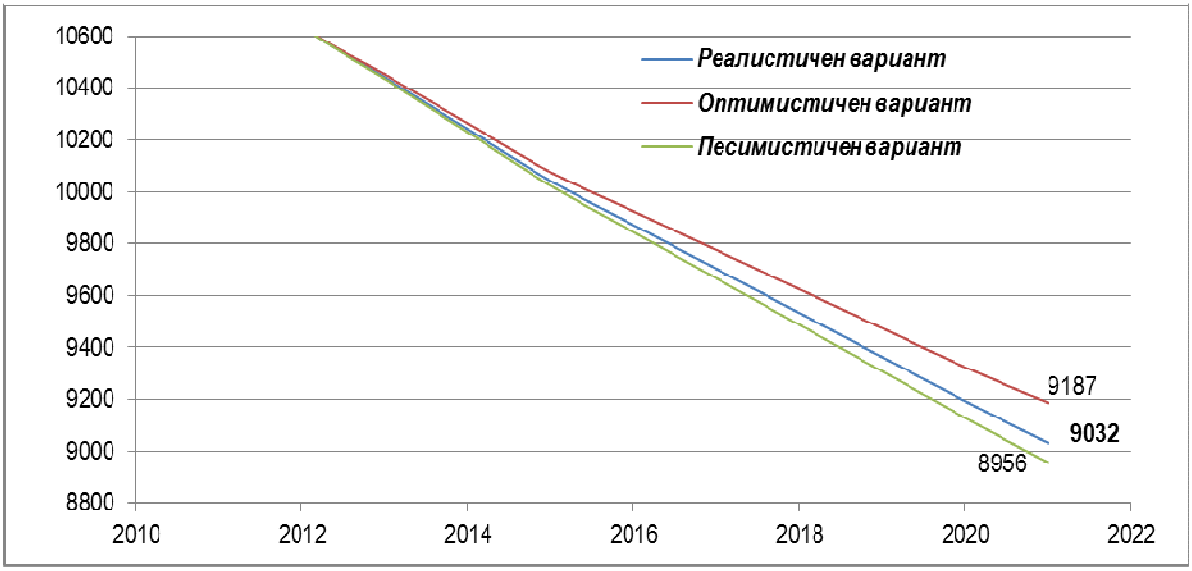

Подробните резултати за трите прогнозни варианта на ниво населени места са представени в Приложение от 1 до 3.

Предложените предвиждания за населението не трябва да бъдат приемани като точни прогнози. Те показват вероятното демографско развитие въз основа на реалистични допускания за раждаемостта, смъртността, миграцията, икономическото развитие и унифицирана методика за регионални прогнози, приложима в ЕС.

3.2. Заетост и безработица

Демографските съотношения по отношение на възрастовото разпределение (в т.ч. трудоспособното население) не отразяват в достатъчна степен чисто икономическите дадености. Тенденциите в развитието на пазара на труда в община Главиница се характеризират с негативни тенденции по отношение на икономически активните лица, заетостта и безработицата.

Активното население в общината във възрастовата група 15-64 г. в действителност е значително по–малобройно. Данните от последното преброяване показват, че икономически активното население в община Главиница възлиза на 3 361 души, или 35,5% от населението спрямо 6 096 души икономически неактивни лица. Това оставя значително поле за действие за увеличаване на заетостта и съответно възможност за постигане на значително по-благоприятен баланс между заетите лица и пенсионираните възрастни хора. Това също така демонстрира и значението на повишаването на равнищата на заетост в общината. Структурата на икономически активните и неактивните лица е представена в следващата фигура.

Фигура 16 – Структура на икономически активните и неактивни лица на възраст 15 и повече навършени години в община Главиница, 2011 г., в %

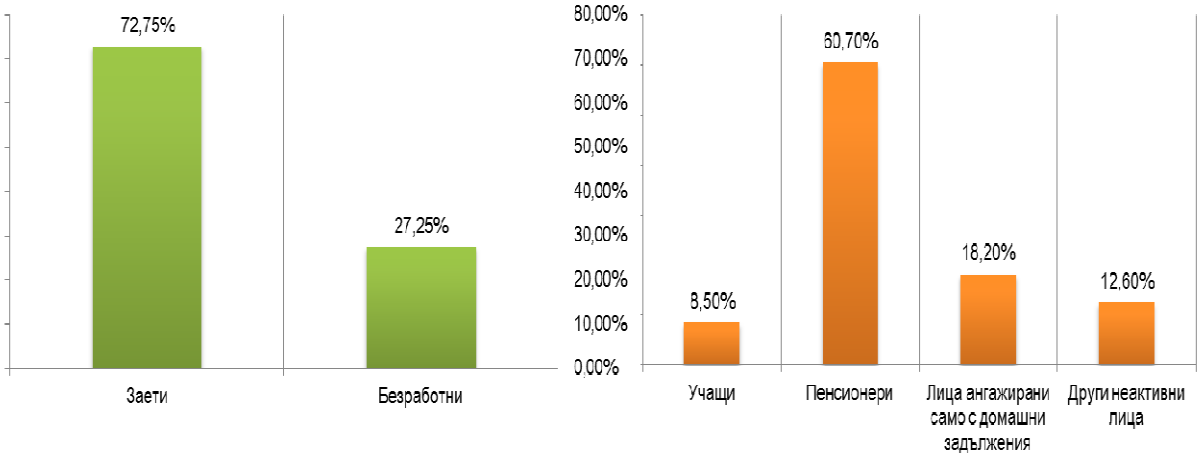

Източник: НСИ

"Коефициентът на икономическа активност"[12] през 2011 г. е 47,55% (39,4% за мъжете и 28,8% за жените), което е значително под средните нива за област Силистра от 56,9% ((61.9% за мъжете и 51.7% за жените). За различните население места коефициентът е различен като варира от 62,2% за с. Сокол до 23,3% за с. Осен. За гр. Главиница се отчита коефициент на икономическа активност от 57,1%.

[12] Коефициентът на икономическа активност представлява относителния дял на икономически активното население от населението на същата възраст

„Коефициентът на заетост"[13] през последните години спада, най-вече поради влиянието на икономическата криза. През 2011 г. възлиза на едва 34,6%, като за сравнение за същия период заетостта в област Силистра възлиза на 49,6%, а за страната 60,6%. По население места с най-висок коефициент на заетост се отчита с. Дичево - 49,6%, гр. Главиница 42,9%, а най-ниско е нивото на заетост в с. Осен едва 13,9%. Подробни данни по население места са дадени в приложение 4.

В структурно отношение, водеща роля по отношение на заетостта за целия период има дейност „*Селско, горско и рибно стопанство*", където през 2010 г. са заети близо 50% от общия брой заети лица. На второ място е дейност „*Търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети*", в който са ангажирани близо 1/3 от всички заети.

Фигура 17 - Принос в заетостта в община Главиница по икономически дейности, 2010 г. (%)

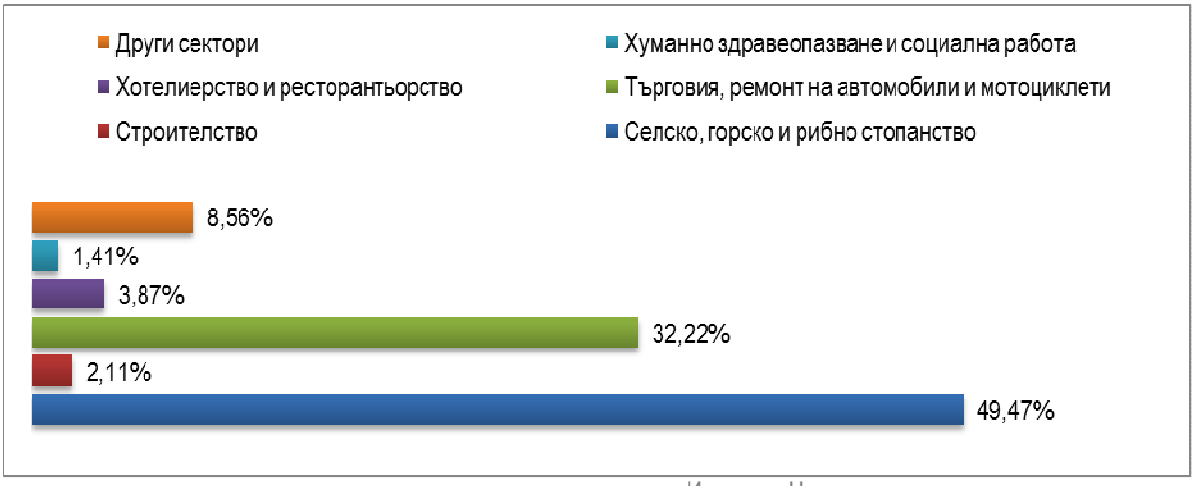

Източник: Национален статистически институт
Забележка: Останалите икономически дейности не са включени в официалната статистика, поради спазване клаузата за конфиденциалност на данните, тъй като броят на предприятията в тези икономически дейности е твърде малък

С настъпването на икономическата криза през 2009 г. се отчита спад в заетостта с 19,34% за една година, като тенденцията е характерна за всички икономически дейности на територията на общината. Най-сериозен срив в заетостта се отчита при дейностите „Професионални дейности и научни изследвания" спад от -58,3%, „Преработваща промишленост" с – 43,6% и „Транспорт, складиране и пощи" с 36,6%. През 2010 за дейностите „Селско, горско и рибно стопанство" и „Хотелиерство и ресторантьорство" се наблюдава връщане на нивата на заетост от 2008 г., като растежа е съответно 6,4% и 69,2% спрямо 2009 г.

През 2010 г. в община Главиница **средно-месечният доход от труд** възлиза на приблизително на 487,19 лв., което е растеж с 12,7% спрямо 2008 г. С най-високите доходи от труд са наетите

[13] Коефициентът на заетост представлява относителния дял на заетите лица от населението на същата възраст.

лица в селското, горското и рибно стопанство със средно годишно възнаграждение от 7 520 лв, което е с 28,6% повече от средния доход за труд в общината. На второ място по доходи са наетите в сектор Търговия с 4 201 лв. средно годишна работна заплата. Най-ниско е възнаграждението на наетите в хуманно здравеопазване и социална работа с 2 125 лв. Основните източници на доход са пенсиите, домашното стопанство и работната заплата.

Влиянието на конюнктурата, а в случая тя е тъждествена с конкретната и специфичната проява на понятието криза, се отразява по различен начина на микро и малките фирми от общината, по отношение на съкращаването на персонала. Данните показват, че микро фирмите проявяват по-ниска нагласа към освобождаване на персонал, като през периода 2008-2010 г. намаляването на заетите лица[14] е с - 13,7%, а при наетите лица[15] с 13,9%. За същия период при малките фирми намаляването на заетите и наети лица е повече от два пъти спрямо микрофирмите, съответно 28,6% и 31,9%. Тези тенденции очертават промяна в относителния дял на заетите и наетите в микрофирмите, чиито дял нараства от 47,4% (2008 г.) до 52,1% (2010 г.) от всички заети и от 38,3% (2008 г.) до 43,9% (2010 г.) от всички наети лица.

Има няколко основни причини за наблюдаваните характеристики на заетостта в общината, а именно:

- заминаване в емиграция или за краткосрочна работа в чужбина на голяма част от фактически безработните в общината – това по същество е изнесена безработица;
- демотивиране на много безработни и обезсърчаване да се регистрират като безработни;
- увеличаване на хората в активна възраст, които не работят, но и не търсят работа.

Данните от преброяването показват, че безработните лица в общината възлизат на 25,25% от икономическите активните лица. За същата година коефициента на безработица в общината възлиза на 27,25%, което е значително по-високо от средните стойности за страната от 14,86%. Данните от Агенцията по заетост отчитат трайна тенденция на нарастване на безработицата в общината, която е значително над средните стойности за областта и страната.

[14] **Заети лица** са лицата на 15 и повече навършени години, които през наблюдавания период: извършват работа за производство на стоки и услуги поне 1 час срещу заплащане (в пари или в натура) или друг доход; не работят, но имат работа, от която временно отсъстват поради отпуск, болест, бременност, раждане и отглеждане на малко дете (за периода, през който получават пълния размер на възнаграждението си), неблагоприятни климатични условия, стачка или други подобни причини.

[15] **Наетите лица** са лица, които съгласно Кодекса на труда или Закона за държавния служител са в трудово или служебно правоотношение с работодателя и получават възнаграждение в пари или натура под формата на работна заплата за извършена в определен обем и качество работа.

Фигура 18 – Коефициент на безработица в община Главиница, 2009 – 2013 г.

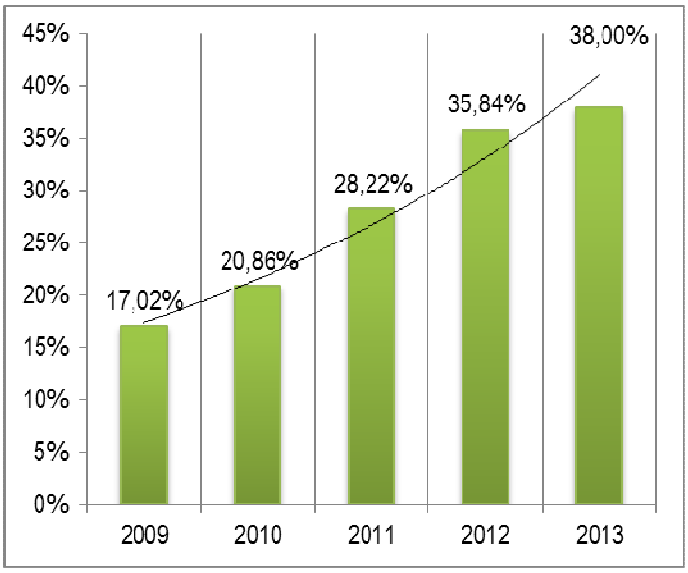

В структурното отношение безработицата се характеризира с висок дял на безработните лица без квалификация (70%) и с основно и по-ниско образование са 817 души или 66% от всички безработни лица. В условия на икономическа криза при подбор от страна на работодателите, те са сред първите освободени от работа. Липсата на професия на безработните от тази неравнопоставена на пазара на труда група ограничава конкурентоспособността им за устройване на работа и води до продължителен престой в бюрата по труда /продължителна безработица/. Основна възможност за намиране на работа се явяват области изискващи ниско квалифициран труд, с ниско заплащане и без сериозни възможности за професионално развитие. Допълнителна алтернатива на тази рискова група се явяват програмите за субсидирана заетост, която обаче не може да осигури устойчиви работни места, гарантиращи сигурност и качество на живот. Трудовата им реализация е предимно по програмите за заетост, основно по националната програма "От социални помощи към осигуряване на заетост".

Наред с общата тенденция за нарастване на безработните лица в периода 2010-2012 г., лицата с продължителност на регистрацията над 1 година, бележат тенденция на слабо нарастване, в относителен дял от 60% до 62% което е значително по-високо от средния дял за страната – 28,4 %. Преобладаващата част от тях са без работа повече от 2 години. Ниските им образователно-квалификационни характеристики значително намалява шанса им за устройване на работа и води до демотивация и изолираност. Относителният дял на дългосрочни безработни и косвен показател за динамиката на местната икономика и възможностите и за създаване на устойчиви и качествени работни места.

През 2012 г. дела на продължително безработни лица над 55 г. възлиза на близо 27 % от всички безработни лица. Съществуват редица обективни предпоставки, които затрудняват трудовата реализация на по-голяма част. Основните бариери, които са трудно преодолими са:

- намирането на работа по специалността е трудно, а ориентирането към друга професионална област и преквалификацията и по-трудната им мобилност спрямо младата работна сила;
- липсата на образование и квалификация сред голяма част от тях;
- липса на търсени на локалните пазари на труда компетенции;

- здравословни проблеми.

В изследваният период, броят на безработните младежи до 29-годишна възраст в община Главиница се колебае в диапазона от 152 души (2011 г.) до 172 души (2012 г.), като техния относителен дял достига до приблизително 15% от безработните лица в общината. Липсата на възможности за професионална реализация принуждава младите хора да търсят работа извън територията на общината, предполага насочване на младежите към търсене на реализация извън района. Основен проблем пред младите хора се очертава ниското образование, липсата на трудови навици и стаж, както и неактуалната професионална квалификация на част от младите хора. Допълнителен проблем, е свързан с факта, че сегашната осигурителна система предоставя обезщетения за безработица и определя размерът им въз основа на трудовия стаж, какъвто младите хора нямат или имат в ограничен размер. Значителна част от регистрираните безработни младежи са без право на обезщетение. Сравнително ниските нива на безработни лица в група до 29 г. се дължи на демографските и протичащите през последните години миграционни процеси, довели до застаряване на населението в общината и прилаганите национални програми и мерки, насочени съм ограничаване на младежката безработица и повишаване квалификацията на младите хора.

През последните години по линия на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси", безработните лица в общината бяха включени в обучение за придобиване или повишаване на професионалната квалификация, като по двете схеми са обхванати общо 748 безработни лица от общината.

Въпреки, че за съхраняване на трудоспособността важна роля има личната отговорност следва да се отбележи, че съществени причини за преждевременното напускане на трудовата сфера в общината са свързани основно липсата на обучение и възможности за (по-нататъшна) заетост и ранното освобождаване на по-възрастни работници.

Необходимостта от използването на наличния потенциал за заетост не обхваща само възрастните хора, а се отнася за всички възрастови групи. За тази цел са необходими интензивни усилия за подобряване на шансовете за заетост на всички групи лица с ограничени възможности за заетост.

- превенция срещу възникването на безработица и изключване именно на възрастни хора в условия на рецесия;
- създаване на повече и по-добри възможности за навлизане и професионални перспективи за младите хора и на необлагодетелстваните по отношение на достъпа до пазара на труда лица;
- гарантиране на широко разпространено образование и обучение, включително повишаване на квалификацията без откъсване от професионалната дейност;
- отстраняване на пречките пред заетостта сред уязвими етнически групи и хората с увреждания чрез по-приобщаващи работни места.

В същото време, възможностите на община Главиница да провежда активни действия за намаляване на безработицата са ограничени. В средносрочен план основните действия следва да се насочат към създаване на привлекателна среда за бизнес, която да допринесе за увеличаване на заетостта. Това изисква активизиране на икономическата и инвестиционната политика на общината, на чиято основа да се създадат условия за разкриване на нови и устойчиви работни места.

3.3. Образователна инфраструктура

Наблюдаваните негативни тенденции в демографската структура, оказват сериозно влияние върху развитието на образователната инфраструктура на територията на община Главиница. Намаляването на раждаемостта води след себе си до по-малко деца и ученици, което рефлектира върху броя на образователните заведения – предучилищни заведения (детски градини) и общо образователни заведения (начални, основни и средни училища).

През целия период се наблюдава устойчива тенденция на намаление на децата, респективно учениците в учебните заведения. За период от 7 години броят на децата в детските градини е намалял с -24,24%, а на учениците с -32,67%. Във фигура 19 е показана динамиката на промяната в броя на децата посещаващи учебни заведения на територията на община Главиница.

Фигура 19 Динамика на броя деца и ученици посещаващи учебни заведения на територията на община Главиница, 2006/2007 – 2013/2014 г., брой

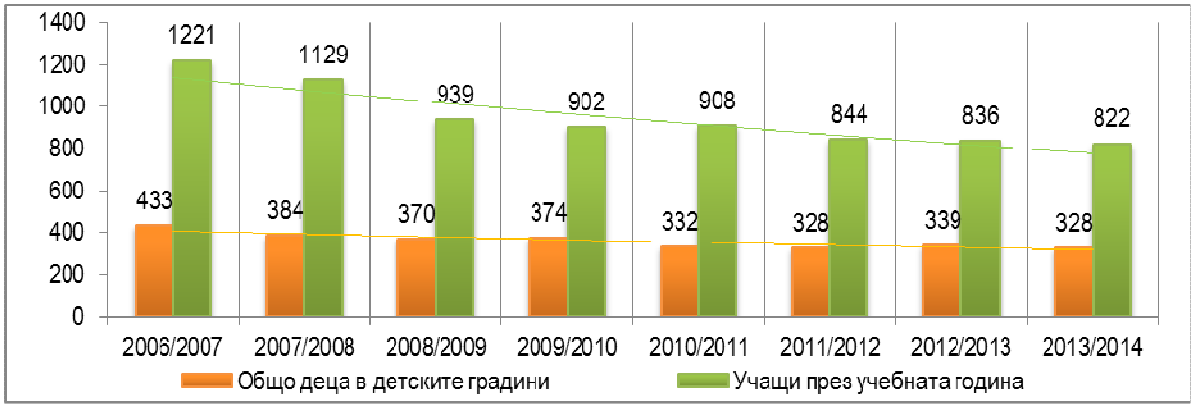

Източник: По данни на общинска администрация

Отчетеното намаление на броя на населението на възраст до 18 г. води и до намаление на броя учебни институции на територията на общината. В рамките на плановия период 2007-2013 г. броя на училищата в община Главиница са намалели цели два пъти - от 10 на 5 училища. Закрити са основните училища в с. Зебил, Звенимир, Ножарево и Суходол, и начално училище в с. Богданци. Средно общообразователно училище в с. Зафирово е преобразувано в основно училище.

Още по-драстично е намалението на предучилищни заведения (целодневни и полудневни детски градини), чиито брой е намалял от 17 броя (2007 г.) до 5 броя през 2013 г.

Финансирането на системата на предучилищното и училищното образование се осъществява на принципа на делегирания бюджет. С цел по-пълно обхващане на децата и учениците се осигуряват средства по национални програми, както и средства за транспорт на децата и учениците в задължителна училищна възраст; защитени и средищни училища; целодневна организация на учебния ден; подпомагане храненето на децата и учениците; безплатни учебници и учебни помагала; стипендии на ученици и специална закрила на деца с изявени дарби; интегрирано обучение на деца и ученици със специални образователни потребности (СОП).

3.3.1. Предучилищно обучение

Предучилищното обучение се осъществя чрез 4 броя детски градини и 1 полудневна подготвителна група към ОУ в с. Стефан Караджа. Детските градини обикновено са отделни групи, които са разположени в няколко села, обединени в една детска градина. Средният брой деца в детските градини (в т.ч и изнесени групи) се движи между 66-68 деца, което е значително под средните стойности в област Силистра от 114 деца. В същото време средно по 20-21 деца формират 1 група.

През последната планова година 2013/2014 г. децата със специални образователни проблеми на територията на общината са общо 3, разпределени в 2 детски градини – ЦДГ с. Зафирово (2 деца) и ЦДГ с. Ножарево – 1 дете.

Данните за последните три години показват, ясна тенденция на намаление на децата на възраст под 4 г. в общия дял. От близо 48% през 2011/2012 г. техният относителен дял достига до 41% от общия брой деца в предучилищна възраст. Тези резултатите, заедно с намалената раждаемост показват, че през следващите години ще продължи процес на намаляване на децата в детските градини. Успоредно с процеса на намаляване на децата в предучилищна възраст намаляват и детските учители с малко над 10% за същия период.

Таблица 9- Тенденции в развитието на предучилищното образование в община Главиница

Година	ЦДГ	ПДГ	Деца	Детски учители	Среден брой деца в 1 детско заведение	Брой деца на 1 детски учител
2006/2007	14	3	433	39	25	11
2007/2008	14	3	384	39	23	10
2008/2009	4	3	370	38	53	10
2009/2010	4	1	374	38	75	10
2010/2011	4	1	332	36	66	9
2011/2012	4	1	328	35	66	9

Година	ЦДГ	ПДГ	Деца	Детски учители	Среден брой деца в 1 детско заведение	Брой деца на 1 детски учител
2012/2013	4	1	339	35	68	10
2013/2014	4	1	328	35	66	9
Темп на растеж, %	**-71,43%**	**-66,67%**	**-24,25%**	**-10,26%**	**157,55%**	**-15,59%**

Източник: По данни на Общинска администрация

Техническото състояние на детските градини е сравнително добро. През 2009 г. със средства от републиканския бюджет беше извършен ремонт на ЦДГ в гр. Главиница. През 2012 г. приключи проект, свързан с внедряване на мерки за енергийна ефективност в ЦДГ "Кокиче", с. Зебил-филиал "Пролет", с. Звенимир и ЦДГ "Мир", с. Калугерене, финансиран по Оперативна програма „Регионално развитие“.

3.3.2. Общо образование

Общото образование на територията на община Главиница се състои от 5 училища – 1 СОУ гр. Главиница и 4 основни в селата Зафирово, Сокол, Листец и Стефан Караджа.

Неблагоприятните демографски процеси в общината рефлектират и върху някои от показателите за процесите в образованието. Като цяло отношението на броя деца на един учител е стандартен показател за качеството на образованието. За последните 10 години, в община Главиница, броят на учениците на един преподавател се променя от 10 на ученика (2003/2004 г.) до 8 ученика (2013/2014 г.). Основен фактор за това обаче е свързан с по-бързата динамика на намаление на децата в сравнение със съкращаването на учителите. В потвърждение на това са и данните за последните 10 г., които показват, че от учебната 2003/2004 г. до 2013/2014 г. броят на учителите е намалял с приблизително 32,55%, като за сравнение за същия период учениците са с - 42,92% по-малко.

Данните за броя на учениците, намиращи се в различни етапи на своето образование показва, че като цяло в следващите години се очаква запазване на тенденция за намаление на деца. Най-драстично е намалението на децата в начален етап на обучение - с близо 10% за последните 3 г.

В същото време, нетния коефициент на записване в начален етап е малко над 99% от всички деца подлежащи за предучилищни групи в общината. Ръстът в децата в прогимназиален етап се дължи главно на чисто демографски фактори свързани с нарастване на ражданията в периода 1998 – 2002 г., като може да се очаква тенденцията да се запази в следващите 2 г.

Таблица 10 – Промяна на броя ученици в различни етапи на образователния процес в община Главиница през последните три учебни години

Учебна година	Начален етап - I-IV клас	Прогимназиален етап - V-VIII клас	Средна степен IX-XII клас	Общ брой ученици
2011/2012	372	326	146	844
2012/2013	360	335	141	836
2013/2014	335	354	133	822
Темп на растеж, %	**-9,95%**	**8,59%**	**-8,90%**	**-2,61%**

Източник: Справка за натуралните показатели на общинските училища за съответната учебна година в община Главница, Общинска администрация

Посочените тенденции в образователната сфера са естествен резултат от негативните демографски процеси, които протичат на територията на община Главиница. Оптимизирането на училищната мрежа с цел спестяването на средства за поддръжка на сградния фонд и по-високи заплати за учителите е логична стъпка, която обаче трябва да бъде направена, без да се понижава достъпът до образование. Закриването на 5 от училищата в настоящия планов период води до увеличение на пътуванията на учениците от по-малките населени места към общинския център и/или близки средни образователни училища в гр. Тутракан и гр. Силистра. Това само по себе си допълнително засилва миграционните нагласи на млади семейства от населени места без наличие на училище, които искат да осигурят добро образование за децата си, като в крайна сметка процесът на обезлюдяване от един момент нататък се самозахранва. Косвено потвърждение на тези данни се откриват и в данните за поддържане на маломерни и слети паралелки, в които обучението не отговаря на интересите на децата и не гарантира равен достъп до съизмеримо по качество образование. Данни за броя на маломерните паралелки са представени в следващата таблица.

Таблица 11 – Дял на маломерните паралелки през последните 3 години в училищата на територията на община Главиница, в %

	2011/2012	2012/2013	2013/2014
I - IV клас	39,00%	37,50%	39,00%
V - VIII клас	52,00%	39,09%	52,00%
IX - XII клас	14,00%	28,57%	14,00%
Маломерни паралелки (общо)	**41,00%**	**36,53%**	**42,00%**

Източник: Справка за натуралните показатели на общинските училища за съответната учебна година в община Главница, Общинска администрация

Проблем на образованието е и отпадналите и застрашени от отпадане от училище ученици. Резултатите във фигура 20 показват наличие на слаба тенденция на нарастване, като

относителния им дял е над средния за страната и областта. Основните причини са свързани с миграционни процеси – заминаване на децата с родителите им извън границата на страната.

Проблемът с ранното отпадане на ученици от училище е със сериозни социални измерения – освен че нараства броят на населението с ниско образование и затруднения в тяхната последващата реализация на пазара на труда. Основните дейности, свързани със задържането на учениците включват: безплатни закуски, намаление цената на обяда, някои училища предлагат и безплатен обяд; създаване на по-добри условия за обучение и спорт. Работата с родители е активна – провеждат се родителски срещи – общи и тематични, индивидуални разговори с родители, посещения в домовете, включване на родителите в съвместни дейности и мероприятия[16].

Фигура 20 - Отпаднали или застрашени от отпадане ученици

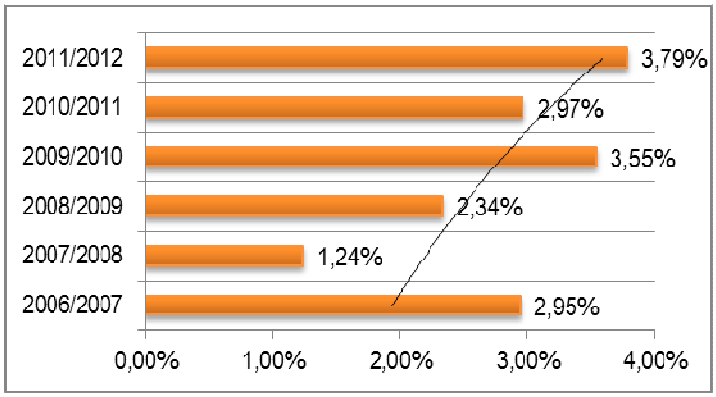

Материално - техническото състояние на образователната инфраструктура е сравнително добро. През последните години чрез средства от ОПРР и Фонд Енергийна ефективност са ремонтирани и санирани двете най-големи училища в общината – СОУ гр. Главиница и ОУ „Иван Вазов“ в с. Зафирово.

Данните за изминалия 7 г. период показват, че намаляващият брой на децата в резултат на негативните демографски процеси и миграцията води до закриване на детски градини и училища в селата на общината. Учениците се пренасочват към средищните учебни заведения и СОУ - гр. Главиница, което е наложило реорганизация на учебния процес: оптимизация на училищната мрежа, въвеждане на целодневно обучение, организиране на полуинтернатна организация за пътуващите ученици и др.

3.4. Социални услуги и защита

3.4.1. Лица с увреждания

Данните от последното преброяване на населението показват, че към 2011 г. призната трайно намалена работоспособност или степен на увреждане имат общо 1 033 души, което представлява над 15 % от населението отговорило доброволно на поставения въпрос. Сред лицата на 16 и повече навършени години с увреждания най-голям е делът на лицата със

[16] Източник: План за действие на община Главиница за изпълнение на интеграционните политики 2012-2014 г.

загубена работоспособност или степен на увреждане от 71 до 90% - 43,37%, а с трайно намалена работоспособност или степен на увреждане от 50 до 70% са 31,61% от общия брой лица трайно намалена работоспособност или степен на увреждане. Най-нисък е делът на лицата с намалена работоспособност до 50% - 45, или 4,36%.

3.4.2. Социални услуги в общността

В община Главиница се предоставят социални услуги, като държавно-делегирана дейност, финансирани от републиканския бюджет, общински социални услуги и социални услуги по проекти финансирани от МТСП и ОП РЧР чрез ЕСФ.

На национално ниво, едни от основните резултати[17], които се очаква да се постигнат в дългосрочен план е чрез намаляване на броя на децата в институциите, да се достигне до пълното закриване на класическия тип специализирани държавни институции, като същевременно се прекрати настаняването в тях на деца от 0 до 3 годишна възраст и за хора над 18-годишна възраст с психични разстройства, умствена изостаналост и деменция[18]. В оперативен план деинституционализацията протича според разпоредбите на Закона за социално подпомагане (ЗСП) и правилника за неговото приложение (ППЗСП). Правилникът определя и видовете социални услуги в общността, които включват: личен асистент, социален асистент, домашен помощник, домашен социален патронаж, дневен център и център за социална рехабилитация и интеграция. Центровете за временно настаняване, преходното, защитеното и наблюдаваното жилище са поставени в категорията „социални услуги – резидентен тип“.

През последните 7 години в община Главиница, броят на социалните услуги са нараснали от 1 (през 2007 г.) до 6 броя през 2013 г. Местната социална политика за подпомагане на лицата в неравностойно социално положение, както и на лица и групи от лица в риск в общината е насочена към предлагане на социални услуги в общността или обичайната среда. Към 2013 г. основните услуги са свързани с услуги за възрастни и стари хора, социални услуги в общността за деца, социални услуги в общността за възрастни и личен асистент.

Таблица 12 – Институции предоставящи социални услуги в община Главиница до 2013 г.

Институции за предоставяне на социални услуги в община Главица	Капацитет (брой места)
Дневен център за възрастни хора с увреждания	30
Защитено жилище за лица с психични разстройства	8
Социален учебно-професионален център (СУПЦ)	50
Център за настаняване от семеен тип	15

[17] Национална стратегия „Визия за деинституционализацията на децата в Република България”

[18] Национална стратегия „Визия за деинституционализацията на възрастните хора с психични разстройства, умствена изостаналост и деменция”.

Институции за предоставяне на социални услуги в община Главица	Капацитет (брой места)
Център за временно настаняване	7

В рамките на промените в националната политика, в началото на 2012 г. в с. Малък Преславец е закрит Дом за деца, лишени от родителска грижа (ДДЛРГ) предлагаща институционална грижа за деца от 3 до 7 години като държавно делегирана дейност. След закриването на дома, децата са настанени в Център за настаняване от семеен тип (ЦНСТ) – с. Малък Преславец и ЦНСТ – с. Кайнарджа.

По ОП „Развитие на човешките ресурси“ в с. Сокол се създаде и функционира **Дневен център за възрастни хора с увреждания (ДЦВХУ)**, с капацитет от 30 места. Основната му задача е да предоставя комплекс от социални услуги, създаващ условия за социално включване и интеграция на възрастните хора.

Защитеното жилище за лица с психични разстройства е разкрито през 2011 г. в г. Главиница с решение на общински съвет[19], като делегирана от държавата дейност. Капацитетът на защитеното жилище е 8 лица. Защитеното жилище е форма на социални услуги, в която хората водят независим начин на живот. Организира се свободното време на хората с психични разстройства, чрез различни дейности.

Социален учебно-професионален център е с капацитет от 50 места.- Предоставят се социални услуги, на деца в риск и лица с намалена трудоспособност. Ползващите услугата получават професионална квалификация и преквалификация по различни професии – шивачи, готвачи, цветарство, дърводелство и др.

Център за временно настаняване, като делегирана от държавата дейност. Чрез решение на общински съвет се предоставя общински имот за безвъзмездно ползване блок “Общежитие“ Капацитетът на ЦВН е 7 места. Услугите са насочени към бездомни лица за задоволяване на ежедневните им потребности. Целта е лицата да бъдат насърчавани и да се създадат условия за достъп до работни места, чрез активни съвместни срещи, осигурени от социален работник между хората без работа и дирекции „Бюро по труда”.

Домашен социален патронаж (ДСП) открит през 1988 година. Услугите, който предлага са: доставка на храна по домовете, поддържане на личната и жилищната хигиена, закупуване на необходими предмети и медикаменти, съдействие при извършване на административни, правни, битови и други услуги. Проблем е остарялата и амортизирана материална база. В рамките на проект „Предоставяне на услугата „Помощ в дома“ финансиран по ОП „РЧР“ се създадоха предпоставки за разширяване дейността на ДСП чрез създаване на звено за услуги в

[19] Протокол № 45 от 30.05.2011 г

домашна среда, което да предоставя три типа почасови услуги в домашна среда – за лична помощ; за социална подкрепа; за помощ при комунално-битови дейности.

3.5. Здравеопазване

На територията на община се дейностите по здравеопазване се осъществяват от следните здравни институции:

- Поликлиника и център за спешна медицинска помощ към нея;
- Пет частни медицински кабинета;

Здравното обслужване се осъществява от общо практикуващи лекари и доктори на индивидуална практика. Осигуреността на населението с медицински кадри е представено на следващата таблица:

Таблица 13 - Индикатори за здравеопазването в община Главиница, 2007-2012 г.

	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Лекари на 10 000 души	9	9	10	10	11	11
– в т.ч. общопрактикуващи	4	4	4	4	4	4
Стоматолози на 10 000 души	2	2	2	2	2	2
Други медицински специалисти на 10 000 души	12	12	12	12	14	14

Резултатите показват, че осигуреността на населението с медицински кадри е изключително ниска. Всички индикатори са между 3 и 5 пъти под средните за страната и за областта, и отразяват цялостните демографски и икономически недостатъци на територията на община Главница.

3.5.1. Първичната медицинска помощ

Първичната медицинска помощ е най-масовата форма на оказване на медицинска помощ. Тя е най - достъпната, най-близката и с най - голям принос при решаването на здравните проблеми на отделните граждани, семейства и обществото като цяло.

Данните за първичната медицинска помощ, която е представена от общопрактикуващите лекари показва, че не са настъпили съществени промени за разглеждания период през последните 7 г. Към момента данните показват, че в рамките на общината общопрактикуващите лекари са 4 бр. и 2 стоматолози. На всеки 10 000 души в общината се пада по 3,8 общопрактикуващи лекари и 1,9 стоматолози през 2012 г. Средният брой на населението, обслужвано от една лекарска практика, е 2 660 души. Важен проблем остава навременното осигуряване на здравна помощ в отдалечените села и тези без лекарски практики, както и здравните услуги за лицата без здравно осигуряване.

Отчита се трайна тенденция за незаети практики за първична и извънболнична медицинска помощ в общината, като при общопрактикуващите лекари заетостта е 50%, а при стоматолозите едва 20%.

3.5.2. Специализирана извънболнична и болнична медицинска помощ

На територията на община Главиница, не съществуват лечебни заведения за специализирана извънболнична и болнична помощ. Населението от населените места в общината се обслужва от специалистите в регистрираните им допълнителни кабинети.

3.5.3. Спешна медицинска помощ

На територията на община е разкрит филиал за спешна медицинска помощ към ЦСМП в гр. Силистра.

Анализът на състоянието на здравната сфера показва, че в общината се отчита затруднен достъп до медицинска помощ и то основно до специализираната такава. Причините затова са основно две: недостиг на специалисти и недофинансиране на системата на здравеопазване. Най – голям е проблемът сред населението в местата, където липсват общопрактикуващи лекари. Това налага придвижване на нуждаещите се до други градове и общини.

В същото време, социално-икономическата ситуация и някой личностни нагласи оказват негативно влияние върху здравния статус на населението, като те са изключени от здравноосигурителната система (наличие на здравно неосигурени лица, липса на личен лекар). Сред най-уязвимите групи от населението са лицата от ромската етническа група, при които здравната култура е на сравнително ниско равнище. При тях се наблюдава ръст на стомашно – чревни заболявания, различни инфекциозни болести, причинявани от паразити.

3.6. Домакинства и жилищни условия

Наблюдаваните тенденции на намаление на населението в област Силистра е признак и за бърз спад в показателя "брой лица в едно домакинство", който пада от 2,9 души през 2001 г. на 2,6 души през 2011 г. На общинско ниво, тенденцията следва регионалната, като има общо 3 917 домакинства и приблизително 2,8 лица в домакинство. По - високият брой лица на домакинство в община Главиница се дължи основно на факта, че има голям брой домакинства с повече от 5 души.

Таблица 14 - Характеристика на домакинствата, Преброяване от 2011 г.

Домакинства	Общо	Едночленни	Двучленни	Тричленни	Четиричленни	Петчленни и повече
Община Главиница	3 917	991	1 097	678	547	604
		25,30%	***28,01%***	***17,31%***	***13,96%***	***15,42%***
Област	45 164	12 077	13 349	8 479	5 939	5 320

Домакинства	Общо	Едночленни	Двучленни	Тричленни	Четиричленни	Петчленни и повече
Силистра		***26,74%***	***29,56%***	***18,77%***	***13,15%***	***11,78%***

Източник: НСИ, Преброяване на населението и жилищния фонд през 2011 г.

През 2011 г., гъстотата на населението в община Главиница е 22,7 души/км^2, при средни стойности за област Силистра 42 души/км^2 и България 66,4 души/км^2. Основната причина е в липсата на големи селища в рамките на територията на общината.

Жилищата са предимно единични къщи, както в градската, така и в селската среда. През 2011 г. има 5 035 жилищни сгради в община Главиница. Близо 62% от жилищата са строени в периода 1946 – 1970 г. По вид на конструкция преобладават основно тухлените жилища (70% от жилищния фонд). Повечето от жилищните сгради са едноетажни къщи, като над 51% са с над 4 стаи. По-голяма част от жилищата с ниска степен на енергийна ефективност. В част от градския център и в по – малките населени места се наблюдава прекалена износеност на част от сградите и инженерната инфраструктура на улиците и кварталите.

3.7. Култура и културно – историческо наследство

Дейностите в областта на културата в община Главиница се осъществяват основно от 22 читалища на територията на община Главиница в сътрудничество с училищата и детските градини, както и пенсионерските клубове. Девет от читалищата са в самостоятелни сгради, като в три от тях се поддържат музейни сбирки. Читалищата обединяват дейността и проявите на библиотеката, художествената самодейност и културно-масовата работа.

В с. Зафирово през 1987 г. е открит ***исторически музей*** по инициатива на читалищното ръководство. Намира се в едноетажна сграда романски стил. Музеят систематизира информацията за най-важните исторически обекти и събития от района:

- Зала 1 - изложени са първобитни сечива, карта на римски провинции, римски крайдунавски път и останки от тракийска могила в с. Сокол;
- Зала 2 - представя дървени и битови сечива, глинени съдове, битови тъкани престилки, възглавници, пешкири, мъжко и женско облекло;
- Зала 3 - систематизирани карти и писмени документи за важни събития през турско владичество;
- Зала 4 - най-голяма по площ - материалите са предимно снимкови от живота на местното добруджанско население до 1985 г.;

На територията на община Главиница се намира **Археологически парк Нигринианис – Кандидиана** (с. Долно Ряхово, с.Малък Преславец). Останките от *късно-римската крепост Нигринианис* се намира в близост до село Долно Ряхово в местността "Баиракгар чаир", 3,7 км. северно от селото и 0. 5 км. югоизточно от кея, в района на "Градището" и "Марая". Крепостта

има доста кратък живот. Тя е построен в края на III-ти и началото на IV-ти век и е разрушена в края на IV век. Руините на *късноантичния град и крепост Кандидиана* се намират в землището на с. Малък Преславец, около 4.2 км северно от езерото и 0. 5 км източно от кея в областта "Сара борун". Тя е построена през края на III-ти и началото на IV-ти век и е просъществувала до края на VI-ти и началото на VII век. От последната четвърт на III-ти до първата половина на IV-ти век тук е функционирала "figlina" като част от IX-ти Клавдиев легион. Все още има запазени следи от южната стена, изградена от ломени камъни и споени с глина. Към настоящия момент и двата исторически обекта не са социализирани и експонирани. Обрасли са в растителност и са трудно отличими от околната среда. Липсата на разчистване на растителността може да доведе до разрушаване на оригиналните градежи, като могат да се подкопаят и основите.

Северно от с. Малък Преславец, до североизточната част на блатото има праисторическо селище, датирано към ранния неолит и принадлежи към културите Градешница и Старчево - Криш. Праисторическо селище има северно от селото, на около 2.5 км, датирано е от бронзовата епоха. На 3.7 км северно от селото и на 0.5 км югозападно от пристана, в местността „Градището“, са открити праисторическо тракийско селище, ранновизантийска и средновековна българска крепост.

3.8. Спорт

Към края на 2013 г. в община Главиница функционират два спортни клуба – футболен клуб “Левски – 96” и спортен клуб “Хокей на трева“. Футболният клуб е основан през 1984 г. и играе срещите си на местния стадион, който е с капацитет от 1500 зрители.

Спортният клуб по Хокей на трева „Левски“ е учреден през 2001 г. и е единственият подобен клуб в област Силистра. Член е на Българската федерация по хокей на трева и е регистриран в Националния регистър на Министерството на правосъдието за извършване на дейност в обществена полза. До момента клубът се е утвърдил като един от най – добрите в страната.

Спортната база в общината включва две спортни бази в с. Зафирово и гр. Главиница изградените през 1984-1987 г. През 2013 г. стартира и проект „Реконструкция и изграждане на спортен център в УПИ VII – 426 за спортен комплекс“ финансиран по Програмата за развитие на селските райони, чрез който спортно-техническата база в общината ще се подобри и ще даде възможност за активно спортуване на младите хора.

4. ИНФРАСТРУКТУРНО РАЗВИТИЕ, СВЪРЗАНОСТ И ДОСТЪПНОСТ НА ТЕРИТОРИЯТА

4.1. Транспортна инфраструктура и достъпност

През северната граница на община Главиница преминава трансевропейската транспортна артерии - TEN-T № VII по реките Рейн – Майн – Дунав, която се явява един от най-големите

транспортни маршрути за всички дунавски страни. На територията на общината липсва изградена инфраструктура осъществяваща реална връзка с коридора. Най-близко разположените центрове свързващи общината с европейския коридор се явяват пристанищата в гр. Тутракан (на 26 км. от общинския център) и гр. Силистра на 53 км.

Периферното разположение на общината предопределя и ниския относителен дял на пътища от по-висока категория в региона, като липсват пътища от висок клас (магистрали / скоростни пътища и първокласни пътища).

Основният обслужващ път за общината, който осигурява връзка с националната пътна мрежа е второкласен път **II-21 Русе- Тутракан- Силистра**. Дължината на пътната отсечка в общината е 16, 5 км. и осигурява връзка с областния център гр. Силистра и гр. Русе.

Значение за общината има и **третокласен път 235 Малък Преславец – Зафирово – Главиница – Окорш (община Дулово)** с дължина на територията на общината от 48,2 км. Пътят осъществява връзка с II-21 Русе-Силистра. и обслужва вътрешно регионалния и международен товарен трафик към ГКПП Силистра. Осъществява връзка и с природен резерват "Малък Преславец". Пътната отсечка Зафирово – Главиница е рехабилитирана по програма ОПРР в периода 2009-2011 г. Състоянието на пътищата от републиканската пътна мрежа е на добро ниво.

Фигура 21 – Дължина на пътната мрежа в община Главиница, в км.

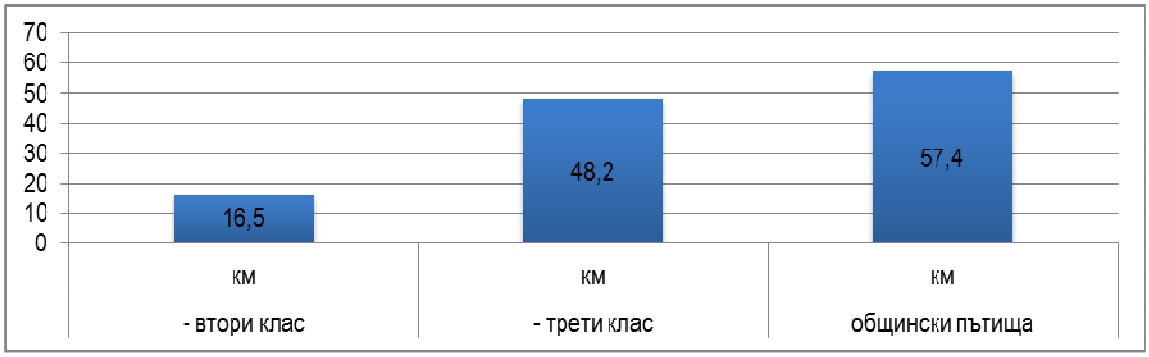

Основната част от пътната мрежа на общината е съставена от общински пътища с обща дължина от над 57 км., като основните са:

- Път 2104 – Черногор – Главиница;
- Път 2307 – Стефан Караджа – Главиница . Ножарево – Падина.

Техническото състояние на общинската мрежа се характеризира с компрометирани участъци от пътните настилки, които затрудняват безопасното движение на хора и товари.

Равнинният релеф и развитието на селското стопанство, като основен отрасъл в местната икономика предопределя и наличието на значителна дължината на селскостопанските пътища

на територията на общината. Това са предимно пътища с трошено – каменна настилка или без настилка.

Откритостта на района и липсата на ограждащи планини, позволява свободния пренос на арктически въздушни маси от североизток, особено през зимния сезон, което допринася за снежни навявания и затруднения при предвижването както по републиканската пътна мрежа, така също и по общинските пътища.

4.2. Водоснабдяване и канализация

Експлоатирането и поддържането на водоснабдителните системи и съоръжения и предоставянето на водоснабдителни и канализационни услуги в рамките на територията на община Главиница се извършва от ВиК ООД – гр. Силистра.

4.2.1. Водоснабдяване

Питейно-битовото водоснабдяване на селищата в община Главиница се осъществява от 3 подземни водоизточника[20] (при средногодишни водни количества от 50,95 л/с) чрез 16 тръбни кладенеца (ТК) и 3 дренажа. Подпочвените води са дълбочинни. Експлоатацията на кладенците достига до 40 м. под дъното на суходолията. На сегашния етап наличните водоизточници покриват потреблението.

Външните водоснабдителни системи, обслужващи населението на община Главиница са:

- *Водоснабдителна система (ВС) „Попина”* включва две от селата на територията на община Главиница – Малък Преславец и Долно Ряхово. Системата ползва водите от кладенец „Раней” в терасата на р. Дунав при с. Попина, който захранва помпена станция II-ри подем. Установено е замърсяване с нитрати в резултат, на което се включва дълбок сондаж, източно от с. Гарван към западният водопровод от ПС „Попина” за разреждане на водите;
- *ВС „Звенимир”* обединява селата Зебил, Вълкан, Звенимир, Листец и Зарица като задоволява водопотреблението от дълбоки сондажи, четири, от които са в експлоатация. Един от действащите сондажи, периодично се замътва и е установявано бактериологично замърсяване[21]. Водата до населените места се доставя посредством 8,900 км етернитови и PE тръби Общият брой на обслужвано население е 2 357 души.
- *ВС „Главиница”* включва гр. Главиница и три села – Падина, Ножарево и Калугерене. Използваните водоизточници са три броя дълбоки сондажи и два броя каптажи, разположени северно от града и два броя дълбоки сондажи югоизточно от с. Падина с общ капацитет от 12,9 л./с. Водата до населените места се доставя посредством

[20] BG1G0000J3K051 Карстови води в Малм-Валанжския басейн, BG1G000K1hb041 Карстови води в Русенската формация, BG1G00000N1035 Порови води в Неогена – район Русе - Силистра

[21] Замърсяване с колиформи на водите от ТК 4/76 и мътене на водата –инцидентно, източник РЗИ гр. Силистра;

етернитови и РЕ тръби с обща дължина от 14,777 км. Общият брой на обслужвано население е 2 940 души. Тръбните кладенци при гр. Главиница не покриват изцяло потреблението на града и се налага периодично компенсиране от ТК при с. Падина. Разпределителната мрежа на с. Калугерене е свързана с РМ на гр. Главиница посредством директно съществуващ водопровод.

- *ВС „Дичево"* - След прекъсване на връзката с водоснабдителна група „Попина" четирите села четирите села – Дичево, Бащино, Суходол и Коларово са обединени във водоснабдителна система с водоизточник дълбок сондаж, ситуиран североизточно от с. Дичево с дебит 5,3 л/с. Изграденият напорен водоем за с. Бащино не е в експлоатация от 25 години и напора в селото се осигурява от кулата при с. Суходол. По данни на РЗИ гр. Силистра е налице инцидентно замърсяване с ентерококи над допустимите граници на водите. Водата до населените места се доставя посредством 10,61 км етернитови тръби. Общият брой на обслужвано население е 1 628 души. През 2011 г. е извършена реконструкция на магистралния водопровод между селата Дичево и Суходол;
- От местни водоизточници се покрива водопотреблението на останалите селища, които образуват следните системи: *ВС „Зафирово"* – Зафирово, Богданци и Косара; *ВС „Стефан Караджа"* – Стефан Караджа и Осен; *ВС „Черного"р* – Черногор и Царев дол; *ВС „Сокол"* – Сокол; *ВС „Подлес"* – Подлес.

Основните проблемни области при външните водоснабдителни системи са:

- *Водовземане* - Биологично замърсяване на водите на водоизточника при с. Дичево Периодично замътване на водата от ТК при Звенимир и инцидентно замърсяване с колиформи.
- *Съхранени* - Недостатъчни обеми за съхраняване на резерва за максимална консумация и ПП само за две селища. Необходимо е полагане на хидроизолация на повечето кула водоеми, поради наличие на течове от чашата /Главиница, Ножарево, Коларово и Ст. Караджа/. Кулата на с. Долно Ряхово не е в експлоатация. Част от санитарно-охранителните зони (СОЗ) са с нарушени огради.
- *Помпени станции* - Оборудването е остаряло; характеристиките на помпените агрегати се разминават значително с тези на тласкателите и системите работят на неефективен режим, в помпените станции помпите са амортизирани и се нуждаят от подмяна.
- *Преносни водопроводи* - Лошо състояние на довеждащите водопроводи - положени са полиетиленови тръби в отделни участъци по външните водопроводи. Често авариращи са водопроводите от П.Ст. Звенимир до КВ и до с. Зарица, както и в лошо техническо състояние е тласкателят на ВС „Стефан Караджа"

Съществуващата **разпределителна мрежа** в общината е изградена основно от азбестоциментови и манесманови тръби, с малък диаметър. Водопроводите са изграждани масово в периода през 60 -те, 70- те години и са морално остарели и амортизирани. Голяма част от мрежите са разклонени. На една част от селищата уличните разпределителни мрежи не

са зонирани и участъци от тях функционират с хидростатични напори над допустимите норми, а на други селища напорните водоеми са разположени на по-ниски коти. През последните 7 г. на територията на общината са извършени подмяна и реконструкция на вътрешни водопроводни мрежи в селата Зафирово, Дичево, Суходол и гр. Главиница.

Към настоящия момент, процентът на свързване на населението е 100% в община Главиница. Количествата подадена вода, консумация на глава от населението и загубите са представени таблично, обобщено за община Главиница.

ПОКАЗАТЕЛИ	МЕРНА ЕДИНИЦА	СТОЙНОСТ
Битово потребление	$м^3$/ г	285 663
Специфично битово потребление	л/ж/д	72
Общо водопотребление (без загуби)	$м^3$ / г	365 116
Общо водопотребление (със загуби)	$м^3$ / г	626 259
Загуби	%	42

Динамиката на водопотреблението за 2011 за всички населени места в общини Главиница е дадена в Приложение 5.

За район Главиница подаваното водно количество към разпределителната мрежа на селищата, които са с общ водоизточник и нямат индивидуални водоеми не се измерва, а разпределя пропорционално на брой потребители за всяко селище. Това възпрепятства конкретното отчитане на подаваното водно количество към селищата.

Основните проблемни области при разпределителните мрежи могат да се обобщят по следния начин:

- Стари и амортизирани мрежи - съоръженията функционират повече от 50 години, изградени предимно от азбестоциментови тръби, които представляват сериозен проблем поради своята ненадежност и потенциални рискове за човешкото здраве. Всички водопроводи са с изтекъл амортизационен срок и в лошо състояние, което води до множество течове, тежки и многобройни аварии и високи експлоатационни разходи;
- Завишени напори над допустимите;
- Не се осигурява нормативния напор във високите точки на селищата;
- Неточности при отчитане и измерването на потреблението на вода.

Реконструкцията на разпределителните мрежи е наложителна за повишаване на икономическата ефективност на системата - намаление на загубите, снижение на експлоатационните разходи, оптимизация на налягането и други.

4.2.2. Канализационна инфраструктура

През 2009 - 2011 г. беше реализиран проект за изграждане на ПСОВ и канализационната мрежа на град Главиница. Изградени са 14,6 км. канализация, като по този начин отпадните се отвеждат до пречиствателната станция.

В останалите селища няма официални данни за изградена обществена канализация и за свързаност на населението към канализационната мрежа. Преобладаващата част от жилищата (84,4%) са свързани с поливни ями или със септични ями. Едва 169 (4,5%) от жилищата нямат никаква канализация.

4.3. Електроенергийна инфраструктура

Електроснабдяването на всички населени места от община Главиница се извършва от електрическа подстанция - Тутракан, с работеща мрежа 120/20 Кв. Изградени са общо 66 трансформаторни постове във всичките населени места, с дължина на електропреносната мрежа от 141,70 км. Захранването се извършва чрез въздушни изводи, като подаваното напрежение от 20 кв., невинаги гарантира добри параметри на подаваната електроенергия. Наблюдават се ситуации (при лоша метеорологична обстановка), при които електроснабдяването към населените места прекъсва и те остават без захранване до отстраняване на повредите и / или нормализиране на обстановката.

В община Главиница има ново заявени мощности за изграждане на 4 фотоволтаични централи с проектна мощност от 7,1 Мвт.

4.4. Комуникационна инфраструктура

Далекосъобщителната мрежа в община Главиница обхваща почти всички населени места чрез изградените селищни телефонни мрежи от конвенционален тип. Покритието с мобилни мрежи на територията на общината се осъществява от различни оператори на мобилни комуникации – Мобилтел, Глобул и Виваком.

По данни на НСИ достъпа до интернет е сравнително ограничен, като едва 16,23% от жилищата и 18,6% от живеещите лица имат достъп до интернет, което е под средните стойности за областта с около 4-6%. Разликата между общинския център и останалите население места е незначителна. На територията на общината 3 723 лица са заявили, че притежават компютър, което е 21,85% от живеещите лица, като за град Главиница всеки 5 разполага с компютър.

5. ЕКОЛОГИЧНО СЪСТОЯНИЕ И РИСКОВЕ

Община Главиница се характеризира с добро качество на околната среда, което се определя от липса на крупни промишлени замърсители, както и на земеделие, основаващо се на традиционни екологосъобразни практики. Характеристика на основните компоненти на околната среда и рисковете са описани по-долу.

5.1. Анализ на компонентите на околната среда

5.1.1. Атмосферен въздух

Състоянието на атмосферния въздух е следствие на съвкупност от фактори, като основна роля за негативното въздействие се пада на антропогенния, с локален и трансграничен характер. Липсата на промишлени предприятия на територията на община Главиница, определя и липсата на замърсяване на въздуха. Нивата на ФПЧ[22], серни и азотни оксиди, въглероден оксид и др. са в нормата. Изключение са зимните периоди в резултат на използване на твърди горива за битовото отопление.

5.1.2. Почви и поземлен ресурс

Характерно за територията на община Главиница е високият процент на земеделските територии с преобладаващи черноземни почви. Големият процент на обработваемата земеделска земя е предпоставка за развитие на селското стопанство и респективно на преработвателната хранително-вкусова промишленост в района.

Употребата на торове и пестициди е в границите на нормативите, така че може да се обобщи, че почвите в обособената територия не са замърсени с тежки метали, нефтопродукти и пестициди.

По отношение на замърсяване с тежки метали над ПДК[23], както и засоляване на почвите не са констатирани отклонения. Основната причина се крие в добрите земеделски практики и правилната употреба на пестициди, торове и сеитбооборот[24].

5.1.3. Води

Подземни води:

Подземните води на територията на община Главиница са единствен източник за питейно – битово водоснабдяване. Тяхното качество се явява от изключително важно значение за общината. Като цяло подземните води, използвани за питейно-битово водоснабдяване от почти всички водовземни съоръжения, съответстват на нормативните изисквания, с изключение на инцидентно замърсяване с колиформи и биологично замърсяване при с. Дичево.

5.1.4. Шумово замърсяване

Най-голям дял в акустичния режим на територията на общината Главиница заема транспортният шум. Периодично и локално се наблюдава завишаване на нивото на шум при извършване на строителни дейности.

---

[22] ФПЧ – Финни прахови частици

[23] ПДК - Пределно допустими концентрации

[24] Източник: Доклад за състоянието на околната среда през 2012 г., РИОСВ – Русе

5.1.5. Управление на отпадъците

Община Главиница има утвърдена Общинска програма за управление на дейностите по отпадъците за периода 2008-2013 г. Предстои закриване и рекултивация на съществуващи депа за отпадъци на населените места в общината. Битовите, производствените и неопасни отпадъци генерирани в общината се депонират в РДО Силистра в м. „Осми пост" в землището на гр. Силистра. След пускането в експлоатация на ПСОВ – Главиница, генерираните отпадъци и утайки също следва да се депонират.

5.2. Биоразнообразие; Защитени територии, обекти и зони

На територията на община Главиница под режим на защита е защитена местност (ЗМ) на територията на с. Малък Преславец, с площ от 147,3 ха.

ЗМ „Блатото Малък Преславец"	
Местоположение	България, област Силистра, община Главиница, с. Малък Преславец
Време на основаване	1986 г.
Статут	Защитена местност **Заповед № 310/10.04.1986 г. на Комитета за опазване на природната среда за обявяване на природна забележителност блатото "Малък Преславец" с площ 38.5 ха. Заповед № РД-411 от 28.04.2004 г. на Министъра на околната среда и водите за прекатегоризиране в защитена местност "Блатото край село Малък Преславец" и увеличаване на площта до 147,3364 ха.*
Режим на ползване:	Забранено е паленето на огън и опожаряването на тръстиката и друга растителност, замърсяването на водите и земите с битови, промишлени и други отпадъци. В блатото е забранено използването на лодки и мрежи и уреди за спортен и промишлен риболов. Забранено е влизането с автомобили в западния край на блатото, а също така лагеруването и бивакуването, забранено е брането и изкореняването на растенията.
Описание:	Разположено на 412 км. по река Дунав, на 3-4 км. от едноименното село и на около 20 км. западно от езерото Сребърна. Блатото има обширно водно огледало и малка заливна тераса, която при покачване на водите се увеличава. За разлика от останалите блата край Дунав, то не пресъхва след отдръпването на водите, има по-скоро езерен характер заради карстовите извори по дъното. Понастоящем водозахранването на блатото е от повърхностно течащи води, вероятно и на подпочвени извори. Около блатото се срещат редица растителни видове: бялата водна лилия синя жлъчка, пореч, червена детелина и др. През пролетта и лятото, могат да се видят гривеста чапла, малка и голяма бяла чапла, сива чапла, ням лебед, белобуза рибарка. През цялата година се срещат тръстиков блатар, мишелов, ливаден блатар, кос, сокол, белочела водна кокошчица – лиска, чието присъствие говори, че водите на блатото са чисти, белоока потапница, голям гмурец, лятно бърне, корморан, воден бик.

Защитените зони по Натура 2000, попадащи на територията на община Главиница, са по Директива 92/43/ЕЕС за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна и Директива 79/409/ЕЕС за опазване на дивите птици. Информацията за защитените зони е представена в таблицата по-долу.

Защитени зони	Обхват	Площ / дка
1. По Директива 92/43/ЕЕС за запазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна		
BG 0000171 „Лудогорие-Боблата"	Общините **Главиница** и Тутракан в Област Силистра и Общините Завет и Кубрат	**4 838,03**
BG 0000530 „Пожарево-Гарван"	Общините **Главиница**, Ситово и Тутракан	**5 886,27/ увеличена на 6 304,92**
2. По Директива 79/409/ЕЕС за опазване на дивите птици		
BG0002062 „Лудогорие"	*Област Силистра* - Общините Силистра Тутракан, **Главиница**, Алфатар, Дулово и Ситово , *Област Разград* - Общините Самуил, Разград ,Завет, Кубрат и Исперих *Област Русе* - Общините Ветово и Сливо поле	91 388,98
BG0002065 „Блато Малък Преславец"	Община Главиница	375,06

5.3. Екологични рискове

За територията на община Главиница са идентифицирани следните екологични рискове:

5.3.1. Ерозия – ветрова и водоплощна ерозия

Високият дял на земеделски земи и развитието на земеделието изисква да се обърне сериозно внимание върху процесите на ерозията, които в дългосрочен аспект може да окажат негативно въздействие върху основния сектор в местната икономика и поминък на местното население. Ерозията е най-широко разпространеният и интензивен протичащ деградационен процес върху почвената покривка на земята. Основните параметри на ветровата ерозия и рисковете за земеделските земи на територията на община Главиница е даден в следващата таблица.

Таблица 15 – Риск от ветрова ерозия в община Главиница

Степен на действителен ерозионен риск	Ниви	Други площи	Общо
Без риск и неидентифицирани площи	0	18 392,121	18 392,12
Слаб	26 567,883	0	26 567,88
Площи (ха)	26 567,883	18 392,121	44 960
% ха	59,092	40,908	100

Почвени загуби (т)	5 598,638	0	5 598,638

Източник: Доклад за състоянието на околната среда през 2012 г.,РИОСВ – Русе

Независимо от отчетения слаб риск (в границите на 0,5-1,0 т/ха/г), според използваният в ИАОС модел за оценка на ветровата ерозия през 2012 г., е необходимо да се упражнява контрол върху прилагането на използваните земеделски практики, да се съблюдават и предприемат мерки за правилното залесяване и обработки на земите, което ще бъде гаранция за предотвратяването на ветрова и водна ерозия на почвата. в община Главиница.

Данните показват слаба водоплощна ерозия на земеделските земи на територията на община Главиница. Резултатите са дадени в следващата таблица.

	Слаб (0.5 - 1.0 (т/ха/г)	Площи (ха)	% от обработваемата земя (ха)	Почвени загуби (т)	Средногодишна интензивност на водоплощната ерозия ((т/ха/г)
Община Главиница	26 568	26 568	59	5	0

Източник: Областна стратегия за развитие на област Силистра

5.3.2. Земетресения

Районът на община Главиница е разположен в периферията на две сеизмични зони – Вранчанския сеизмичен район и Шабленската сеизмична зона. Основните параметри на Вранчански сеизмичен район са: разстояние от района 180 до 220 км, дълбочина на огнището 80-120 км. и магнитуд М-7.0. Очакваната периодичност за земетресения от планината Вранча е 30 години (последните са през 1940, 1977, 1986 г.).

Най-силното земетресение за последните 100 години в Шабленската сеизмична зона е било събитието от 31.03.1901 г. с М=7.2 и интензивност в епицентъра от Х степен. Градиентът на затихване е много голям за бреговата област и намалява на запад. За Шабленската сеизмична зона изследвания показват, че на всеки 450-500 години земетресения с магнитуд около 7.0 поразяват тази област (по археологически и исторически данни).

Според “Наредба № РД-02-20-2/27.01.2012 г. за проектиране на сгради и съоръжения в земетръсни райони” сградите и съоръженията на територия на община Главиница се осигуряват за VIII степен със сеизмичен коефициент Кс= 0,15.

Земетресенията от 8-ма степен могат да предизвикват многобройни повреди, пукнатини, откъртване на мазилки, падане на комини, разрушаване на отделни сгради, разрушаване на етернитови и бетонови тръби, скъсване на местата на присъединяване на водоснабдителната мрежа към съоръженията, възможно изчезване на води от водоизточниците и др.

5.3.3. Замърсяване на водите

Съгласно Заповед № РД – 970 от 28.07.2003 г.на Министъра на околната среда водните обекти в Басейна на р. Дунав са класифицирани като ”чувствителна зона”, с изключения на Добруджанските реки и съответните дерета към тях. Най-силно замърсяване на река Дунав може да се получи при аварии или разрушаване на плавателни съдове превозващи нефтопродукти. Това ще доведе до замърсяване на огромни площи и нанасяне на големи щети върху фауната и флората на река Дунав. Застрашени от замърсяване ще бъдат и питейните води, чиито сондажи и кладенци са в близост до река Дунав.

Особено внимание следва да се обърне на рисковете от замърсяване на подземните води, които са единствен източник за водоснабдяване с питейна вода на територията на общината. Основните рискове са свързани с регламентирани и нерегламентирани депа за отпадъци в населените места, неотговарящи на нормативните изисквания и създаващи проблеми, свързани със замърсяване на плитките и дълбоки водоносни пластове в близост до водоснабдителните зони. Допълнителни проблеми могат да възникнат в резултат на засилена употреба на торове и пестициди за селскостопански цели, което води до завишена концентрация на нитрати в плитките водоносни пластове, ексфилтрацията на отпадъчни води от амортизирани канализационни мрежи в населените места.

5.3.4. Наводнения

Значителни наводнения могат да настъпят по поречието на река Дунав - през месец май (при обилно топене на снеговете в Алпите) и през февруари-март - в резултат на ледоходи. Очакваната периодичност от вредното въздействие на високите водни вълни и изградените защитни съоръжения са изчислени да предпазят заливните зони от стогодишна вълна. Допълнителни рискове от наводнения се крият в обилни валежи и невъзможност на изградените отводнителни системите да поемат количеството валежи. Някой от ефектите са свързани с възможни пропадания на електрозахранването, водоподаването, затрупване на хора, нарушаване на нормалното снабдяване със стоки от първа необходимост, разрушаване на жилищни сгради и др.

Рисковете от наводнение се засилват през последните години в резултат на глобалната промяна на климата, като практиката от последните години показва тенденция към чувствително увеличаване на честотата на тези събития.

6. АДМИНИСТРАТИВЕН КАПАЦИТЕТ

6.1.1. Институционален капацитет

Анализът на функциите на звената в администрацията на Община Главиница според текстовете на устройствения правилник изцяло обезпечават осъществяването на правомощията на органа

на власт - кмет на общината в качеството му на ръководител на администрацията, от една страна, и като орган със специални правомощия, от друга страна.

За подобряване на качеството на административните услуги в община Главиница в процес на изпълнение към 2013 г. е проект по Оперативна програма "Административен капацитет" – „Повишаване на капацитета на община Главиница чрез инвестиции в обучения", който цели подобряване на ефективността в работата и повишаване на професионалните и ключови компетентности на служителите в общинската администрация чрез провеждане на обучения, Предвиждат се специализирани обучения по компютърна грамотност за общинска администрация и подчинените й структури за 83 служители на общината и по ключови компетентности за 25 служители на общината. Планират се обучения по компютърна грамотност за 83 служители на администрация и подчинените й структури, обучение на тема „Социални отношения, ефективни преговори и справяне с конфликти за 13 служители на общината и обучение „Лидерски умения и екипна ефективност" за 12 общински служители.

Посочените положителни страни ще благоприятстват усвояването на безвъзмездни средства в рамките на следващия планов период 2014-2020 г. За да се повиши качеството на административния капацитет, модернизира управлението за предоставяне на висококачествени публични услуги за гражданите и бизнеса е необходимо да се използват възможностите, които ще се предоставят по Оперативна програма „Добро управление" 2014-2020 г. в три главни направления: повишаване на институционалния капацитет, ефективността и ефикасността на публичната администрация; предоставяне на качествени услуги на гражданите и бизнеса и развитие на електронното управление; ефективно и ефикасно усвояване на средствата от ЕС.

Изпълнението на проекти, финансирани със средства от Европейския съюз и други финансови инструменти през последните години е довело до положителни страни, като:

- натрупан опит, който ще бъде ползван в следващи периоди;
- добър диалог с икономическите и социални партньори на местно, общинско ниво;
- прилагане на добри практики в областта на планирането и подготовката и реализирането на проекти.

6.1.2. Финансов капацитет

В рамките на плановия период се отчита подобряване на финансовия капацитет на общината. За периода 2007-2012 г., се отчита положителна тенденция на нарастване на собствените приходи. Увеличението през целия период е 91,78% - от 726 963 лв. до 1 394 139 лв. (фигура 22). Единствено през 2012 г. се отчита намаление на генерираните собствените приходи с 6,52%.

Основните фактори за устойчивата тенденция за увеличение на размера на собствените приходи са нарастването на имуществените данъци (нарастване с 286%), постъпления от продажба на нефинансови активи (ръст от 150%) и приходите и доходи от собственост и общински такси с ръст съответно от 60% и 50% за последните 7 г.

Фигура 22 - Растеж на собствените приходи в периода 2007-2012 г., община Главиница

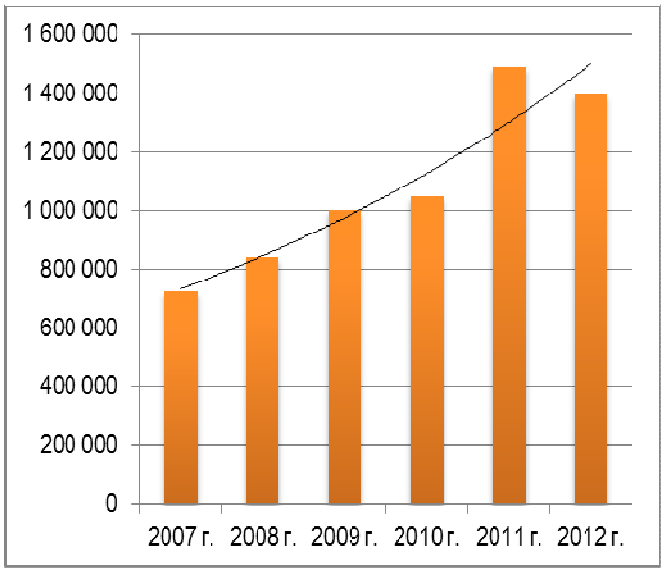

Наблюдаваните положителни тенденции подсказват значително подобрение на процесите на планиране и събиране на собствените приходи. Това се потвърждава и от нарастване на относителния дял на собствените приходи спрямо общите постъпления, като дела се променя от 13,66% (2007 г.) до 20,62% през 2012 г. Независимо от това, все още се отчита значителен недостиг на местни приходи, чрез които да бъдат покрити разходите за местни дейности. През 2011 г. недостига е близо 40%, като нараства до близо 53% през 2012 г. Поради недостатъчен размер на местните приходи, общината има необходимост от изравнителна субсидия от държавния бюджет, за да изпълни ангажиментите за финансиране на местните дейности.

В разходната част на бюджета по икономически елементи се очертават няколко характерни тенденции, както следва:

- Разходите за издръжка бележат тенденция на непрекъснато нарастване и достигат в края на 2012 г. до 39,42% в общата структура на разходите, като увеличението е с над 79% за последните 7 години;

- Нарастване на абсолютните разходи за организации с нестопанска цел с близо 77% за периода, като през 2012 г. техният относителен дял в общата структура е близо 3%.

Фигура 23 – Разходи по икономически елементи, община Главиница 2007-2012 г., в %

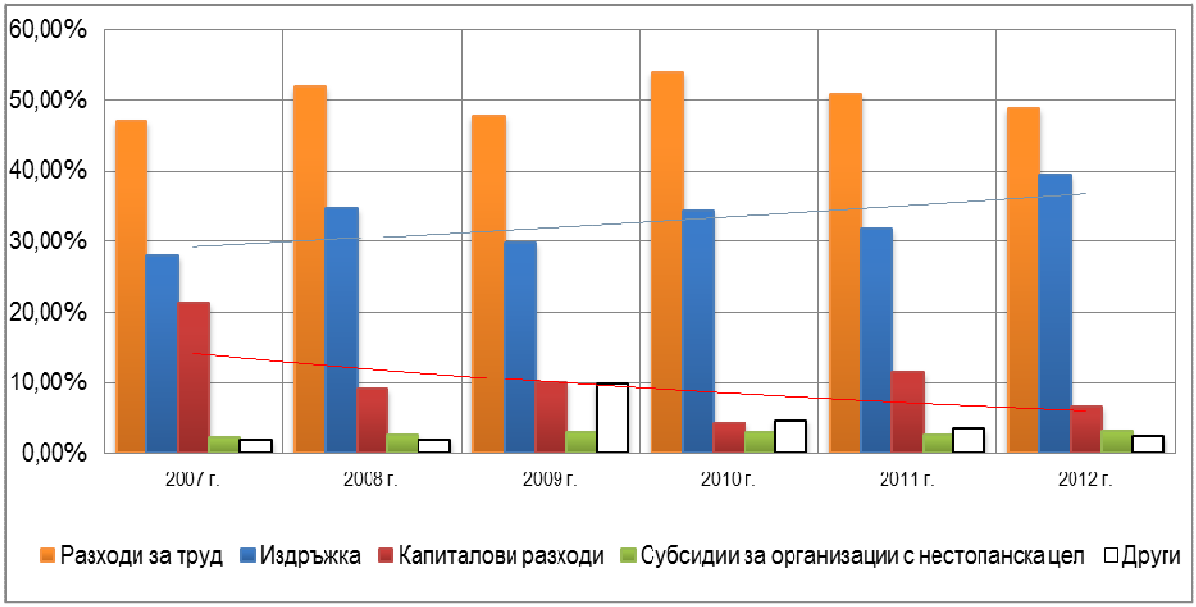

През целия период с най – голям дял са разходите за труд, които се движат от 46,95% (2007 г.) до 53,86% (2010 г.). Нарастването в абсолютен размер е 793 667 или с 41,76% за период от 7 години.

По принцип инвестициите в базова инфраструктура се възприемат като показател по отношение на сравнителните и конкурентни предимства на една местна икономика. Средният размер на капиталовите разходи е 628 429 лв., като се очертава негативна тенденция на намаление с над 60,4% в рамките на периода 2007-2012 г. Данните отразяват намаляваща способност на общината за създаване на местни икономически ресурси и акумулиране на капитал. Това се потвърждава и от намаляване на дела на капиталовите разходи в структурата на общите разходи от 17,5% (2011 г.) до 10,31% през 2012 г. Най- голям дял след 2007 г. са разходите, свързани с основен ремонт на ДМА, които достигат 87,1% през 2011 и 65,7% през 2012 г. от всички инвестиционни разходи. Едва през последните три години се отчита нарастване на разходите за придобиване на дълготрайни активи, като достигат 153 хил. лв. през 2012 г.

В същото време основните инвестиционни проекти в сферата на образованието и ВиК инфраструктурата се реализират чрез външни средства. Към момента в процес на реализация са проекти на стойност над 7 млн. лв.

7. SWOT - АНАЛИЗ

SWOT - анализът се разработва, за да се направи ефективно планирането на развитието в община Главиница. Целта на анализа е да се спомогне за определяне на текущата стратегическа позиция и изборът на стратегия. Възможностите на стратегическия анализ го превръщат в основна функция в управлението, доколкото чрез изводите и проектираните закономерности в най-вероятните изменения или във въздействията на факторите от външната и вътрешната среда става възможно да се вземат най-правилните стратегически управленски решения. Чрез SWOT – анализът се цели:

- синтезирано представяне на състоянието на община Главиница;
- насочване към приоритетни сфери за постигане на устойчиво развитие;
- насочване към приоритетни проблеми за решаване.

SWOT – анализ и включва четири квадранта, които имат за задача да спомогнат процеса на планиране, като изисквания, които са съблюдавани са:

- Силните и слабите страни са вътрешни “неща” за общината, върху които можем да влияем пряко и да контролираме.
- Възможностите и заплахите пред общината са външни “неща”, които следва да бъдат отчетени, но не може директно да се влияе и остават извън контрола на общината. Възможностите и заплахите пред общината са свързани с нейната външна среда.

SWOT - анализ

Силни страни		Слаби страни
– Наличие на висок дял на обработваеми земи, добри почвени и климатични условия, позволяващи развитие на интензивно земеделие; – Създадена Местна инициативна рибарска група (МИРГ) „Главиница – Тутракан – Сливо поле“ за подпомагане на местната общност; – Въведено организирано сметосъбиране във всички населени места от общината – Нисък риск от ерозионни процеси на почвите; – Развита система от социални услуги предлагани на местната общност; – Повишен институционален и финансов капацитет на общината по отношение привличане на външно финансиране;		– Периферно териториално разположение на общината; – Високи темпове на намаление на населението, респективно ускорени процеси на застаряване; – Изцяло зависима от селското стопанство структура на местната икономика; – Амортизирани напоителни съоръжения; – Високи нива на безработица, значително над средните за областта и страната и ниски нива на заетост сред местното население; – Не добре развита здравна мрежа; – Липса на условия и оборудване на лодкостоянките в селата Долно Ряхово и Малък Преславец; – Нарушени връзки между

		производителите на селскостопанска продукция и преработващата промишленост; – Лошото физическо състояние на уличната мрежа в населените места; – Компроментирана водоснабдителна и водопреносна мрежа
Възможности		**Заплахи**
– Използване на близостта с Румъния, където има по-голямо търсене на земеделска продукция; – Активно участие по трансграничната програма Румъния – България 2014-2020 г; – Откриване на професионална паралелка в сферата на селското стопанство в СОУ – гр. Главиница; – Изграждането на логистична база, създаваща условия за съхранение на готова продукция на местните земеделски производители.		– Продължаване на икономическата и финансова стагнация; – Политическа нестабилност в страната; – Климатични промени и свързаните с тях рискове; – Спиране на финансирането по програми съфинансирани чрез европейските фондове; – Продължаване на процесите за закриване на училища в резултат на намаление на раждаемостта; – Засилване на миграционните процеси

III. Цели и приоритети за развитие на община Главиница за периода 2014 – 2020 г.

Общинският план за развитие като средносрочен стратегически документ обвързва сравнителните предимства и потенциал за развитие на местно ниво с ясно дефинирана визия, цели и приоритети за постигане на конкретни цели, свързани общо от стремежа към по-висок жизнен стандарт на хората в общината и постигане на устойчиво развитие на територията.

Съответствието на общинския план за развитие с изискванията, залегнали в стратегическите насоки на национално ниво и законодателството на ЕС в областта на регионалната политика, най-общо се насочват към намаляване на икономическите, социалните и териториалните неравновесия и подобряване на жизнения стандарт. В по-широк контекст, общинския план отчита приоритетите и целите на Стратегията „Европа 2020" и съобразява политиката за сближаване на ЕС.

Общинският план за развитие на община Главиница е разработен в съответствие с националните стратегически / планови и програмни документи.

Националната програма за развитие „България 2020 г." е насочена към постигане на качествен и балансиран дългосрочен икономически растеж. Програмата служи за отправна точка при разработването на програмни документи за целите на достъпа до конкретен финансов ресурс, като са предвидени 4 цели:

1. **Повишаване на жизнения стандарт** чрез конкурентоспособно образование и обучение, създаване на условия за качествена заетост и социално включване и гарантиране на достъпно и качествено здравеопазване**.**
2. **Изграждане на инфраструктурни мрежи,** осигуряващи оптимални условия за развитие на икономиката и качествена и здравословна околна среда за населението.
3. **Повишаване на конкурентоспособността на икономиката** чрез осигуряване на благоприятна бизнес среда, насърчаване на инвестициите, прилагане на иновативни решения и повишаване на ресурсната ефективност.

Най-съществените ефекти от изпълнението на Общинския план за развитие (ОПР) на община Главиница има по отношение качеството на образованието, обучението и характеристиките на работната сила, намаляването на бедността и насърчаването на социалното включване, както и подобряване на транспортната свързаност и достъпа до пазари. Повишаването на конкурентоспособността на икономиката ще бъде по-скоро резултат от подпомагането на устойчивото развитие на местния бизнес, отколкото от дейностите, свързани с НИРД, поради ограничените възможности за развитие на иновациите в рамките на територията на община Главиница.

Национална стратегия за регионално развитие (2012-2022 г.) е и основният документ, който определя стратегическата рамка на държавната политика за постигане на балансирано и устойчиво развитие на районите на страната и за преодоляване на вътрешно регионалните и междурегионалните различия в контекста на общоевропейската политика за сближаване и постигане на интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж. Стратегията определя дългосрочните цели и приоритети на политиката за регионално развитие, която дава възможност за координация на секторните политики на територията и съдейства за тяхното синхронизиране. Идентифицирани са четири стратегически цели, а именно:

1. **Икономическо сближаване** в европейски, национален и вътрешно регионален план чрез развитие на собствения потенциал на районите и опазване на околната среда.
2. **Социално сближаване** и намаляване на регионалните диспропорции в социалната сфера чрез създаване на условия за развитие и реализация на човешкия капитал
3. **Териториално сближаване** и развитие на трансграничното, междурегионалното и транснационалното сътрудничество
4. **Балансирано териториално развитие** чрез укрепване на мрежата от градове-центрове, подобряване свързаността в районите и качеството на средата в населените места.

Стратегическата рамка на общинския план за развитие на община Главиница прави връзка с посочените цели и ще спомогне за тяхното изпълнение.

Регионален план за развитие на Северен централен район (2014-2020 г.) определя средносрочните цели и приоритети за устойчиво интегрирано регионално и местно развитие на територията на региона в съответствие с предвижданията на Националната стратегия за регионално развитие и другите структуроопределящи политики.

Цел 1: Икономическо сближаване - достигане на средните нива на заетост, производителност на труда и приложение на иновации в икономиката, характерни за районите от Дунавското пространство.

Цел 2: Социално сближаване - преодоляване на междурегионалните и вътрешно регионални различия в социалната сфера и ограничаване на риска от социална изолация и бедност.

Цел 3: Териториално сближаване – свързаност и балансирано, интегрирано и устойчиво развитие на територията и населените места.

Цел 4: Опазване на околната среда, съобразно предизвикателствата на климатичните промени и прилагане на европейските и национални стандарти за ограничаване на замърсяването и енергоемкостта и стимулиране на използването на енергия от възобновяеми източници.

Стратегическата рамка на общинския план за развитие до голяма степен покрива посочените цели за развитие на Северен централен район при отчитане на спецификата и характеристиките на общината. В този аспект, по своята същност и насоченост ОПР на община Главиница ще допринесе за изпълнение на поставените цели.

Областна стратегия за развитие на област Силистра (2013-2020 г.) идентифицира общи проблеми и потребности и определя общи цели и приоритети за балансирано и устойчиво развитие на територията на областта. В същото време, стратегията очертава и стратегическите насоки при разработване на общинските планови посочвайки няколко приоритетни области и препоръки за развитие на общините. Отчитайки спецификата и възможностите за развитие на общината, в общинския план за развитие са интегрирани следните области за развитие в съответствие с Областната стратегия за развитие:

- ***Използване на потенциала на река Дунав като фактор за развитие***;
- ***В областта на икономиката*** - подпомагане развитието и потенциала на местната икономика, в частност селското стопанство чрез изграждане на тържище и база за съхранение на земеделска продукция;
- ***В областта на образованите и социалните дейности*** - подобряване на образователната и социална инфраструктура, интеграция на маргинализирани групи от населението;
- ***В областта на околната среда и превенция и защита на местното население*** – подобрение на ВиК инфраструктурата, намаляване на рисковете от наводнение, изграждане на рециклиращи мощности с цел оползотворяване на отпадъците от селското стопанство;
- ***В областта на културата*** - осъвременяване на съществуващата материално-техническа инфраструктура на културните институции;

Визираните области са интерпретирани и залегнали в стратегическата рамка на общинския план за развитие на община Главиница, като е отчетената специфика на общината и идентифицираните проблемни области в социално-икономическия анализ и SWOT-анализа.

1. ВИЗИЯ НА ОБЩИНА ГЛАВИНИЦА

През периода на действие на настоящият общински план за развитие и особено през последните години се увеличиха предизвикателствата и заплахите в европейски, национален и регионален мащаб вследствие на глобализацията, икономическата криза, демографския криза, климатичните промени и рискът от възможната загуба на биоразнообразие.

Визията на община Главиница посочва към желаното бъдещо състояние и определя рамката за реализация на плана. Въз основа на това е идентифицирана следната визия за развитие на община Главиница.

Визия: Подобряване на облика на Община Главиница като място с добри условия за живот, осигуряващо нуждите на местното население в областта на образованието, културата и социалната сфера.

Визията на община Главиница отразява специфика на развитие и изводи от SWOT анализа и възможностите за развитие. В същото време, тя отчита насоките на Стратегията „Европа „2020“ и акцентите на новата Кохезионна политика на ЕС за периода 2014 – 2020 г. и конкретизира на местно ниво основните цели и приоритети на основните стратегически и планови документи от по-високи йерархични нива.

2. ОБЩА И СТРАТЕГИЧЕСКИ ЦЕЛИ ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ГЛАВИНИЦА

Обща цел: Постигане на устойчив растеж и подобрена жизнена среда в община Главиница

Постигането на устойчив растеж, зависи от необходимостта да се изградят привлекателни, здравословни места за живеене и работа. Основните насоки включват подобряване на условията в населените места (градския център и селата). Това означава също опазване и съхранение на природната среда, запазване на откритите пространства, предлагане на повече удобства за отдих и спорт.

Постигането на устойчиво развитие ще се осигури чрез отговорно развитие, управление на околната среда, постигане на икономическа устойчивост и чувство за принадлежност.

Основни съображения включват оптимално използване и подобряване на съществуващата инфраструктура, концентрирайки развитието за насърчаване на ефективно обслужване и ефективни транспортни и комунални мрежи.

С оглед на поставената обща цел Общинския план за развитие на община Главиница за периода 2014-2020 г. поставя следните две **стратегически цели:**

1. *Създаване на условия за насърчаване бизнес развитието на местните производители*

Изхождайки от разбирането, че общинската администрация и органите на местното самоуправление имат ограничени възможности за директно участие в местната икономика, усилията ще се концентрират в подкрепа за бизнеса и сътрудничество с бизнеса. Подкрепата на община Главиница за развитието на местната икономика е насочена предимно към секторите с потенциал за растеж, които да генерират допълнителни работни места.

2. *Осигуряване на качествена среда на живот на местното население чрез подобряване на инфраструктурата и предлаганите услуги*

Стратегическата цел акцентира върху усилията за подобряване на стандартите в социалния сектор (образование, култура, спорт и социални грижи) и техническата инфраструктура (транспортна система, благоустрояване и ВиК). Целта е ориентирана към използване на наличните възможности за подобряване на жизнения стандарт (качеството на живота) и създаването на подходящи условия за развитието и реализацията на човешките ресурси в общината, увеличаване на равнището на заетостта и доходите, подобряване на качеството публичните услуги - социални услуги, образование и култура.

Стратегическата рамка за развитие на общината е показана в следващата схема.

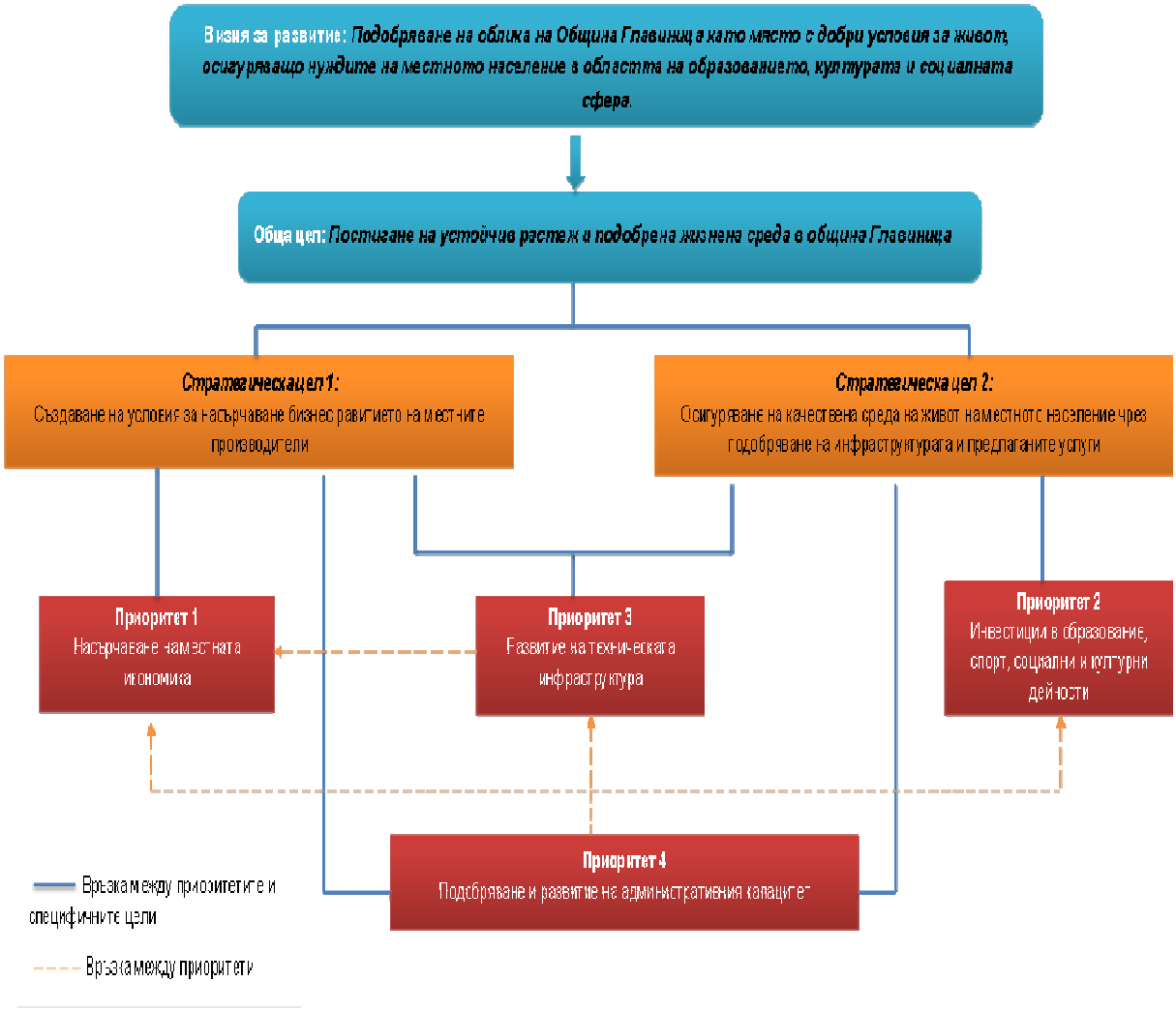

3. ПРИОРИТЕТИ ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ГЛАВИНИЦА

Приоритетите за развитие на община Главиница целят да открият основните направления, върху които трябва да се концентрира вниманието на общината, на частния сектор и на обществото. Дефинираните приоритети и специфични цели се разглеждат като единна система за комплексно въздействие върху основните сектори на развитие – икономика, екология и социално развитие.

Предвид поставените стратегически цели, силните и слаби страни в досегашното развитие на община Главиница са определени няколко приоритетни области, където ще бъдат насочени усилията на социално-икономическата политика за устойчиво и балансирано развитие. Това са следните приоритети:

- Приоритет 1 – Насърчаване на местната икономика;
- Приоритет 2 - Инвестиции в образование, спорт и социални дейности;
- Приоритет 3 – Развитие на техническата инфраструктура;
- Приоритет 4 – Подобряване и развитие на административния капацитет;

Приоритет 1 – Насърчаване на местната икономика

Териториалните дадености и условия на територията на община Главиница обуславят и основните цели в рамките на този приоритет. Те са свързани с подкрепа на развитието на селското стопанство, поставящ акцент върху сътрудничеството между местните участници за пълноценно и екологосъобразно използване на наличните ресурсите. Преработвателната промишленост не е представена на територията на общината, и местните производители (особено малките) нямат директна връзка с фирмите, които усвояват продукцията им, налага се да продават на посредници, което занижава значително изкупните цени. По-близкото сътрудничество на местните участници ще спомогне за укрепване на икономиката, като се фокусира върху установяване на по-добро интегриране на първичните производители в хранителната верига посредством схеми за популяризиране на местните пазари и по-къси вериги на доставки. Мерките за насърчаване и подкрепа на взаимодействията между първичния и третичния сектор на местно и регионално равнище могат да гарантират устойчивото развитие на селското стопанство и туризма в общината. Приоритетът е насочен към насърчаване на динамични форми за управление на участието, което да позволи осъществяването на съвместни териториални проекти, при поставяне на особен акцент върху микропредприятията и новосъздадените предприятия.

Специфична цел 1: Подкрепа за развитие на селското стопанство

В общината има няколко кооперации и големи арендатори, отглеждащи зърнени и технически култури. Самостоятелните собственици, занимаващи се със земеделие обработват ограничени по обем площи, и основно създават поминък за себе си и членовете на семействата си.

Животновъдството запада, защото независимо от големите площи, заети с жито, царевица и слънчоглед, тази суровинна база не може да се използва от животновъдите, тъй като са изместени при наемането на земята от едрите арендатори.

Липсата на поливни съоръжения също се отразява на интензивността на производството, съществуващите напоителни системи и съоръжения са разрушени и не могат да бъдат възстановени поради промяна на собствеността на земята, където са били разположени, както и заради много големите инвестиции, които изискват.

С потенциал за развитие е билкопроизводство, като на територията на общината се отглеждат значителни площи маточина, чубрица. Съществен проблем е раздробяването на малки производители, които само трудно достигат до пазара, или при по-лоши търговски условия.

Перспективата за подобряване на пазарното присъствие е насочена в две посоки – да се използва близостта с Румъния, където има по-голямо търсене на земеделска продукция, и да се подкрепят местните производители чрез изграждането на база, създаваща условия за съхранение на готова продукция, която съответно да бъде и контактна точка за покупко-продажби.

Специфична цел 2: Подпомагане на рибовъдството и осигуряване на възможности за туризъм и отдих

Подкрепата за местната икономика извън селското стопанство може да се търси в областта на риболова. Тази дейност все още осигурява поминъка на значителен брой хора на региона, и може да бъде доразвита чрез създаване на инфраструктура за обслужване на лодките и тяхното съхранение. Възможности за риболов в региона предоставят сред най-добрите възможности за привличане на туристи. Подобни съоръжения могат да бъдат комбинирани и със социализиране на определени зони, в близост до р. Дунав, като се създадат условия за отдих, и се стимулира екотуризма в общината. В това направление, общината ще работи за създаване на партньорство, които насърчават създаването на нови съоръжения и услуги (в т.ч туристически), заедно с поддържането и разширяване на съществуващите съоръжения за отдих.

Приоритет 2 – Инвестиции в образование, спорт и социални дейности

Инвестициите в социалната сфера са основна отговорност на общината. Подкрепата за подобряване условията в училищата, разширяване кръга на предоставяните социални услуги, както и развитието на спортните, младежки и културни дейности са от ключово значение за качеството на живот, задържането на местното население, и намалението на въздействието на миграционните процеси. В тази посока общината има грижа, освен чрез финансиране на делегираните от държавата дейности да осигури тяхното предоставяне, така и да поддържа материално-техническата база, както и да изгражда нова, съответстваща на нуждите.

Достъпът до образование, здравеопазване, културна и спортна инфраструктура е най-сериозния фактор за промяна на мястото на живеене, след този, касаещ професионалната реализация. Ето

защо действията в плановия период се насочват в посока изграждане или осъвременяване на инфраструктура, която да се използва от възможно най-голям хора, и така да повлияе на тяхната мотивация да останат и да се развиват в община Главиница.

Специфична цел 1: Подобряване на условията за предоставяне на образователни услуги

Поради намаление на населението, броя на училищата постоянно се редуцира. В същото време детските градини обслужват брой деца, който отговаря на капацитета им. От друга страна се отчита дефицита на образователната система, която предлага само основно образование, с изключение на СОУ – гр. Главиница, което е гимназия, предлагащо средно образование без професионално профилиране. С оглед на структурата на местната икономика, и потребностите на пазара на труда, откриването на професионална паралелка по селско стопанство ще осигури задържане на повече деца в общината, като това ще намали и средствата за издръжката им, които родителите разходват, когато децата учат извън родното място.

Също така има нужда от провеждане на специализирани обучения за учителите, въвеждане на извънкласни дейности, за да бъде конкурентоспособно СОУ спрямо други училищата в областта. В това отношение училищните ръководства трябва да работят усилено към ефективно използване на своите делегирани бюджети, но най-вече да се възползват от възможностите , които предлагат различните програми в сферата на образованието, за да финансират развитието на предоставяните образователни услуги.

Специфична цел 2: Предоставяне на социални услуги за жителите на общината

Инвестициите в социални услуги допринасят не само за създаването на нови работни места, но ще съдействат и за развитие на местната икономика. Широкообхватното гарантиране за достъп до висококачествени услуги на достъпни цени открива нови възможности за заетост. Тук общината може да въздейства върху пазара на труда: тя не само носи основната отговорност за социалните услуги, но и познава най-добре потребностите и рамковите условия по места. Най-големият проблем се състои обаче във финансовите ограничения и липсата на достатъчно ресурси в местния бюджет за предоставяне на нужните услуги.

Професионалните социални услуги също могат да бъдат инструмент за постигане на целите за равнопоставеност. Подходящ набор от социални услуги (места в детски заведения и предлагане на услуги за оказване на грижи) допринася за това полагащите грижи лица (най-често жени) да бъдат облекчени и да могат да използват изцяло квалификациите си на пазара на труда.

Специфична цел 3: Подкрепа за културни институции и прояви

Целта е насочена към насърчаване на многообразието в общината. Развитието на местните културни институции ще въздейства за съхраняването на културната идентичност на общината и ще спомогне за приобщаване на децата и младежите към активно участие в културните процеси. Търсенето на сътрудничество

Това се свързва с поддържането и развитието на подходяща инфраструктура, способна да удовлетвори духовните и творчески потребности на всички жители и гости на общината. Ще бъдат подкрепяни и насърчавани различни форми на култура, които са свързани с историята и наследството на общината. В тази връзка, ще се търсят възможности за създаване и развитие на партньорството между културните институции от общината и трансграничния район България – Румъния.

Едно от основните предизвикателствата пред местната власт е свързано с популяризиране на обществените събития и фестивали. Общината ще насърчава публични събития и фестивали през цялата година, които да стимулират социалното взаимодействие и сближаване.

Специфична цел 4 – Стимулиране на развитието на спорта и младежките дейности

Развитието на младежките дейности е насочено към обезпечаване на условията за самореализация и развитие на личността. Ще се подкрепят младежки инициативи насочени към подкрепа на местната общности и задържане на младите хора в общината чрез тяхното активно включване в социално-икономическия живот на общината.

Развитието на сградния фонд е добра предпоставка за развитие на спортни и културни дейности насочени към младото поколение. Същевременно спорта се явява важен фактор за възпитание и физическото развитие на децата. Създаването на условия за развитие на спорта се свързва с подобряване на условията в населените места, чрез действия в посока изграждането на спортни площадки, и осъвременяването на съществуващата спортна база в общината. Същевременно общината ще работи в посока за осигуряване на достъп до спортните съоръжения на лица в неравностойно положение.

Приоритет 3 – Развитие на техническа инфраструктура

Изграждането и поддържането на базовата инфраструктура е от основно значение за качеството на жизнената среда, за здравето и благоденствието на местните жители. Общината е отговорна за предоставянето и поддържането на публичната инфраструктура и услуги. Ще бъде подкрепен един координиран подход към предоставяне на тези услуги и инфраструктура, който да повиши нивото на обслужване на жителите в общината. Посоката ще бъда да се разработват интегрирани решения за мобилност и реконструкция на инфраструктурата, където това е приложимо.

Основните проблеми са насочени към лошото състояние на общинската и уличната мрежа в населените места, амортизираната водопроводна мрежа, носеща големи загуби, както и необходимостта от използване на ВЕИ за отопление на обществените сгради.

Ще се търсят способи е средства за поддържане благоприятните агроекологически условия и въздействието върху околната среда. Общината ще дава пример при вземането и осъществяване на действия по отношение на изменения на климата и намаляване на екологичните рискове чрез намаляване на емисиите на и консумацията на енергия. Това ще изисква оптимизиране на

общинските съоръжения и инфраструктура за енергийна ефективност, като в същото време ще се предприемат действия за намаляване на специфичните екологични рискове, пред които е изправена община.

Специфична цел: 1 Благоустрояване на населените места и поддържане на общинската пътна инфраструктура

Основните акценти са насочени към подобряване на мобилността на местно население и действия в подкрепа на качеството на жизнената среда.

Поддържането на общинската пътна мрежа е необходимо условие, което ще улесни ефективното движение на хора и стоки в цялата община, позволява свързване с външни пазари, помага за стимулиране на икономически растеж, намаляване на времето за пътуване и подкрепи желаното развитие. Акцентът се поставя върху ремонта на основните пътни отсечки, както е отчетена нуждата от детайлно обследване на състоянието на пътната инфраструктура.

Предвижда се и реализация на дейности по подобряване състоянието на уличната мрежа в населените места от общината, в т.ч. и въвеждане на мерки за енергийна ефективност чрез подмяна на уличното осветление. Активните действия и усилия ще се насочат към подобряване на обществените пространства в населените места, обновяване на пешеходните зони, изграждане на съоръжения улесняващи достъпа на лица със специфични нужди до обществени обекти.

Специфична цел 2: Изграждане и поддръжка на ВиК инфраструктурата

Достъпът до чиста и в достатъчно количество и качество питейна вода и надеждни системи за пречистване на отпадъчните води е от решаващо значение за здравето и благосъстоянието на жителите от общината. В този контекст, целта е свързана с подобряване на водоснабдителните и канализационните системи в общината и покриване на Европейските директиви и Националната стратегия за околна среда на България, чиято основна задача е да *„предостави достатъчно количество вода с добро качество за различни цели“.* Общинската администрация има ангажимента да работи с различни заинтересовани страни, за да гарантира постоянен достъп до чиста вода, сега и в бъдеще.

Качеството на водата трябва да отговаря на нуждите на жителите и местната околна среда. Защита на ограничените водни ресурси на община може да се постигне чрез, контрол и управление на заустването на отпадъчните води от битовите и небитовите потребилите и контролиране на замърсяването във водните тела. Всички действия ще бъдат в рамките на отговорностите и задълженията на общината свързани с реализацията на политиката във водния сектор на местно ниво. Общината също така ще насърчи информираността на обществото за предотвратяване изхвърлянето на замърсители във водните обекти.

Специфична цел 3 – Намаляване на екологичните рискове и действия по изменения на климата.

Промяната на климатичните условия засяга по различен начин всички естествени ресурси, като води до интензивни промени в хидроложкия цикъл, а впоследствие рискът от по-големи и по-чести наводнения и суши се увеличава. Освен това, то оказва огромно влияние върху наличните водни ресурси, както и върху качеството и количеството на наличните и достъпни водни ресурси. В резултат на това, безопасността на жителите от екологични рискове, като наводнения и горски пожари, е от критична грижа на общината. Рисковете от тези опасности могат да бъдат смекчени и управляеми чрез внимателно планиране, проектиране и строителство. Това включва гаранция, че има безопасен достъп не само за жителите, но също така и за лицата грижещи се за възникналите извънредни ситуации.

Крайречните зони помагат за намаляване на наводненията и ерозия, опазване на качеството на водата, осигуряват подслон за дивата природа. Планираните интервенции в тази насока са свързани с потенциалните неблагоприятни последици за човешкото здраве и околната среда, предпазване от разрушаване изградената инфраструктура и предотвратяване на процесите на ерозия. Чрез ограничаване на развитието, което влияе негативно на крайречните зони, общината ще спомогне за опазването на здравето и функцията на тези важни области.

Общината ще работи със заинтересованите страни в идентифициране, проучване и развитие на алтернативни и възобновяеми енергийни източници като част от своя ангажимент да се предприемат действия по отношение на изменението на климата. Община Главиница ще насърчава развитието на нови енергийни източници като слънчева топлина и за преработване на отпадъците. За последното се предвижда чрез привличане на частен инвеститор изграждане на топлоелектрическа централа, която да усвоява отпадъците от селско стопанската продукция, като когенерираната топлина да се използва в училища, детски градини и административни сгради.

Приоритет 4 – Подобряване и развитие на административния капацитет

Местната власт има важна роля при създаването на привлекателна жизнена и бизнес среда. Това до голяма степен зависи от качеството на услугите и от активността на местните власти. Отворените и прозрачни процеси за вземане на решения са фундаментални за тази връзка. Прозрачността при вземане на решения помага да се гарантира, че мотивите за тези решения ще бъдат ясно разбрани от всички заинтересовани страни, които са засегнати. Общината ще се стреми да гарантира, че решения се вземат в открити форуми, където заинтересованите страни могат да изразят своите становища.

В края на краищата, общинската администрация е доставчик на услуги, подпомага въвеждането на устойчиви практики и гарантира, че интересите на гражданите и бизнеса са обезпечени с качествени услуги.

Ето защо подготовката на кадрите е от съществено значение за функционирането на администрацията, като то може да се разглежда в две посоки – професионални компетенции и

развитие на общи умения, имащи отношение към служебните отговорности и задължения на служителите.

Специфична цел 1: Подобряване на обслужването на населението на община Главиница

Общинската администрация е отговорна за осигуряване на широка гама от услуги. Ефективни услуги са тези, които отговарят на нуждите и разумни очаквания и интереси на жителите и бизнеса в общината. За тяхното идентифициране, общината ще провежда редовни оценки на потребностите, ще наблюдава показателите за ефективността на обслужване и ще извършва преглед на съществуващите процедури, за да отговори на променящите се нужди, и да се осигури тяхното привеждането в съответствие с идентифицираните инициативи и приоритети. Чрез съвместна работа на общинската администрация и заинтересованите страни, ще се постигне координирано представяне на услуги, взаимно допълващи и ефективни, за де се постигне устойчиво бъдеще за всички.

Специфична цел 2: Повишаване на административния капацитет на общинската администрация

Изпълнението на Общинския план за развитие изисква общината да осигурява текущо изпълнението му с готови технически проекти, въз основа на които да реализира инвестиционните намерения. Своевременната подготовка на достатъчен брой готови проектни документации е предпоставка за успешната реализация на общинския план и е показател за способността на общината да провежда планирана и целенасочена политика.

Общината ще се стреми да подобри механизмите за отчитане на изпълнението, както и на действията, които предприема на територията на общината. От друга страна, изпълнението и отчитането на общинските политики и дейностите свързани с подобряване на обслужването на населението и бизнеса искат непрекъснато подобряване на професионалните и общи компетенции на служителите. Това ще постигне чрез целенасочени обучения, като ще осигури възможност за по-ефективно предоставяне на услуги и изпълнение на служебните задължения.

IV. Индикативна финансова таблица

Индикативната финансова таблица обобщава необходимите ресурси за реализацията на Общинския план за развитие на община Главиница през периода 2014-2020 г. показва необходимите финансови ресурси за реализация на плана и дава финансовата рамка на поетите ангажименти по неговото изпълнение от страна на всички партньори в местното развитие при водещата роля на органите на местното самоуправление, подпомагани от общинската администрация.

Ресурсите за реализацията на плана **включват само планираните средства за реализацията на ключовите за развитието на общината проекти**, които разширяват възможностите за инвестиции и мобилизират допълнителни ресурси в публичния и частния сектор. В този смисъл индикативната финансова таблица не включва в прогнозен план пълния обем на финансовите ресурси (собствени и привлечени) за инвестиции, текущи разходи, средства, получени като безвъзмездни помощи, субсидии (трансфери) или друг вид публични и частни средства и разходи, които ще бъдат реализирани на територията на общината и ще допринасят за развитието й през периода до 2020 г.

Важно при планирането на бъдещите действия и фокусиране върху решаването на конкретни проблеми е да се приеме една реалистична изходна база за разполагаемия финансов ресурс. Всяко значително отклонение може да доведе до надценяване / подценяване на заложените в плана цели, съответно да рефлектира в неизпълнение или преизпълнение. Основните източници на финансиране на общинския план за развитие на община Главиница са показани на следващата таблица:

Източник на финансиране	**Сума (в хил. лв.) за целия планов период 2014 – 2020 г.**	**Разяснение относно размера на заложената сума**
1. Собствени приходи за капиталови разходи	3 375,000 лв.	Определянето на собствените приходи се базира на прогноза за изпълнение на общинския бюджет по отношение на приходите, разходите и субсидиите. Разчетът е изготвен на база 482 хил. лв. средногодишни разходи за периода 2014-2020 г.
2. План за развитие на селските райони (2014-2020 г.)	10 825,000 лв.	Към момента на подготовка на общинския план за развитие актуални работни версии на ПРСР 2014 – 2020 и Програмата за морско дело и рибарство не са налични. Поради тази причина определянето на финансовата рамка се ръководи от допускането, че максималното финансиране няма да превишава нивата, валидни за настоящия програмен период 2007 – 2013.
3. Програма за морско дело и рибарство (2014 - 2020 г.)	550,000 лв.	

4. ОП Околна среда	4 621,000 лв.	Според актуалната работна версия на ОП Околна среда 2014 – 2020 ще се финансират проекти, заложени в краткосрочната програма на Регионалния Генерален План на ВиК - Силистра ООД 2014 -2038 г., които са на стойност от 4, 371 млн.лева), както и такива по приоритетна ос 3 "Биоразнообразие и Натура 2000" с прогнозна стойност около 0,250 млн. лв.
5. ОП "Наука и образование за интелигентен растеж"	560,000 лв.	Към момента няма актуална версия на Оперативната програма и допусканията се базират на работната версия на програмата. Основните инвестиционни приоритети, които община Главиница, детските градини и училищата ще се насочат са свързани с намаляване на преждевременното напускане на училище и насърчаване на равния достъп до висококачествено предучилищно, основно и средно образование и интеграция на маргинализирани общности.
6. ОП "Добро управление"	325,000 лв.	Оперативната програма е насочена към предоставяне на висококачествени публични услуги за гражданите и бизнеса и повишаване на ефективността на администрацията. В тази връзка общината, ще използва потенциалните средства по програмата за финансиране на дейности и проекти включени в Приоритет 4 на Общинския план за развитие.
7. ОП "Развитие на човешките ресурси"	483,000 лв.	Програмата е насочена към финансиране на дейности свързани с подобряване достъпа до заетост и намаляване равнището на безработица, намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване и др. По тези мерки, общината е допустима за финансиране, като основно средствата по нея ще бъдат използвани за реализацията на дейности по Приоритет 2 - Инвестиции в образование, спорт и социални дейности
8. Трансгранична програма Румъния - България	1 000,000 лв.	През програмния период 2007 - 2013 г. общината е усвоила средства в размер приблизително на стойност 170 хил. лв. Допуска се нарастване на инициативността от страна на общината и участие в съвместни инвестиционни инвестиционни проекти, насочени към подобряване на икономическата среда и подпомагане на водещите сектори в местната икономика
9. Национални програми	1 385,000 лв.	Националните програми ще бъдат използвани за финансиране на различни направления свързани със социални дейности, спорт, образование, подобряване на публичните услуги, инфраструктурата и др.
10. Фонда за "Растеж и устойчиво развитие на регионите"	1 575,000 лв.	При осигуряването на 500 млн. на година, и с допустимостта на кандидатите (министерства, агенции, общини), може да се допусне, че малките общини ще имат ограничен достъп до финансиране по този инструмент, или по-скоро само за приоритетни проекти.

11. Текущи проекти по Оперативни програми за периода 2007 - 2013 г.	12 616,815 лв.	Текущи проекти (проекти в процес на реализиране) са включени в плана за развитие на община Главиница, тъй като тяхното приключване е в рамките на програмния период 2014-2020 г. Проектите в процес на реализация са по следните програми: – Оперативна програма "Регионално развитие – Програма за развитие на селските райони – Оперативна програма "Рибарство и аквакултури" – Оперативна програма "Административен капацитет" – Програма за трансгранично сътрудничество Румъния – България – Оперативна програма "Развитие на човешките ресурси"
ОБЩА ИНДИКАТИВНА СТОЙНОСТ	**37 315,815 лв**	

**Забележка: При необходимост, за реализация на по-големи инвестиционни проекти, общината може да поеме и задължения под формата на общински дълг в размер не повече от 1 млн. лв.*

Общата сума на финансовия ангажимент, по отделните приоритети, е индикативен и може да претърпи корекция в зависимост от приетия подход и степента на изпълнение на приоритетите, промените в социално-икономическата обстановка (в т.ч. в пазарните условия) и оптимизиране на предвидените средства чрез преразпределение между отделните приоритети на базата на аргументирани промени в предвидените мерки и проекти.

ИНДИКАТИВНА ФИНАНСОВА ТАБЛИЦА

Общински план за развитие на община Главиница 2014 -2020 г.

Период 2014 - 2020 г.	Местно публично финансиране			Външно публично финансиране						Частно финансиране		
Приоритети и специфични цели	Общински бюджет	Местни публични фондове	**Общ дял %**	Централен бюджет	**Общ дял %**	Фондове на ЕС	**Общ дял %**	Други източници	**Общ дял %**	Фондове, фирми	**Общ дял %**	**ОБЩО (лв)**
Приоритет 1 - Насърчаване на местната икономика	**100,000**	**0,000**	**5,08%**	**0,000**	**0,00%**	**1870,000**	**94,92%**	**0,000**	**0,00%**	**0,000**	**0,00%**	**1970,000**
Специфична цел 1 - Подкрепа за развитие на селското стопанство	0,000	0,000	**0,00%**	0,000	**0,00%**	1000,000	**100,00%**	0,000	**0,00%**	0,000	**0,00%**	**1000,000**
Специфична цел 2 - Подпомагане на рибовъдството и осигуряване на възможности за туризъм и отдих	100,000	0,000	**10,31%**	0,000	**0,00%**	870,000	**89,69%**	0,000	**0,00%**	0,000	**0,00%**	**970,000**
Приоритет 2 - Инвестиции в образование, спорт и социални дейности	**615,000**	**0,000**	**5,59%**	**990,000**	**9,00%**	**9399,967**	**85,42%**	**0,000**	**0,00%**	**0,000**	**0,00%**	**11004,967**
Специфична цел 1 - Подобряване на условията за предоставяне на образователни услуги	400,000	0,000	**19,80%**	565,000	**27,97%**	1055,000	**52,23%**	0,000	**0,00%**	0,000	**0,00%**	**2020,000**
Специфична цел 2 – Предоставяне на социални услуги за жителите на общината	0,000	0,000	**0,00%**	0,000	**0,00%**	624,617	**100,00%**	0,000	**0,00%**	0,000	**0,00%**	**624,617**
Специфична цел 3 – Подкрепа за културни институции и прояви	140,000	0,000	**30,41%**	0,000	**0,00%**	320,350	**69,59%**	0,000	**0,00%**	0,000	**0,00%**	**460,350**

Специфична цел 4 – Стимулиране на развитието на спорта и младежките дейности	75,000	0,000	**0,95%**	425,000	**5,38%**	7400,000	**93,67%**	0,000	**0,00%**	0,000	**0,00%**	**7900,000**
Приоритет 3 - Развитие на техническата инфраструктура	**2075,000**	**0,000**	**8,89%**	**1970,000**	**8,44%**	**19304,477**	**82,68%**	**0,000**	**0,00%**	**0,000**	**0,00%**	**23349,477**
Специфична цел 1 – Благоустрояване на населените места и поддържане на общинската пътна инфраструктура	1500,000	0,000	**14,31%**	1220,000	**11,64%**	7760,916	**74,05%**	0,000	**0,00%**	0,000	**0,00%**	**10480,916**
Специфична цел 2 – Изграждане и поддръжка на ВиК инфраструктура	500,000	0,000	**5,08%**	750,000	**7,61%**	8601,405	**87,31%**	0,000	**0,00%**	0,000	**0,00%**	**9851,405**
Специфична цел 3 – Намаляване на екологичните рискове и действия по изменения на климата	75,000	0,000	**2,49%**	0,000	**0,00%**	2942,156	**97,51%**	0,000	**0,00%**	0,000	**0,00%**	**3017,156**
Приоритет 4 - Подобряване и развитие на административния капацитет	**585,000**	**0,000**	**59,01%**	**0,000**	**0,00%**	**406,371**	**40,99%**	**0,000**	**0,00%**	**0,000**	**0,00%**	**991,371**
Специфична цел 1 – Подобряване на обслужването на населението на община Главиница	145,000	0,000	**45,31%**	0,000	**0,00%**	175,000	**54,69%**	0,000	**0,00%**	0,000	**0,00%**	**320,000**
Специфична цел 2 – Повишаване на административния капацитет на общинската администрация	440,000	0,000	**65,54%**	0,000	**0,00%**	231,371	**34,46%**	0,000	**0,00%**	0,000	**0,00%**	**671,371**

V. Индикатори за наблюдение и оценка на общинския план за развитие

Степента на изпълнение на Общинския план за развитие на община Главиница се измерва чрез система от индикатори за наблюдение. Чрез нея се отчита напредъка и степента на постигане на целите и приоритетите за развитие на общината по физически и финансови характеристики. Съгласно новите насоки при определяне на индикатори, акцентът през настоящия програмен период се поставя върху резултатите от реализацията на плана, т.е водещият момент при идентифициране на показателите е възможността да улови ефекта от изпълнението на общинския план за развитие. Новият подход базиран на концентрацията, води до използването на сравнително ограничен брой индикатори, но насочени именно към оценка на промяната. Предложената система от индикатори включва основно два типа – индикатор за резултат и индикатор за въздействие. Те обхващат както физически параметри, така и финансови по отношение реализацията на поставените цели и приоритети за развитие, като стойностите им са абсолютни или относителни.

В разработената система от индикатори за наблюдение и оценка на изпълнените на общинския план за развитие на община Главиница са взети предвид и общите индикатори в областта на регионалната политика и за постигане на растеж и заетост чрез структурната помощ на ЕС през периода 2014-2020 г. и стратегическите индикатори за степента на интегриране и изпълнение на глобалните цели, свързани с опазване на околната среда, в регионалната политика и планиране.

Индикаторите за наблюдение и оценка на изпълнението на общинския план за развитие на община Главиница за периода 2014 -2020 г. са посочени в матрица на индикаторите *съгласно одобрените методическите указания*[25]. Всеки изведен индикатор е с посочени мерни единици, източници на информация, периодичността на събирането на информация, базовата стойност за отчитане изменението на всеки от индикаторите, както и целевата стойност, която се очаква да бъде достигната до края на периода на действие на общинския план за развитие.

Индикаторите за въздействие са насочени към отчитане на **стратегическите цели** и имат ключово значение при последващата оценка на ефективността на изпълнените интервенции. Степента на въздействие се отчита с количествено и/или качествено измерими показатели.

[25] Методически указания за разработване на Национална стратегия за регионално развитие на Република България (2012-2022), Регионални планове за развитие на районите от ниво 2 (2014-2020), Областни стратегии за развитие (2014-2020), Общински планове за развитие (2014-2020), Одобрени със заповед № РД-02-14-2402/22.11.2011 г.на Министъра на регионалното развитие и благоустройствотоСофия, 2011 г.

Таблица 16 – Индикатори за въздействие на общинския план за развитие

Стратегически цели	Индикатор за въздействие	Мярка	Източник на информация	Период на отчитане	Базова стойност	Целева стойност
Стратегическа цел 1 - Създаване на условия за насърчаване бизнес развитието на местните производители	Намаление на коефициента на безработица *(база 2013 г.)*	%	НСИ, Агенция по заетостта, ДБТ	Годишно	38,00%	**25,00%**
	Индекс на нарастване на нетните приходи от продажби *(база 2010 г. = 100%)*	%	НСИ	Два пъти за периода 2017 г. и 2020 г.	100% (35,021 млн лв.)	**112% (39,223 млн. лв.)**
Стратегическа цел 2 - Осигуряване на качествена среда на живот на местното население чрез подобряване на инфраструктурата и предлаганите услуги	Намаляване средногодшиния темп на отрицателния миграционен поток *(база – средногодишен темп на механичния прираст за периода 2005-2012 г.)*	%	НСИ, ТСБ - Силистра	Два пъти за периода 2017 г. и 2020 г.	18,8%	**10,8%**
	Увеличение на на коефициента на заетост (20 – 64 навършени години) *(база 2011 г.)*	%	НСИ, ТСБ - Силистра	Два пъти за периода 2017 г. и 2020 г.	34,60%	**41,5%**

Индикаторите за резултат се отнасят до наблюдението и оценката на отделните **приоритети и специфични цели**. Преобладаващата част от индикаторите са количествено измерими и осигуряват обективност по отношение на оценките и изводите за конкретните постижения при реализацията на приоритетите и специфичните цели, и постигнатото пряко въздействие в съответната област.

Приоритет / специфична цел / мярка	Индикатор	Мярка	Източник на информация	Период на отчитане	Базова стойност	Целева стойност
Приоритет 1 - Насърчаване на местната икономика						
Специфична цел 1 - Подкрепа за развитие на селското стопанство	*Увеличение на регистрираните селскостопански производителите (база 2013 г.)*	брой	Областна служба „Земеделие“ Силистра	Два пъти в периода	230	245
Специфична цел 2 - Подпомагане на рибовъдството и осигуряване на	*Запазване на броя регистрирани рибарски лодки*	брой	Изпълнителна агенция „Рибарство и аквакултури“	Два пъти в периода	38	38

Приоритет / специфична цел / мярка	Индикатор	Мярка	Източник на информация	Период на отчитане	Базова стойност	Целева стойност
възможности за туризъм и отдих						
Приоритет 2 - Инвестиции в образование, спорт и социални дейности						
Специфична цел 1 - Подобряване на условията за предоставяне на образователни услуги	*Намаление на учениците, преждевременно напуснали образователната система* *(база: учебна 2012/2013 г.)*	%	РИО, Община Главиница	Годишно	3,79%	1,8%
Специфична цел 2 – Предоставяне на социални услуги за жителите на общината	*Увеличение на процента на потребители, ползващи социални центрове от резидентен тип* *Дефиниция: Дял на потребителите, които се възползват от нови и подобрени услуги, предоставяни в поддържани центрове на социалната инфраструктура спрямо общия брой на потребителите на социалната инфраструктура*	%	Община Главиница	В края на периода	100%	127,2%
	Процент на възрастните хора получили социални грижи спрямо общият брой на възрастното население (65 и повече години)	%	Община Главиница	В края на периода	1,25%	2,00%
Специфична цел 3 – Подкрепа за културни институции и прояви	*Дял на населението включено в културния живот на общината*	%	Община Главиница	Два пъти в рамките на периода	0%	15,00%
Специфична цел 4 – Стимулиране на развитието на спорта и младежките дейности	*Жители в населените места, облагодетелствани от обновените и изградени спортни съоръжения*	брой	Община Главиница, НСИ	В края на периода	0%	62,28%
Приоритет 3 - Развитие на техническата инфраструктура						
Специфична цел 1 – Благоустрояване на	*Процент на ремонтирана общинска пътна мрежа*	%	Община Главиница	В края на периода	0%	26,00%

Приоритет / специфична цел / мярка	Индикатор	Мярка	Източник на информация	Период на отчитане	Базова стойност	Целева стойност
населените места и поддържане на общинската пътна инфраструктура	*Обхванато население от благоустройствени дейности*	%	Общинска администрация,	В края на периода	0%	79,8% (от прогнозно население)
Специфична цел 2 – Изграждане и поддръжка на ВиК инфраструктура	*Намалени загуби на питейна вода (база 2011 г.)*	%	ВиК Силистра	В края на периода	42%	35%
	Жители с достъп до качествена питейна вода (база 2011 г.)	брой	ВиК Силистра	В края на периода	6 170	9 032 (прогнозно население)
Специфична цел 3 – Намаляване на екологичните рискове и действия по изменения на климата	*Брой жители ползващи се от мерките за превенция на риска*	Брой	Община Главиница	Два пъти в рамките на периода	0	400
	Запазване на относителния дял на антропогенно натоварените територии (инфраструктура, селища, промишлени обекти) *Дефиниция: индикаторът показва относителния дял/ процента на антропогенно натоварените територии от общата площ на община Главиница*	%	НСИ, Общинска администрация, ИАОС; Агенция по геодезия, картография и кадастър	В края на периода	5,18%	5,18%
Приоритет 4 - Подобряване и развитие на административния капацитет						
Специфична цел 1 – Подобряване на обслужването на населението на община Главиница	*Процент от населението ползващо въведените нови услуги* (база 2013 г.)	%	Общинска администрация	В края на периода	0%	25%
Специфична цел 2 – Повишаване на административния капацитет на общинската администрация	*Привлечени средства на 1 жител от общината*	в лв./ жител	ИСУН, Общинска администрация, Отчет на бюджета	Два пъти в периода	1 400 лв.	2 950 лв.

Забележка: Използвана е базовата стойност за последната година, за която има налични данни. В зависимост от индикаторите тя е 2011 г., 2012 г. или 2013 г.

VI. Действия по наблюдение, оценка и актуализация на плана

Предмет на наблюдението и оценката е изпълнението на целите и приоритетите на общинския план за развитие на община Главиница за периода 2014-2020 г., на основата на резултатите от подготовката и изпълнението на мерките и проектите, включени в Програмата за реализация на плана.

Наблюдението на изпълнението на общинския план за развитие на общината Главиница ще се извършва при условията и реда, определени с Правилника за прилагане на Закона за регионалното развитие (ППЗРР) . Предмет на наблюдение са изпълнението на целите и приоритетите за развитие на общината съгласно определените в раздел IV „Индикатори за наблюдение и оценка на ОПР“, организацията и методите на изпълнение, които се прилагат от общинска администрация Главиница, както и мерките за осигуряване на информация и публичност за резултатите от изпълнението на общинския план за развитие.

Кметът на община Главиница организира наблюдението на изпълнението на общинския план за развитие. Орган за наблюдение на общинския план за развитие на община Главиница е общинският съвет, като в процеса на наблюдение на изпълнението на плана общинският съвет осигурява следва да осигури участието на заинтересованите органи, организации, физически и юридически лица при спазване на принципите за партньорство, публичност и прозрачност при изпълнението на общинския план за развитие .

Системата за наблюдение на ОПР на община Главиница, обхващаща: източниците, начините и периодичността за събиране, обработка и анализиране на информация; индикаторите за наблюдение; системата на докладване и осигуряване на информация и публичност.

За постигнатите резултати от наблюдението на изпълнението на общинския план за развитие се разработва годишен доклад. Този доклад се изготвя по определен от кмета на общината ред и се одобрява от общинския съвет по предложение на кмета на общината. Съгласно чл. 91, ал. 8 от ППЗРР годишните доклади следва да съдържат:

1. Общите условия за изпълнение на ОПР на община Главиница и промените в социално-икономическите условия в общината;
2. Постигнатият напредък по изпълнението на целите и приоритетите на община на база на идентифицираните индикатори за наблюдение и оценка в раздел IV;
3. Предприетите действия от общинска администрация с цел осигуряване на ефективност и ефикасност при изпълнението в т.ч.:
    - Мерките за наблюдение и създадените механизми за събиране, обработване и анализ на данни;
    - Преглед на проблемите, възникнали в процеса на прилагане на общинския план за развитие през съответната година, както и мерките за преодоляване на тези проблеми;

- Мерките за осигуряване на информация и публичност на действията по изпълнение на общинския план за развитие;
- Мерките за постигане на необходимото съответствие на общинския план за развитие със секторните политики, планове и програми на територията на общината;
- Резултатите от извършени оценки към края на съответната година;

4. Заключения и предложения за подобряване на резултатите от наблюдението.

Докладът се изготвя и внася за обсъждане и одобряване от общинския съвет до 31 март на всяка следваща година. Копие от годишните доклади се изпраща на председателя на областния съвет за развитие в 7-дневен срок от решението за тяхното одобряване.

В рамките на действие на Общинския план за развитие се планира провеждане на две оценки – междинна и последващата оценка.

Междинната оценка ще се извърши в средата на настоящия програмен период, но не по-късно от 4 години от неговото начало. Съгласно закона, обхватът на междинната оценка ще включва:

- оценка на първоначалните резултати от изпълнението;
- оценка на степента на постигане на съответните цели;
- оценка на ефективността и ефикасността на използваните ресурси;
- изводи и препоръки за актуализация на съответния документ.

Междинната оценка се извършва от външни (независими) оценители, като чрез сравнение с изходната ситуация ще се оцени дали предвидените действия и интервенции са релевантни на променящите се социално-икономически и/или правни условия.

Последващата оценка ще се изпълни в съответствие с чл. 34 от ЗРР след приключване действието на общинския план за развитие на община Главиница, но не по-късно от една година след изтичането на периода на действие на плана. Нейната задача е да изследва въздействието върху територията от изпълнените действия и интервенции. Обхватът на последващата оценка ще включва:

- оценка на степента на постигане целите и устойчивостта на резултатите;
- оценка на общото въздействие;
- оценка на ефективността и ефикасността на използваните ресурси;
- изводи и препоръки относно провеждането на политиката за регионално и местно развитие.

За осигуряване на публичност и прозрачност на дейността на общинска администрация Главиница, резултатите от извършените оценки ще бъдат официално публикувани на интернет страницата на община Главиница.

Актуализацията на общинския план за развитие се организира от кмета на общината, и е регламентирана в Чл. 38 от ППЗРР. При актуализацията на общинския план за развитие следва

да се анализира и оцени въздействие на външните и вътрешните фактори и условия върху социално-икономическите характеристики на развитието на община Главиница и качеството на околната среда, като на тази основа се разработи по-реалистична и адекватна стратегическа рамка и система за управление и изпълнение на целите на плана до края на съответния период. Съгласно нормативните изисквания, актуализацията се извършва при настъпване на следните условия :

1. при съществени промени на икономическите и социалните условия в общината;
2. в съответствие с актуализирания документ за изпълнение на областната стратегия за развитие;
3. в резултат на промени в свързаното национално законодателство или в законодателството на ЕС;
4. при съществени промени в секторни стратегии и програми, влияещи върху изпълнението на общинския план за развитие;
5. на основата на резултатите от междинната оценка.

Актуализираният документ за изпълнение се разработва за остатъка от периода на неговото действие. Документът се приема от общинския съвет по предложение на кмета на община Главиница.

За ефективното и ефикасното изпълнение на общинския план за развитие програмата за неговата реализация може да се актуализира при необходимост с решение на общинския съвет по предложение на кмета на общината.

VII. Действия по прилагане на принципа на партньорство и осигуряване на информация и публичност

Съгласно Закона за регионалното развитие, един от основните принципи, на които се основава провеждането на държавната политика за регионално развитие, е принципът за партньорство, публичност и прозрачност на всички нива при осъществяване на планирането, програмирането, финансирането, наблюдението и оценката. Основната цел при прилагане на принципа е да се осигури прозрачност и да се информират заинтересованите страни и участници в процеса на формирането и прилагането на местната политика за интегрирано устойчиво развитие относно очакваните резултати и ползите за местната общност като цяло, както и да се мотивират заинтересованите страни за активно участие в процеса на реализация.

Партньорство

Участието на партньорите на всички нива на подготовка, съгласуване, обсъждане и контрол на изпълнението гарантира прозрачност, компетентност, ефективност и реалистичност на Общинския план за развитие.

Процесът на прилагане на принципа на партньорството включва участие на различни заинтересовани страни при разработването на Общинския план за развитие, неговото управление, наблюдението и оценката на постигнатите резултати.

Консултациите имат за цел координация и мобилизация на всички ресурси на общината за изпълнение на плана, както и разширен обмен на мнения и идеи за успешно прилагане на политиката за местно интегрирано развитие между всички основни участници – местни власти, социални партньори, неправителствени организации, частен бизнес, областен управител и областна администрация. Обобщените резултати от процеса на консултиране водят до последваща актуализация на плана съобразно настъпилите промени, тенденциите и перспективите за развитието на общината.

Формите на консултиране и взаимодействие включват създаването на специализирани работни групи, експертни консултации по ключови проблеми, публични обсъждания, кръгли маси обществени форуми и дискусии, гарантиращи прилагането на принципа на партньорството.

Ще се дава възможност за изразяване на мнения и представяне на предложения чрез формални и неформални работни срещи с по-тесен кръг участници, осъществяване на консултиране чрез организиране на публични обсъждания и др.

По този начин, обществото ще бъде регулярно информирано за дейността на администрацията, постигнатите резултати и предстоящите инициативи при съобразяване с мнението на гражданите, по проблеми, които касаят заложените в плана за развитие приоритети и цели.

Информация и публичност

В съответствие с разпоредбите на Правилника за прилагане на Закона за регионалното развитие (ППЗРР), решението на Общинския съвет за приемане на Общинския план за развитие на община Главиница, Годишните доклади за изпълнение на плана и неговите актуализации се публикуват на интернет страницата на общината, което ще бъде своевременно изпълнявано от страна на отговорните служители в общинска администрация Главиница.

Кметът на общината и общинският съвет осигуряват информация и публичност на общинския план за развитие в съответствие с техните компетенции.

Органите, звената и организациите, извършващи действия в рамките на правомощията си по изпълнението на Общинския план за развитие осигуряват своевременна информация за характера и същността на тези действия, за необходимостта и потенциалните ползи от извършването им, за последиците от тях, както и за постигнатите резултати включително относно помощта, предоставена на общината от фондовете на ЕС и републиканския бюджет.

Информацията е насочена към:

- широката общественост;
- потенциалните бенефициенти по отделните мерки и проекти;
- лицата и организациите, осъществяващи промоцията на индивидуални проекти;
- осигуряване на прозрачност на действията и отчетност на средствата.

Основно предизвикателството пред общинската администрация и екипа за управление, е да бъдат осъществени необходимите стъпки за непрекъснатото информиране и въвличането на социално-икономическите партньори и заинтересованите страни в ефективното изпълнение, наблюдението и оценката на ОПР.

На ниво индивидуален проект задължително ще се залагат действия по информиране на обществеността, като ще бъдат съобразени и с изискванията на финансиращите програми. Тези мерки включват публикации в пресата, поставяне на билбордове и информационни табели, провеждане на публични мероприятия за популяризиране на постигнатите резултати.

В допълнение на тези проектни дейности общината ще провежда и целенасочена политика към информиране на гражданите за текущите събития и изпълнение на Плана на развитие. Интернет страницата на община Главиница ще се актуализира регулярно, като предоставяната информация ще осигурява прозрачност и откритост за действията по изпълнение на ОПР. Ще се провеждат редовни срещи с медиите, където ще се предоставя текуща информация за напредъка по изпълнение на определени проекти, респективно Плана за развитие.

Изпълнението на Общинския план за развитие ще изисква дългосрочни усилия, но той може да се изпълни успешно, само ако обществеността е своевременно информирана. Само по този начин ще бъдат спазени и основните принципи на доброто управление - ефективност и ефикасност,

прозрачност, отчетност, отговорност, възможност за сравняване на постигнатите резултати и стабилност.

VIII. Програма за реализация на общинския план за развитие на община Главиница 2014 – 2020 г.

Програмата за реализация на общинския план за развитие на община Главиница има оперативен характер и конкретизира начина, мерките и приложимите интервенции за постигане на набелязаните цели за развитие на територията. Осигурена е вътрешна и външна съгласуваност на факторите на развитието и ресурсите за реализация на плана, в т. ч. финансовата и институционална подкрепа за изпълнение на плана.

Чрез програмата се онагледяват съответните проекти и инициативи, финансовите ресурси, административните структури за управление, наблюдение и оценка на проектите, индикаторите за цялостното изпълнение на програмата, а оттук – и на общинския план за развитие, действията за осигуряване на комуникация, информация и публичност при осъществяването на мерките и проектите, включени в програмата.

Програмата за реализация на общинския план за развитие има многогодишен характер (7-годишен период на действие) и може да бъде актуализирана периодично в зависимост от условията и прогнозите за реализацията на общинския план за развитие с цел осигуряване на ефективност и ефикасност при изпълнението на плана и постигане целите и приоритетите за развитие

Настоящата програма за реализация на общинския план за развитие може да бъде актуализирана периодично в зависимост от условията и прогнозите за реализацията на общинския план за развитие с цел осигуряване на ефективност и ефикасност при изпълнението на плана и постигане целите и приоритетите за развитие.

ПРОГРАМА ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ

Общински план за развитие на община Главиница 2014 -2020 г.

Период 2014-2020 г.

		Индикативна стойност, в хил. лв				Индикатори за продукти и резултати	Отговорна институция	Период на реализация
		ОБЩО	Местен бюджет	Външни източници	Заемни средства			
ОБЩ БЮДЖЕТ НА ПРОГРАМАТА ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ		**37 315,815**	**3 375,000**	**33 862,815**	**0,000**			
Приоритет 1 - Насърчаване на местната икономика		**1 970,000**	**0,000**	**1 000,000**	**0,000**			
Специфична цел 1 - Подкрепа за развитие на селското стопанство		***1000,000***	***0,000***	***1000,000***	***0,000***			
Проект	Създаване на база за съхранение на земеделска продукция	750	0,000	750,000	0,000	– Изградена 1 база за съхранение	Община Главиница	2016-2018 г.
Проект	Изграждане на тържище / стокова борса	250	0,000	250,000	0,000	– Изградена 1 нова стоково борса	Община Главиница	2016-2017 г.
Специфична цел 2 - Подпомагане на рибовъдството и осигуряване на възможности за туризъм и отдих		***970,000***	***100,000***	***870,000***	***0,000***			

Проект	Подобряване средата на живот около местата за предоставяне на Рибарски лодки р. Дунав, с. Малък Преславец	**320,000**	0,000	320,000	0,000	– Изградени площадки за риболов - 2 бр.	Община Главиница	2014 г.
Проект	Създаване на закрити лодкостоянки	350,000	0,000	350,000	0,000	– Брой закрити лодкостоянки	Община Главиница	2015-2017 г.
Проект	Социализиране на блато "Малък Преславец" - изграждане на подходяща инфраструктура за достъп и отдих	300,000	100,000	200,000	0,000	– Обновена инстраструктура за достъп и отдих ($м^2$)	Община Главиница	2015-2017 г.
Приоритет 2 - Инвестиции в образование, спорт и социални дейности		**10 926,967**	**615,000**	**10 311,967**	**0,000**			
Специфична цел 1 - Подобряване на условията за предоставяне на образователни услуги		***2 020,000***	***400,000***	***1 620,000***	***0,000***			
Проект	Внедряване на мерки за енергийна ефективност и ремонт на ЦДГ - с. Зафирово	300,000	0,000	300,000	0,000	– Брой детски градини с въведени мерки за ЕЕ	Община Главиница, ЦДГ	2015-2017 г.
Проект	Основен ремонт на ЦДГ - с. Богданци	275,000	0,000	275,000	0,000	– Ремонтирани 2 ЦДГ	Община Главиница, ЦДГ	2015-2017 г.
Проект	Основен ремонт на ЦДГ - с. Ножарево	250,000	250,000	0,000	0,000		Община Главиница, ЦДГ	2015-2017 г.
Проект	Рехабилитация на спортни площадки и физкултурни салони в училищата и детските градини	500,000	150,000	350,000	0,000	– Обновени 5 спортни площадки в училища и детски градини; – Обновени 1 физкултирни салони	Община Главиница, училища и детски градини	2015-2020 г.

Проект	Изграждане на фасадни фотоволтаични системи на покрива на СОУ в гр. Главиница	170,000	0,000	170,000	0,000	– Изградена 1 фотоволтаична система	Община Главиница, СОУ Главиница	2016-2017 г.
Проект	Въвеждане на модерни технологии и интерактивни методи и средства в образователния процес.	125,000	0,000	125,000	0,000	– 3 училища с въведени интерактивни методи за обучение	Община Главиница, училища	2015-20118 г.
Проект	Разработване и прилагане на общински програми за личностно развитие и на училищни програми за подобряване на достъпа и задържането на учениците.	85,000	0,000	85,000	0,000	– Разработени 2 общински програми	Община Главиница, училища	2015-2020 г.
Проект	Повишаване на квалификацията и продължаващо обучение на педагогическия и непедагогическия персонал, в училищата и детските градини в община Главиница	75,000	0,000	75,000	0,000	– Повишена квалификация на 40 души педагогически и непедагогически персонал *(показателя се изчислява с натрупване)*	Община Главиница, училища	2014-2020 г.
Проект	Обучение на педагогическия персонал за придобиване на компетенции за работа с деца със специални образователни потребности и за работа в мултикултурна среда;	50,000	0,000	50,000	0,000	– 30 души педагогически персонал с подобрени компетенции *(показателя се изчислява с натрупване)*	Община Главиница, училища	2014-2020 г.
Проект	Осигуряване на условия за обхващане на децата учениците от маргинализирани групи в целодневна организация на учебния ден	100,000	0,000	100,000	0,000	– 100% обхванато население от маргинализирани групи	Община Главиница, училища	2014-2020 г.
Проект	Обновяване на компютърната материална база в 3 от училищата на общината и осигуряване на средства за онагледяване на учебния процес	90,000	0,000	90,000	0,000	– 3 училища с обновена материална база	Община Главиница, училища	2015-2017 г.

Специфична цел 2 – Предоставяне на социални услуги за жителите на общината		***546,617***	***0,000***	***546,617***	***0,000***			
Проект	Предоставяне на услугата "Помощ в дома" на територията на община Главиница	**141,617**	0,000	141,617	0,000	– 60 потребители на социалната услуга	Община Главиница	2014 г.
Проект	ЦНСГ за лица с умствена изостаналост	**120,000**	0,000	120,000	0,000	– Брой на деинституционализираните центрове на социалната инфраструктура – 1 център	Община Главница	2015-2016 г.
Проект	Изграждане на център за социална рехабилитация и интеграция на възрастни лица	**200,000**	0,000	200,000	0,000	– 1 брой изграден център за възрастни хора	Община Главница	2015-2016 г.
Проект	Обучение на социални работници, ангажирани с предоставянето на социални услуги	**85,000**	0,000	85,000	0,000	– Брой обучени социални работници – 12 души *(показателя се изчислява с натрупване)*	Община Главница, доставчици на социални услуги	2015-2020 г.
Проект	Развитие на капацитета на доставчиците на социални услуги за повишаване качеството на предоставяните от тях услуги	**78,000**	0,000	78,000	0,000	– Брой доставчици на социални услуги с повишен капацитет -3 бр.	Община Главница, доставчици на социални услуги	2016-2020 г.

Специфична цел 3 – Подкрепа за културни институции и прояви		***460,350***	***140,000***	***320,350***	***0,000***			
Проект	Модно шоу 19 в.	**170,350**	0,000	170,350	0,000	– Брой организирани фестивали - 1 бр.	Община Главиница	2014 г.
Проект	Внедряване на мерки за енергийна ефективност в читалището на гр. Главиница	**150,000**	0,000	150,000	0,000	– Повишена ЕЕ на 1 читалище	Община Главиница	2014 г.

Проект	Подкрепа за участие на самодейните колективи в национални и международни фестивали и концерти	**140,000**	140,000	0,000	0,000	– 28 самодейни колективи получили подкрепа	Община Главиница	2014-2020 г.
Специфична цел 4 – Стимулиране на развитието на спорта и младежките дейности		***7 900,000***	***75,000***	***7 825,000***	***0,000***			
Проект	Реконструкция и изграждане на спортен център в УПИ VII-426 за спортен комплекс	**5 800,000**	0,000	5 800,000	0,000	– Изграден 1 спортен комплекс	Община Главиница	2014-2015 г.
Проект	Изграждане на 12 детски спортни площадки в населените места от общината	**600,000**	75,000	525,000	0,000	– Новоизградени 12 детски площадки	Община Главиница	2015-2020 г.
Проект	Реконструкция на градски стадион в гр. Главиница	**1 500,000**	0,000	1 500,000	0,000	– Обновен 1 спортен обект	Община Главиница	2017-2018 г.
Приоритет 3 - Развитие на техническата инфраструктура		**22 949,477**	**2 075,000**	**20 874,477**	**0,000**			
Специфична цел 1 – Благоустрояване на населените места и поддържане на общинската пътна инфраструктура		***10 480,916***	***1 500,000***	***8 980,916***	***0,000***			
Проект	Реконструкция на централни площадки и реконструкция на тротоари по ул. "Витоша" и ул. "Оборище	**1 900,000**	0,000	1 900,000	0,000	– Обновени м^2 градски части	Община Главиница	2014-2015 г.

Проект	Ремонт на общинска пътна мрежа - Долно Оряхово -свлачище Суходол; Суходол - Сокол; Суходол - Бащино	**1 620,000**	250,000	1 370,000	0,000	– Ремонтирана 14 км. общинска пътна мрежа	Община Главиница	2016-2018 г.
Проект	Изграждане на енерго-ефективно улично осветление в населените места на общината	**150,000**	150,000	0,000	0,000	– Подменено улично осветление в 3 населени места	Община Главиница	2016-2018 г.
Проект	Ремонт на уличната пътна мрежа в гр. Главиница	**800,000**	300,000	500,000	0,000		Община Главиница	2015-2020 г.
Проект	Ремонт на уличната пътна мрежа в селата от община Главиница	**950,000**	600,000	350,000	0,000	– 25 км . ремонтирана улична мрежа	Община Главиница	
Проект	Ремонт на централна част населените места	**200,000**	200,000	0,000	0,000	– 3 обновени централни части в селата ($м^2$)	Община Главиница	2016-2019 г.
Проект	„Подобряване на условията за развитие на община Главиница чрез рехабилитазия на общинска пътна мрежа и реконструкция на магистрален водопровод”	**4 860,916**	0,000	4 860,916	0,000	– Дължина на рехабилитирана общинска пътна мрежа (км); – Дължина на реконструирани водопроводни мрежи (км)	Община Главиница	2014-2015 г.
Специфична цел 2 – Изграждане и поддръжка на ВиК инфраструктура		***9 851,405***	***500,000***	***9 351,405***	***0,000***			
Проект	Реконструкция на централен водопровод в с. Дичево	**300,000**	0,000	300,000	0,000		Община Главиница, ВиК Силистра	
Проект	Реконструкция на централен водопровод в с. Суходол	**380,000**	0,000	380,000	0,000	– Реконструирани км водопровод	Община Главиница, ВиК Силистра	
Проект	Доизграждане на водопроводната мрежа в гр. Главиница	**2 550,000**	0,000	2550,000	0,000	– Доизградена водопроводна мрежа в гр. Главиница	Община Главиница, ВиК Силистра	
						–		

Проект	Тръбен кладенец в с. Звенимир и мерки за подобряване качеството на водата	**195,583**	0,000	195,583	0,000	– Брой обхванато население от мерки за подобряване качеството на водата - 2 234 души (2011 г.)	Община Главиница, ВиК Силистра	2016 - 2020 г.
Проект	Ремонт на водопроводните мрежи в общината	**2 250,000**	500,000	1750,000	0,000	– Ремонтирани км. водопроводни мрежи	Община Главиница, ВиК Силистра	2016 - 2020 г.
Проект	Рехабилитация на /хидроизолация/ на КВ „Ножарево" V= 150 м^3, КВ „Ст. Караджа" V= 100 м^3, КВ „Зебил" V= 125 м^3, КВ „Коларово" V= 150 м^3	**228,566**	0,000	228,566	0,000	– 525 м^3 рехабилитирана хидроизолация на 4 Кв	Община Главиница, ВиК Силистра	2016 - 2020 г.
Проект	Подмяна на тласкатели - от ПС Зафирово до КВ Зафирово 1,730 км, от СК Дичево до КВ Суходол 3,5 км., от ТК Подлес до НВ Подлес 504 м, ПС Главиница до НВ Главиница 1,25 км	**2 171,362**	0,000	2171,362	0,000	– 4 броя подменени тласкатели с дължина 6,984 км.	Община Главиница, ВиК Силистра	2016 - 2020 г.
Проект	Подмяна на довеждащ водопровод - 3,9 км. (ВС "Звенимир)	**1 241,170**	0,000	1241,170	0,000	– 3,9 км. подменен довеждащ водопровод	Община Главиница, ВиК Силистра	2016-2020 г.
Проект	Подмяна помпени агрегати 72kW и Помпено- хидрофорна уредба (с. Малък Преславец)	**195,387**	0,000	195,387	0,000	– 2 234 души с подобрено качество на предоставяната услуга; – Осигурен напор във високата зона на с. Малък Преславец;	Община Главиница, ВиК Силистра	2016 - 2020 г.
Проект	Обеззаразяване хлор газ и натриев хипохлорит-рехабилитация	**339,337**	0,000	339,337	0,000	– Брой обхванато население от мерки за подобряване качеството на водата - 10 930 жители (база 2011 г.)	Община Главиница, ВиК Силистра	2016- 2020 г.

Специфична цел 3 – Намаляване на екологичните рискове и действия по изменения на климата		***3017,156***	***75,000***	***2 942,156***	***0,000***			
Проект	Корекция на дере за отвеждане на повърхностните води в с. Долно Ряхово, община Главиница	**970,000**	0,000	970,000	0,000	– Намален риск от наводнение за 316 жители	Община Главиница	2014 г.
Проект	Реконструкция на водоустойчив язовир и изграждане на площадки за противопожарни нужди	**75,000**	75,000	0,000	0,000	– 1 реконструиран язовир	Община Главиница	2017-2018 г.
Проект	Изграждане на електрическа централа за оползотворяване на отпадъците от селското стопанство	**750,000**	0,000	750,000	0,000	– Изградена 1 инсталация за оползотворяване на отпадъци	Община Главиница, частен инвеститор	2017-2020 г.
Проект	Първоначално залесяване на неземеделски земи	**572,561**	0,000	572,561	0,000	– Зелесени неземеделски земи (дка)	Община Главиница	2017-2020 г.
Проект	Запазване на биоразнообразието в ЗМ "Блатото Малък Преславец"	**249,595**	0,000	249,595	0,000	– Осъществен мониторинг и оценка на видовото биоразнообразие	Община Главиница	2017-2020 г.
Проект	"Модулен наблюдателен комплекс "Кули за видео наблюдение за превенция на горски пожари	**400,000**	0,000	400,000	0,000	– Изграден наблюдетелен комплекс	Община Главиница	2014-2016 г.

Приоритет 4 - Подобряване и развитие на административния капацитет	**991,371**	**585,000**	**406,371**	**585,000**	
Специфична цел 1 – Подобряване на обслужването на населението на община Главиница	***320,000***	***145,000***	***175,000***	***0,000***	

Проект	Закупуване на програмни продукти за обслужване на населението	**120,000**	120,000	0,000	0,000	– Брой въведени нови програмни продукта	Община Главиница	2015-2020 г.
Проект	Въвеждане на комплексно административно обслужване и електронни услуги	**200,000**	25,000	175,000	0,000	– 25 оптимизирани процедури, свързани с предоставянето на услуги за граждан и бизнеса	Обина Главиница	2014-2016 г.
Специфична цел 2 – Повишаване на административния капацитет на общинската администрация		***671,371***	***440,000***	***231,371***	***0,000***			
Проект	Изготвяне на Общ устройствен план	**250,000**	250,000	0,000	0,000	– Изработен и одобрен 1 ОУП	Община Главиница	2016-2017 г.
Проект	Подготовка на технически инвестиционни проект	**150,000**	150,000	0,000	0,000	– Брой технически проекти	Община Главиница	2015-2020 г.
Проект	Изготвяне на междинна оценка на ОПР на община Главиница 2014-2020	**15,000**	15,000	0,000	0,000	– Разработена и одобрена междинна оценка на ОПР на община Главиница	Община Главиница	2017-2018 г.
Проект	Повишаване на капацитета на служителите на община Главиница чрез инвестиции в обучение	**256,371**	25,000	231,371	0,000	– 260 служители на администрация с подобрени компетенции *(показателя се изчислява с натрупване)*	Община Главиница	2014-2020 г.

IX. ПРИЛОЖЕНИЕ

Приложение 1 - Прогноза за развитие на населението в периода до 2021 г., община Главиница, реалистичен вариант

3017	**Бащино**	село	176	171	171	171	171	170	169	168	166	165	164
4670	**Богданци**	село	613	611	601	592	582	576	570	564	557	551	545
12440	**Вълкан**	село	344	336	330	324	319	314	309	304	299	294	289
15031	**Главиница**	град	1569	1536	1495	1454	1413	1384	1354	1324	1295	1265	1237
21230	**Дичево**	село	444	428	423	417	412	405	399	392	386	380	374
22978	**Долно Ряхово**	село	332	316	311	306	302	296	290	284	278	272	267
31406	**Зарица**	село	434	431	429	428	426	424	423	421	419	418	416
30377	**Зафирово**	село	868	836	828	820	812	801	790	779	769	758	747
30507	**Звенимир**	село	370	364	353	343	332	325	318	311	303	296	289
30689	**Зебил**	село	686	671	664	657	650	643	635	628	621	614	607
35554	**Калугерене**	село	539	531	527	522	518	514	510	505	501	497	493
37993	**Коларово**	село	355	336	332	328	324	318	312	306	300	294	288
38707	**Косара**	село	178	171	168	165	162	158	155	152	149	146	143
43894	**Листец**	село	523	502	497	491	486	478	471	464	456	449	442
46927	**Малък Преславец**	село	299	273	265	258	250	241	233	224	215	207	199
52338	**Ножарево**	село	500	490	479	468	457	449	441	432	424	416	408
54078	**Осен**	село	117	105	103	101	99	95	92	89	86	82	80
55138	**Падина**	село	332	324	314	304	294	286	279	272	265	258	251
57056	**Подлес**	село	155	156	151	146	141	139	136	133	131	128	125
67828	**Сокол**	село	334	324	318	313	307	302	297	292	287	281	276
69184	**Стефан Караджа**	село	697	688	658	629	599	581	563	546	528	510	494

70336	**Суходол**	село	653	643	630	618	605	596	586	577	567	558	549
81075	**Черногор**	село	412	398	393	388	384	378	372	367	361	356	350
ОБЩИНА ГЛАВИНИЦА			10930	10641	10442	10242	10043	9873	9703	9534	9364	9194	9032

Приложение 2 - Прогноза за развитие на населението в периода до 2021 г., община Главиница, оптимистичен вариант

3017	**Бащино**	село	176	171	171	171	171	170	169	168	167	166	165
4670	**Богданци**	село	613	611	602	593	583	578	572	567	561	556	551
12440	**Вълкан**	село	344	336	331	325	320	315	311	307	302	298	294
15031	**Главиница**	град	1569	1536	1497	1458	1419	1393	1367	1340	1314	1288	1264
21230	**Дичево**	село	444	428	423	418	413	407	402	396	390	385	379
22978	**Долно Ряхово**	село	332	316	312	307	303	298	292	287	282	277	272
31406	**Зарица**	село	434	431	429	428	426	425	423	422	420	419	417
30377	**Зафирово**	село	868	836	829	822	815	805	795	785	776	766	757
30507	**Звенимир**	село	370	364	354	344	334	327	321	314	308	302	296
30689	**Зебил**	село	686	671	664	658	651	645	638	632	626	619	613
35554	**Калугерене**	село	539	531	527	523	519	515	511	508	504	500	496
37993	**Коларово**	село	355	336	332	329	325	320	314	309	304	298	293
38707	**Косара**	село	178	171	168	165	162	159	157	154	151	148	146
43894	**Листец**	село	523	502	497	492	487	480	474	467	461	454	448
46927	**Малък Преславец**	село	299	273	266	259	252	244	236	229	221	213	207
52338	**Ножарево**	село	500	490	480	469	459	452	444	437	430	422	416
54078	**Осен**	село	117	105	103	101	99	97	94	91	88	85	82
55138	**Падина**	село	332	324	314	305	295	289	282	276	270	263	258
57056	**Подлес**	село	155	156	151	146	142	139	137	135	132	130	128

67828	**Сокол**	село	334	324	319	314	308	304	299	295	290	285	281
69184	**Стефан Караджа**	село	697	688	660	631	603	587	571	555	540	524	510
70336	**Суходол**	село	653	643	631	619	607	599	590	582	574	565	558
81075	**Черногор**	село	412	398	394	389	385	380	375	370	365	360	355
ОБЩИНА ГЛАВИНИЦА			**10930**	**10641**	**10453**	**10265**	**10076**	**9926**	**9776**	**9625**	**9475**	**9325**	**9187**

Приложение 3 - Прогноза за развитие на населението в периода до 2021 г., община Главиница, песимистичен вариант

3017	**Бащино**	село	176	171	171	171	171	170	168	167	166	165	164
4670	**Богданци**	село	613	611	601	591	582	575	568	562	555	549	542
12440	**Вълкан**	село	344	336	330	324	318	313	308	303	297	292	287
15031	**Главиница**	град	1569	1536	1494	1452	1410	1379	1348	1316	1285	1254	1224
21230	**Дичево**	село	444	428	422	417	411	404	397	391	384	377	371
22978	**Долно Ряхово**	село	332	316	311	306	301	295	289	282	276	270	264
31406	**Зарица**	село	434	431	429	427	426	424	422	420	419	417	415
30377	**Зафирово**	село	868	836	828	820	811	800	788	777	765	753	742
30507	**Звенимир**	село	370	364	353	342	331	324	316	309	301	294	286
30689	**Зебил**	село	686	671	664	656	649	642	634	626	619	611	603
35554	**Калугерене**	село	539	531	527	522	518	513	509	504	500	495	491
37993	**Коларово**	село	355	336	332	327	323	317	310	304	298	291	285
38707	**Косара**	село	178	171	168	164	161	158	155	151	148	145	141
43894	**Листец**	село	523	502	496	491	485	477	469	462	454	446	438
46927	**Малък Преславец**	село	299	273	265	257	249	240	231	222	213	204	195
52338	**Ножарево**	село	500	490	479	468	456	448	439	430	422	413	404
54078	**Осен**	село	117	105	103	101	98	95	91	88	85	81	78

55138	**Падина**	село	332	324	314	303	293	285	278	270	263	255	248
57056	**Подлес**	село	155	156	151	146	141	138	135	132	130	127	124
67828	**Сокол**	село	334	324	318	312	307	301	296	290	285	279	274
69184	**Стефан Караджа**	село	697	688	658	627	597	578	560	541	522	503	486
70336	**Суходол**	село	653	643	630	617	604	594	584	574	564	555	545
81075	**Черногор**	село	412	398	393	388	383	377	371	365	359	354	348
ОБЩИНА ГЛАВИНИЦА			**10930**	**10641**	**10436**	**10230**	**10025**	**9846**	**9667**	**9488**	**9309**	**9130**	**8956**

Приложение 4 - Население към 01.02.2011 г. по население места в община Главиница в трудоспособна и нетрудоспособна, икономически активни и икономчески неактивни лица, 2011 г.

Населени места	**Общо население**	**Население в нетрудоспособна възраст**	**Население в трудоспособна възраст**	**Общо**	**Икономически активни**			**Икономически неактивни**	**Коефициент на икономическа активност**	**Коефициент на безработица**	**Коефициент на заетост**
		0-65+	15-64		общо	заети	безработни				
ОБЩО ОБЩИНА ГЛАВИНИЦА	**10930**	**3862**	**7068**	**9457**	**3361**	**2445**	**916**	**6096**	**47,55%**	**27,25%**	**34,59%**
Гр. Главиница	1569	529	1040	1378	594	446	148	784	**57,12%**	**24,92%**	**42,88%**
С. Бащино	176	47	129	165	32	26	6	133	**24,81%**	**18,75%**	**20,16%**
С .Богданци	613	212	401	479	139	103	36	340	**34,66%**	**25,90%**	**25,69%**
С. Вълкан	344	101	243	310	121	84	37	189	**49,79%**	**30,58%**	**34,57%**
С. Дичево	444	164	280	392	172	139	33	220	**61,43%**	**19,19%**	**49,64%**
С. Долно Ряхово	332	159	173	277	87	51	36	190	**50,29%**	**41,38%**	**29,48%**
С. Зарица	434	132	302	383	106	84	22	277	**35,10%**	**20,75%**	**27,81%**
С. Зафирово	868	329	539	750	277	201	76	473	**51,39%**	**27,44%**	**37,29%**
С. Звенимир	370	133	237	324	87	45	42	237	**36,71%**	**48,28%**	**18,99%**

С. Зебил	686	183	503	614	241	160	81	373	**47,91%**	**33,61%**	**31,81%**
С. Калугерене	539	164	375	463	232	130	102	231	**61,87%**	**43,97%**	**34,67%**
С. Коларово	355	142	213	316	63	39	24	253	**29,58%**	**38,10%**	**18,31%**
С.Косара	178	61	117	161	34	..	..	127	**29,06%**	**..**	**..**
С.Листец	523	145	378	448	206	170	36	242	**54,50%**	**17,48%**	**44,97%**
С. Малък Преславец	299	160	139	257	75	..	..	182	**53,96%**	**..**	**..**
С. Ножарево	500	157	343	416	96	55	41	320	**27,99%**	**42,71%**	**16,03%**
С. Осен	117	74	43	116	10	6	4	106	**23,26%**	**40,00%**	**13,95%**
С. Падина	332	88	244	288	126	119	7	162	**51,64%**	**5,56%**	**48,77%**
С. Подлес	155	68	87	139	40	25	15	99	**45,98%**	**37,50%**	**28,74%**
С. Сокол	334	167	167	313	104	76	28	209	**62,28%**	**26,92%**	**45,51%**
С. Стефан Караджа	697	302	395	557	158	143	15	399	**40,00%**	**9,49%**	**36,20%**
С. Суходол	653	213	440	555	203	153	50	352	**46,14%**	**24,63%**	**34,77%**
С. Черногор	412	132	280	356	158	88	70	198	**56,43%**	**44,30%**	**31,43%**

Забележка: .. Конфендициални данни

Приложение 5- Обобщена таблица с основни компоненти на водопотреблението за населените места от община Главиница, 2011 г.

Населено място	Население	Битово потребление	Специфично битово потребление	Небитово потребление	Общо водопотребление (без загуби)	Загуби процент	Общо водопотребление (със загуби)	Процент на свързаност към водоснабдителна мрежа	Покрива стандартите за качеството на водата
Име	**брой**	**м³ / г**	**л/ж/д**	**м³ / г**	**м³ / г**	**% от 12**	**м³ / г**	**% от общото**	**Да/Не ([2])**
с. Долно Ряхово	332	4 477	37	289	4 766	49%	9 432	100%	не (нитрати)
с. М. Преславец	299	6 709	61	1 229	7 938	68%	24 739	100%	не (нитрати)
гр. Главиница	1 569	50 082	87	42 287	92 369	46%	169 500	100%	да
с. Калугерене	539	12 945	66	1 085	14 030	33%	20 864	100%	да
с. Ножарево	500	12 741	70	1 697	14 438	26%	19 480	100%	да
с. Падина	332	11 967	99	177	12 144	34%	18 390	100%	да
с. Зебил	686	19 982	80	1 357	21 339	33%	32 060	100%	да
с. Листец	523	15 299	80	2 396	17 695	11%	19 990	100%	да
с. Зарица	434	7 991	50	515	8 506	26%	11 560	100%	да
с. Звенимир	370	8 752	65	1 382	10 134	14%	11 820	100%	Не (замътване)
с. Вълкан	344	10 995	88	1 335	12 330	59%	30 091	100%	да
с. Зафирово	868	22 717	72	9 962	32 679	43%	57 300	100%	да
с. Богданци	613	10 196	46	916	11 112	9%	12 210	100%	да
с. Косара	178	4 128	64	404	4 532	6%	4 840	100%	да
с. Суходол	653	15 113	63	845	15 958	53%	34 303	100%	да
с. Дичево	444	12 559	77	655	13 214	59%	32 178	100%	да
с. Коларово	355	7 842	61	2 496	10 338	37%	16 365	100%	да
с. Бащино	176	4 063	63	94	4 157	29%	5 890	100%	да

с. Ст. Караджа	697	18 645	73	1 340	19 985	46%	36 906	100%	да
с. Осен	117	4 440	104	745	5 185	11%	5 820	100%	да
с. Черногор	412	9 062	60	3 813	12 875	44%	23 173	100%	да
с. Сокол	334	9 573	79	1 905	11 478	31%	16 681	100%	да
с. Подлес	155	5 385	95	2 529	7 914	38%	12 667	100%	да
ОБЩО ЗА ОБЩИНА ГЛАВИНИЦА	10930	285663	72	79453	365116	41,7	626259	100%	

ГРЕШКА! ИЗПОЛЗВАЙТЕ РАЗДЕЛА "НАЧАЛО", ЗА ДА ПРИЛОЖИТЕ HEADING 1 КЪМ ТЕКСТА, КОЙТО ИСКАТЕ ДА СЕ ПОЯВИ ТУК.